

**T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**DÂHİLDE İŞLEME VE GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ
KAPSAMINDA İHRAÇ EDİLEN MALLARDAN KAYNAKLANAN
KATMA DEĞER VERGİSİNİN İADE SÜRECİ VE BU SÜREÇTE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Mehmet Duran POLAT**

**Niğde
Ağustos, 2021**

**T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**DÂHİLDE İŞLEME VE GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ
KAPSAMINDA İHRAÇ EDİLEN MALLARDAN KAYNAKLANAN
KATMA DEĞER VERGİSİNİN İADE SÜRECİ VE BU SÜREÇTE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Baki YEGEN**

**Hazırlayan
Mehmet Duran POLAT**

**Niğde
Ağustos, 2021**

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanması aşamasında bilimsel bilgi birikimini paylaşan, beni yönlendiren saygıdeğer danışman hocam Dr.Öğr.Üyesi Baki YEGEN'e başta olmak üzere tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her alanında ve tezimin hazırlanması sürecinde desteklerini ve sabrını benden esirgemeyen sevgili eşim Nuray MOLU POLAT'a bu süreçte yeteri kadar vakit ayıramadığım biricik kızım Elif Naz POLAT'a ve canım oğlum Ömer Alp POLAT'a teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

Konu ile ilgili düşüncelerini açıklayan ve anket çalışmama katılan tüm meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın kıymetli okuyuculara yararlı olmasını diliyorum.

Mehmet Duran Polat

Ağustos, 2021

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DÂHİLDE İŞLEME VE GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ KAPSAMINDA İHRAÇ EDİLEN MALLARDAN KAYNAKLANAN KATMA DEĞER VERGİSİNİN İADE SÜRECİ VE BU SÜREÇTE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

POLAT, Mehmet Duran

Maliye Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Dr.Öğr.Üyesi Baki YEGEN

Ağustos, 2021, 154 sayfa

Uluslararası ticaretin gelişmesi ile rekabet ulusal düzeyden uluslararası düzeye taşınmış durumdadır. Ülkeler uluslararası piyasadan pay alabilmek için teşvik ve yardım uygulamaları uygulamaktalar. Ülkemizde de bu kapsamda uygulanmakta olan Dâhilde İşleme Rejimi firmaların uluslararası rekabet gücü kazanmasında önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde yapılan toplam ihracat tutarının yarısına yakını Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında gerçekleştirilmektedir. Dâhilde İşleme Rejimi ile ihracat artışı sağlanırken aynı zamanda Türk malı imajına ve üretimine zarar vermemesi amaçlanmaktadır. Ancak uygulamada Dâhilde İşleme Rejiminin neden olduğu yurtiçinde hammadde ve ara mal üretimi yapan firmalar üzerindeki olumsuzlukların giderilmesi teşvikten beklenen faydanın sağlanmasında önemlidir.

Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında yurtiçinde temin edilen hammadde ve ara mallardan kaynaklanan KDV'nin iade edilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu sorunların giderilmesi yönünde atılacak adımlar teşvik uygulamasının başarısında önemlidir.

Bu çalışma ile Dâhilde İşleme Rejimi ve Katma Değer Vergisi genel hatlarıyla anlatılmış özellikle de DİİB kapsamında KDV iade süreci anlatılması sonrasında bu süreçte karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dâhilde İşleme Rejimi, Katma Değer Vergisi, KDV İade, KDV İade Süreci, KDVİRA

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE RETURN PROCESS OF THE VALUE ADDED TAX ARISING FROM THE GOODS EXPORTED WITHIN THE SCOPE OF INWARD PROCESSING AND PROVISIONAL ACCEPTANCE REGIMES AND THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN THIS PROCESS

POLAT, Mehmet Duran

Master of Finance Program

Supervisor: Dr. Baki YEGEN

August, 2021, 154 pages.

With the development of international trade, competition has moved from the national level to the international level. Countries apply incentives and aid practices in order to get a share from the international market. The Inward Processing Regime, which is also being implemented in our country in this context, has an important place in the international competitiveness of companies. Nearly half of the total export amount in our country It takes place within the scope of Inward Processing Regime. With the Inward Processing Regime, it is aimed not to harm the image and production of Turkish goods while increasing exports.

Within the scope of the Inward Processing Regime, the determination of the problems encountered in the process of returning the VAT arising from the raw materials and intermediate goods supplied domestically and the steps to be taken to eliminate these problems are important in the success of the incentive application.

In this study, Inward Processing Regime and Value Added Tax are explained in general terms, especially after the VAT refund process within the scope of DIIB, the problems encountered in this process and solution suggestions are emphasized.

Keywords: Inward Processing Regime, Value Added Tax, VAT Refund, VAT Refund Process, KDVİRA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
EKLER LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ

1.1. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ	3
1.1.1. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Tanımı ve Amacı	3
1.1.2. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi.....	3
1.1.3. Dâhilde İşleme Rejimi ile İlgili Yasal Mevzuat	4
1.1.4. Dâhilde İşleme Rejimi'nde Kullanılan Kavramlar.....	5
1.2. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ TEDBİRLERİ	9
1.2.1. Dâhilde İşlem Rejimi'nin Ana Şartları.....	9
1.2.1.1. Şartlı Muafiyet Sistemi	10
1.2.1.1.1. Eşdeğer Eşya Uygulaması.....	11
1.2.1.1.2. Yurt İçi Alım Uygulaması.....	13
1.2.1.1.3. Teminat ve İndirimli Teminat Uygulaması.....	13
1.2.1.1.4. Telafi Edici Vergi.....	15
1.2.2. Geri Ödeme Sistemi	15
1.2.2.1. Geri Ödeme Sistemi Uygulanacak Haller	16

1.2.2.2. Geri Ödeme Sistemi Uygulanmayacak Haller	16
1.2.2.3. Ödenen Verginin Geri Verilmesi	17
1.2.3. Şartlı Muafiyet Sistemi ile Geri Ödeme Sisteminin Karşılaştırılması	17
1.3. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ'NİN UYGULANMA SÜRECİ	18
1.3.1. DİR İzin Başvurusu ve Başvurunun Değerlendirilmesi	18
1.3.2. Belge/İzin Süresi ve Ek Süreler	20
1.3.3. Dâhilde İşleme Belgesinin Revize Edilmesi	21
1.3.4. Dâhilde İşleme Belgesinin İptal Edilmesi	21
1.3.5. İhracatın Gerçekleştirilmesi	21
1.3.6. İhracat Taahhüdünün Kapatılması	22
1.3.7. Dâhilde İşleme Tedbirlerine Uyulmaması Durumunda Uygulanacak Müeyyideler	22
1.4. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	23
1.4.1. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Sağladığı Avantajlar	23
1.4.1.1. KDV ve İthalatta gümrük vergisi muafiyeti	23
1.4.1.2. Diğer fon, resim ve harç istisnaları	24
1.4.1.3. Ödenen Vergilerin İadesi	24
1.4.1.4. Eşdeğer eşya kullanımına izin verilmesi	24
1.4.1.5. Kota ve gözetim önlemlerinden muafiyet	24
1.4.1.7. Gümrük Rejimi Tedbirlerine Tabi Olmama	24
1.4.2. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Eleştirilen Yönleri	24
1.4.2.1. İthalata Bağımlılığın Artışına Neden Olması	25
1.4.2.2. Kamu Gelirlerinde Azalışa Sebep Olması	25
1.4.2.3. İstihdamın Kayıplarına Neden Olması	25
1.4.2.4. Yerli Üreticilerin Olumsuz Etkilenmesi	25
1.4.2.6. İstatistikî Veri Tabanının Olmaması	26
1.4.2.7. Etkin Denetimin Sorunu	26

İKİNCİ BÖLÜM
KATMA DEĞER VERGİSİ VE DÂHİLDE İŞLEME İZİNDE BELGESİ
KAPSAMINDA KDV İADESİ

2.1. KATMA DEĞER VERGİSİ.....	27
2.1.1. Katma Değer Vergisinin Tanımı	27
2.1.2. Katma Değer Vergisinin Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi	28
2.1.3. Katma Değer Vergisine Geçiş Gerekçeleri	29
2.1.3.1. Ekonomik Nedenler	29
2.1.3.2. Mali Nedenler.....	30
2.1.4. Katma Değer Vergisinin Pozitif ve Negatif Özellikleri	30
2.1.4.1. Katma Değer Vergisinin Pozitif Özellikleri.....	30
2.1.4.2. Katma Değer Vergisinin Negatif Özellikleri	31
2.2. TÜRKİYE’DE KDV UYGULAMASI.....	32
2.2.1. Katma Değer Vergisinin Kanunundaki Bazı Önemli Kavramlar.....	32
2.2.1.1. KDV’nin Konusu	32
2.2.1.2. KDV’nin Mükellefi.....	33
2.2.1.3. KDV’de Vergi Sorumlusu	33
2.2.1.4. KDV’de Teslim ve Teslim Sayılan Haller	33
2.2.1.5. KDV’de Hizmet ve Hizmet Sayılan Haller.....	34
2.2.1.6. KDV’de Vergiyi Doğuran Olay	34
2.2.1.7. KDV’de Vergilendirme Dönemi.....	35
2.2.1.8. KDV’de Vergi Oranı.....	35
2.2.1.9. KDV’de Vergi İndirimi.....	35
2.2.2. KDV İstisna Türleri.....	36
2.2.2.1. Tam İstisna	36
2.2.2.2. KDV Kısmi İstisna.....	37
2.2.3. KDV İade Şekilleri	38

2.2.3.1. Mahsuben İade	38
2.2.3.2. Nakden İade	39
2.2.4. KDV İade Esasları	40
2.2.4.1. Genel Esaslar	40
2.2.4.2. Özel Esaslar	40
2.2.5. KDV İade Süreci	40
2.2.5.1. KDV İadesi Risk Analiz Sistemi (KDVİRA)	41
2.2.5.2. KDV İadelerine İlişkin Vergi Dairelerindeki İş Akışı	43
2.2.6. KDV İadesinde Ortak Uygulamalar	45
2.2.6.1. Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS)	46
2.2.6.2. İndirimli Teminat Sistemi (ITUS)	47
2.2.6.3. Artırımlı Teminat Sistemi (ATU)	49
2.2.6.4. Ön Kontrol Raporu ile İade Uygulaması	50
2.2.7. Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhraç Edilecek Malların Üretiminde Kullanılan Girdilerin Temininde Tecil-Terkin Uygulaması... 51	
2.2.7.1. Geçici Kabul Sistemi	51
2.2.7.2. Dâhilde İşleme Rejimi	52
2.2.7.2.1. Dâhilde İşleme Rejiminin Kapsamı	52
2.2.7.2.2. Uygulamadan Faydalanacak Mükellefler	53
2.2.7.2.3. Uygulama Kapsamında Teslimde Bulunabilecek Satıcılar	53
2.2.7.2.4. Uygulama Kapsamında Teslim Edilebilecek Mallar	53
2.2.7.2.5. Tecil Edilen KDV'nin Terkini Uygulaması	54
2.2.7.2.6. İhracatın Belgede Öngörülen Süre ve Şartlara Uygun Olarak Yapılmaması	56
2.2.7.2.7. Satıcıların KDV Beyanı	57
2.2.7.2.8. Terkin ve/veya İade Edilecek Vergisinin Hesaplanması	57
2.2.7.2.9. Tecil Edilemeyen KDV'nin İadesi	57
2.2.7.3. DİİB Sahibi Mükelleflerin İade Karşısındaki Durumu	58
2.2.7.3.1. DİİB Sahibi Mükellefin İmalatçı ihracatçı Olması Durumu	58

2.2.7.3.2. DİİB Çerçevesinde İmalatı Yapılan Malların Aracı İhracatçı Aracılığıyla İhraç Etmesi Durumu.....	59
2.2.7.3.3. DİİB Sahibi Firmaların Ürettiği Malları Kanun'un (11/1-c) Maddesi Çerçevesinde İhraç Kayıtlı Olarak Teslim Etmesi Durumu	60
2.2.7.3.4. DİİB Sahibi Firmaların İmal Ettiği Malları KDVK' un Geçici 17'Nci Maddesi Çerçevesinde Başka Bir DİİB Sahibi Firmaya Teslim Etmesi Durumu	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÂHİLDE İŞLEME VE GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ KAPSAMINDA İHRAÇ EDİLEN MALLARDAN KAYNAKLANAN KATMA DEĞER VERGİSİNİN İADE SÜRECİ VE BU SÜREÇTE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	62
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	62
3.3. ARAŞTIRMANIN MODELİ	62
3.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLARI.....	63
3.5. ANKET FORMUNUN HAZIRLANMASI VE UYGULANMASI	63
3.6. ANKET SORU VE CEVAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	64
3.6.1. Katılımcılar Hakkında Genel Bilgiler	64
3.6.2. KDV İade Sürecine İlişkin Katılımcıların Görüşleri Hakkında Bilgiler	68
3.6.3. Dâhilde İşleme Rejimi ve DİİB Kapsamında KDV İade Sürecine İlişkin Katılımcıların Düşünceleri Hakkında Bilgiler.....	75
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	95
KAYNAKÇA	103
EKLER.....	109
ÖZGEÇMİŞ.....	135

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1. Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin Yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararları	4
Tablo 2. Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca Yayınlanan Tebliğler	5
Tablo 3. Şartlı Muafiyet Sistemi ve Geri Ödeme Sisteminin Karşılaştırılması	17
Tablo 4. Dâhilde işleme izini ve Dâhilde İşleme İzin Belgesi Arasındaki Farklılıklar	19
Tablo 5. Tam İstisnası ve Kısmi İstisna Kapsamındaki İstisna Türleri	36
Tablo 6. Tam İstisna ve Kısmi İstisna Arasındaki Farklılıklar	37
Tablo 7. KDV İade Kontrol Raporu Türleri	41
Tablo 8. KDVİRA Kontrol Raporu	42
Tablo 9. KDVİRA Genel Esaslar ve Özel Esaslar Kontor Segmentleri	42
Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyete İlişkin Dağılımları	64
Tablo 11. Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Dağılımları	65
Tablo 12. Katılımcıların Yaş Aralığına İlişkin Dağılımları	66
Tablo 13. Katılımcıların Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımları	66
Tablo 14. Katılımcıların Mesleki Unvan Durumuna İlişkin Dağılımları	67
Tablo 15. Katılımcıların Mesleki Deneyim Durumuna İlişkin Dağılımları	68
Tablo 16. KDV İade Sürecinde; İhtisas Vergi Daireleri Uygulama Birliği Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Dağılımı	69
Tablo 17. İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini Hızlandıran Verimli ve Etkin Bir Yapıya Dönüşüp Dönüşmediğine İlişkin Dağılımı	71
Tablo 18. HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı	72
Tablo 19. HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Yöntemlerini Nasıl Değerlendirildiğine ilişkin Dağılımı	73
Tablo 20. Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	75
Tablo 21. Dâhilde İşleme İzin Belgesi Almanın Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı	76
Tablo 22. Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırıp Kullandırmadıklarına İlişkin Dağılımı	77
Tablo 23. Dâhilde İşleme İzin Belgesine Sahip Firmaların Hammadde İhtiyaçlarını Yurt İçinde Üretiliyor Olmasına Rağmen Maliyet Kaygısı ile Yurtdışından İthal	

Etmeleri Yurtiçi İmalat Sanayisini Olumsuz Etkileyip Etkilemediğine İlişkin Dağılımı	79
Tablo 24. KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında KDV İadesi Şartları Arasında İmalatçı Olma Şartının Kaldırılmasını Nasıl Bir Gelişme Olarak Değerlendirirsiniz? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	80
Tablo 25. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	81
Tablo 26. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Avantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	83
Tablo 27. DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	84
Tablo 28. DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Hangi Süre Aralığında Sonuçlanmaktadır? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı.....	86
Tablo 29. DİİB Kapsamında Yapılan KDV İadelerinde Konunun Paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM-SMMM) Tarafından Etkin Bir Denetim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı	87
Tablo 30. DİİB Belgesi Sahibi Firmalar Taahhüt Ettikleri İhracat Miktarlarına Ulaşmak İçin Fiktif Kayıtlarla Hem İhracat Taahhütlerini Kapatarak Cezai İşlemlerden Kurtulmuş Hem de Haksız KDV İade Almasına Neden Olmaktadır. Bu Durumun Önlenmesi İçin Öncelikle Hangi Yol Tercih Edilmelidir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	88
Tablo 31. DİİB Kapsamında; Gerek Üretilen Ürünlerin Çeşitliği Gerekse Bu Ürünlerin Üretimde Kullanılan Hammadde Çeşitliği ve Firmalarda Bu Konuda Uzmanlaşmış Personel Yetersizliği Gibi Nedenler ile Hazırlanan YMM Raporlarında Üretim Süreci Yeterince İrdelenerek Gerçek Maliyet Hesaplamaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı.....	90
Tablo 32. DİİB Kapsamında; Eşdeğer Eşya Kullanımı Uygulamada Suiistimallere Yol Açıp Açmadığına İlişkin Dağılımı	91
Tablo 33. Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği Birbiriyle Uyumlu Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı.....	92
Tablo 34. DİİB kapsamında KDV İade Sürecinde Mükelleflere Tanınan Aşağıdaki İmkânlardan Hangisi Daha Çok Tercih Edilmektedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	94

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1.	Şartlı Muafiyet Sistemi.....	11
Şekil 2.	Eşdeğer Eşya Kullanımı	12
Şekil 3.	Geri Gelen Eşya Kullanım Sistemi.....	16
Şekil 4.	Dâhilde İşleme Rejimi Otomasyon Projesi İşleyişi.....	18
Şekil 5.	KDV İadelerine İlişkin Vergi Dairelerindeki İş Akışı.....	44
Şekil 6.	Katılımcıların Cinsiyete İlişkin Dağılımları	65
Şekil 7.	Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Dağılımları.....	65
Şekil 8.	Katılımcıların Yaş Aralığına İlişkin Dağılımları.....	66
Şekil 9.	Katılımcıların Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımları.....	67
Şekil 10.	Katılımcıların Mesleki Unvan Durumuna İlişkin Dağılımlar.....	67
Şekil 11.	Katılımcıların Mesleki Deneyim Durumuna İlişkin Dağılımları	68
Şekil 12.	KDV İade Sürecinde; İhtisas Vergi Daireleri Uygulama Birliği Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Dağılımı	70
Şekil 13.	İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini Hızlandıran Verimli ve Etkin Bir Yapıya Dönüşüp Dönüşmediğine İlişkin Dağılımı	71
Şekil 14.	HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı	72
Şekil 15.	HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Yöntemlerini Nasıl Değerlendirildiğine ilişkin Dağılımı.....	73
Şekil 16.	Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	75
Şekil 17.	Dâhilde İşleme İzin Belgesi Almanın Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı.....	76
Şekil 18.	Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırıp Kullandırmadıklarına İlişkin Dağılımı	78
Şekil 19.	Dâhilde İşleme İzin Belgesine Sahip Firmaların Hammadde İhtiyaçlarını Yurt İçinde Üretiliyor Olmasına Rağmen Maliyet Kaygısı ile Yurtdışından İthal Etmeleri Yurtiçi İmalat Sanayisini Olumsuz Etkileyip Etkilemediğine İlişkin Dağılımı.....	79
Şekil 20.	KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında KDV İadesi Şartları Arasında İmalatçı Olma Şartının Kaldırılmasını Nasıl Bir Gelişme Olarak Değerlendirirsiniz? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı.....	80

Şekil 21. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	82
Şekil 22. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Avantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	83
Şekil 23. DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	84
Şekil 24. DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Hangi Süre Aralığında Sonuçlanmaktadır? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı.....	86
Şekil 25. DİİB Kapsamında Yapılan KDV İadelerinde Konunun Paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM&SMMM) Tarafından Etkin Bir Denetim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı	87
Şekil 26. DİİB Belgesi Sahibi Firmalar Taahhüt Ettikleri İhracat Miktarlarına Ulaşmak İçin Fiktif Kayıtlarla Hem İhracat Taahhütlerini Kapatarak Cezai İşlemlerden Kurtulmuş Hem de Haksız KDV İade Almasına Neden Olmaktadır. Bu Durumun Önlenmesi İçin Öncelikle Hangi Yol Tercih Edilmelidir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	89
Şekil 27. DİİB Kapsamında; Gerek Üretilen Ürünlerin Çeşitliği Gerekse Bu Ürünlerin Üretimde Kullanılan Hammadde Çeşitliği ve Firmalarda Bu Konuda Uzmanlaşmış Personel Yetersizliği Gibi Nedenler ile Hazırlanan YMM Raporlarında Üretim Süreci Yeterince İrdelenerek Gerçek Maliyet Hesaplamaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı.....	90
Şekil 28. DİİB Kapsamında; Eşdeğer Eşya Kullanımı Uygulamada Suiistimallere Yol Açıp Açmadığına İlişkin Dağılımı	92
Şekil 29. Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği Birbiriyle Uyumlu Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı.....	93
Şekil 30. DİİB kapsamında KDV İade Sürecinde Mükelleflere Tanınan Aşağıdaki İmkânlardan Hangisi Daha Çok Tercih Edilmektedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı	94

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AT	: Avrupa Topluluğu
ATU	: Artırımlı Teminat Uygulaması
Dİİ	: Dâhilde İşleme İzni
DİİB	: Dâhilde İşleme İzin Belgesi
DİR	: Dâhilde İşleme Rejimi
DKO	: Döviz Kullanım Oranı
DTM	: Dış Ticaret Müsteşarlığı
GATT	: Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (General Agreement on Tariffs and Trade)
GB	: Gümrük Birliği
GEK	: Genel Esaslar Kontrolü
GÖS	: Geri Ödeme Sistemi
GTB	: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
GTİP	: Gümrük Tarifeleri İstatistik Pozisyonu
GV	: Gümrük Vergisi
HİS	: Hızlandırılmış İade Sistemi
KDV	: Katma Değer Vergisi
KDVİRA	: Katma Değer Vergisi İadesi Risk Analizi
KDVK	: Katma Değer Vergisi Kanunu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
OKSB	: Onaylanmış Kişi Statü Belgesi
OPEC	: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (Organization of Petroleum Exporting Countries)
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
PAAMK	: Pan Avrupa-Akdeniz Menşe Kümülasyonu
PAMK	: Pan Avrupa Menşe Kümülasyonu
SMMM	: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
TEV	: Telafi Edici Vergi
TL	: Türk Lirası
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YMM	: Yeminli Mali Müşavir

EKLER LİSTESİ

Sayfa No

EK:1 Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde Değişiklikler	109
EK:2 Dâhilde İşleme İzin Belgesi.....	110
EK:3 Telafi Edici Vergi Tablosu	114
EK:4 KDV Beyannamesi	115
EK:5 Tam İstisna ve Kısmi İstisna Kapsamındaki İşlemlere İlişkin Listesi.....	118
EK:6 Kdvira ve KDV İade Listeleri	124
EK:7 His Sertifikası Örneği	132
EK:8 İtus Sertifikası Örneği.....	133
EK:9 Kesin ve Süresiz Teminat Mektubu Örneği.....	134

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle uluslararası rekabet artmıştır. Ulaşım ağının ve teknolojinin gelişmesi rekabeti hızlandıran faktörlerdedir. Ülkeler kapalı ekonomi politikaları yerine uluslararası rekabete yönelik politikalar uygulamaya başlamıştır. Uluslararası ticaretin serbestleşmesi ile ülkeler rekabet gücünü artıracak teşvik ve ekonomi politikalarını benimseyip uygulamaktadırlar. Özellikle gelişmekte olan ülkeler döviz sıkıntısı yaşamakta bunun sonucu olarak ödemeler bilançosu açıkları vermektedirler. Döviz girdisi sağlamanın en güvenilir yollarından biri de ihracatı artırmaktır. İhracatın artması istihdamın artmasına, üretimin artmasına, döviz girdisinin artmasına neden olur. Aynı zamanda rekabet gücüne elde etmesini sağlar. Küresel ekonomik rekabetin kıyasıya yaşandığı günümüzde ülkeler firmalara teşvik ve vergi avantajları sunarak uluslararası ticaret hacimlerini artırmaya çalışmaktadırlar. Türkiye’deki en önemli teşvik uygulamalarından biri de Dâhilde İşleme Rejimidir. Bu teşvik kapsamında yapılan ticaret ciddi rakamlara ulaşmış durumdadır. DİİB kapsamında; ihracatçı firmalara hammaddeleri dünya fiyatlarından temin etme imkânı sağlanmaktadır. Böylelikle firmaların rekabet edebilme gücü kazanmaları amaçlanmaktadır.

Türkiye de yeni pazarlara giriş yapmak ve uluslararası pazardaki payını artırmak amacıyla ihracat yapan firmaların üzerindeki vergi yükünü hafifletmek veya kaldırmak için istisna ve muafiyet uygulamalarına imkân tanımaktadır. Bunlara örnek vermek gerekirse; ihracattan doğan KDV istisnası, ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV istisnası ve Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhraç Edilen mallardan kaynaklanan KDV istisnası bunlardan bazılarıdır.

Araştırma konusu yapılan “Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhraç Edilen mallardan kaynaklanan Katma Değer Vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar” nın özellikle DİİB kapsamında KDV iade süreci yönüyle daha önce araştırma konusu yapılmamış olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde; Dâhilde İşleme Rejimin tanımı, amacı, tarihsel gelişimi, kullanılan kavramlara yer verilmiştir. Dâhilde İşleme Rejimi tedbirleri olan

Şartlı Muafiyet Sistemi ve Geri Ödeme Sistemi açıklandıktan sonra bu iki sistemin karşılaştırılması yapılmıştır. Dâhilde İşleme Rejimi'nin uygulanma süreci başlığı altında Dâhilde İşleme Rejimi İzin Belgesinin başvurusundan kapatılmasına kadar geçen süreci ve bu kapsamdaki şartlara uyulmaması durumunda uygulanan müeyyidelere değinilmiştir. Dâhilde İşleme Rejiminin sağladığı avantajlar ve neden olduğu olumsuzluklar ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

İkinci bölümde; Katma Değer Vergisi ve Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapsamında KDV iade başlığı altında literatür araştırmaları sonucunda öncelikle KDV'nin tanımı, tarihsel gelişimine değinilmiş, KDV'ye geçişin ekonomik ve mali nedenleri ortaya konmuştur. KDV'nin pozitif ve negatif özellikleri belirtilmiştir. KDV'de kullanılan kavramlar, KDV istisna türlerine, KDV iade talep şekillerine, KDV iade esaslarına, KDV iade sürecine ve KDV iadesindeki ortak uygulamalara detaylı olarak değinilmiştir. Yine bu çerçevede; Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri kapsamında ihraç edilecek malların üretiminde kullanılan girdilerin temininde tecil-terkin uygulaması başlığı altında *Geçici Kabul Sistemi* ve *Dâhilde İşleme Rejimi* açıklanarak DİİB sahibi mükelleflerin iade karşısındaki durumu irdelenmiştir.

Üçüncü bölümde; ilk iki bölümde teorik altı yapısı açıklanan tez konusun anket çalışması yapmak suretiyle mevzuatta yer alan hususların uygulamadaki yansımalarına ışık tutulmaya çalışılmıştır. Anket çalışması üç ayrı bölümden 25 sorudan oluşmakta olup 70 katılımcının katılması ile tamamlanmıştır. Katılımcılar konusunda uzman ve en az 5 yıl mesleki deneyi sahibi olan kişilerden seçilmiştir. Anket; sorunların tespit edilmesini esas alan tanımlayıcı araştırma modeline sahip bir çalışma örneği olup nitel araştırma tekniğinden faydalanılmıştır.

Çalışmanın sonuç bölümünde ise elde edilen veriler ile anket çalışması çerçevesinde Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan Katma Değer Vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara ilişkin değerlendirilmelere ve çözüm önerilerine yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ

1.1. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ

1.1.1. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Tanımı ve Amacı

Dâhilde İşleme Rejimi (DİR); 4458 Sayılı Gümrük Kanunun'da "*Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılması sonrası Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihraç edilmesi amacıyla, gümrük vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ve vergilerinin teminata bağlanması veya serbest dolaşımda bulunan eşyanın işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilmesi halinde, bu eşyanın serbest dolaşıma girişi esnasında tahsil edilmiş olan ithalat vergilerinin geri verilmesine dayanan bir gümrük rejimidir*" şeklinde tanımlanmaktadır.

Dâhilde İşleme Rejimi'nin amacı; "*...Dünya piyasa fiyatlarında hammadde temin etmek suretiyle ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek...*" olarak 27/01/2005 tarihli ve 25709 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan "2005/8391 Sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Kararı'nın" 1. maddesinde belirtilmiştir.

1.1.2. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

1980'li yılların başından itibaren hammadde ve ara madde fiyatlarının uluslararası fiyatlarına göre daha fazla olması, ihracat artışının önünde bir engel teşkil ettiğinden dolayı ihracat için gerekli bulunan üretimin yapılabilmesi ve Türk sanayinin uluslararası rekabet gücünü kazanabilmesi için ihracatı teşvik edici birtakım düzenlemelerin yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede 1984 yılından sonra, Döviz Kazandırıcı Faaliyetleri Teşvik veya İhracatı Teşvik uygulamaları yürürlüğe girmiştir (İdan, 2019: 15).

Bilindiği gibi Türkiye, 1.1.1996 tarihinden itibaren AB ile Gümrük Birliği'ne katılmıştır. Gümrük Birliği Anlaşması nedeniyle Türkiye'deki ihracatın teşvikinde 1996

yılı başında köklü bir değişikliğe gidilmiştir. 25.12.1995 günlü 95/7615 sayılı Dâhilde İşleme Rejim Kararının Resmi Gazetede yayımlanması ile 94/5782 sayılı İhracatı Teşvik Kararı uygulamadan kaldırılmıştır (1996 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar'da Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar, 1995: 12).

Dâhilde İşleme Rejimi Kararı'na istinaden Dâhilde işleme tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını tayin etmek üzere 27.01.2005 günlü 25709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/8791 sayılı karar yürürlüğe girmiştir. Bu karara dayanılarak çıkarılan 27.01.2005 günlü, 25709 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 2005/1 sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ve 20.12.2006 günlü, 26382 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2006/12 sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği günümüzde yürürlükte olan tebliğlerin arasında yer almaktadır.

Bahsedilen düzenlemelere ilaveten Dâhilde İşleme Rejimi'ne ilişkin hükümler mevzuat içerisinde 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 108-122. maddelerinde, Gümrük Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Gümrük Yönetmeliği'nin de 347-398. maddelerin de yer almaktadır (Şenol ve Sayılğan, 2015: 37).

1.1.3. Dâhilde İşleme Rejimi ile İlgili Yasal Mevzuat

Dâhilde İşleme Rejimi ile ilgili yasal mevzuat aşağıdaki tablolarda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Tablo 1. *Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin Yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararları*

Bakanlar Kurulu Kararı	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
95/7615 sayılı Dâhilde İşleme Rejim Kararı	31.12.1995	22510
Dâhilde İşleme Rejim Kararının Yürürlüğe Konulmasına Dair Karar 99/13819	31.12.1999	23923
Dâhilde İşleme Rejim Kararı 2005/8391	27.01.2005	25709

Kaynak: Şenol, 2008: 35

Tablo 2. *Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda Yayımlanan Tebliğler*

TEBLİĞ	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Sayısı
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.1996/1	05.01.1996	22514
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.2000/4	08.02.2000	23958
Dâhilde İşleme İzni Hakkında Tebliğ İhracat.2000/6	11.03.2000	23990
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.2001/4	16.10.2001	24555
Dâhilde İşleme İzni Hakkında Tebliğ İhracat.2001/7	31.10.2001	24569
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.2002/6	27.09.2002	24889
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.2005/1	27.01.2005	25709
Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliği İhracat:2005/9	03.08.2005	25895
Dâhilde İşleme Rejimi İhracat.2006/12	20.12.2006	26382
Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliği İhracat:2007/2	01.04.2007	26480

Kaynak: Şenol, 2008: 35

Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde 2007 yılından itibaren yayınlanan tebliğlerle değişiklikler yapılmıştır. Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde değişiklik yapılmasına dair Resmî Gazete’de yayımlanan tebliğlere Ek-1’de yer verilmektedir (DİR Tebliğinde Yaşanan Değişiklikler, 2020).

1.1.4. Dâhilde İşleme Rejimi’nde Kullanılan Kavramlar

Dâhilde işleme rejimi uygulamasının daha iyi anlaşılabilmesi ve anlam kargaşası yaşanmaması için 20.12.2006 tarihli ve 26382 sayılı Resmi Gazete yayımlanan Dâhilde işleme Rejimi Tebliğindeki bazı temel kavramların bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Sık kullanılan önemli temel kavramlara aşağıda yer verilmiştir.

Aracı ihracatçı: Dâhilde işleme izin belgesinde/Dâhilde işleme izni kapsamında taahhüt edilen ihracatı, belge/izin sahibi firmadan aldığı şekilde hiçbir işleme tabi tutmadan gerçekleştiren belge/izin sahibi olmayan firmayı,

İhracatçı: Yan sanayiciye ithal eşyasından işlem görmüş ürün ürettiren ve bu yeni ürünün ihracatını kendisi ve/veya aracı ihracatçı aracılığıyla gerçekleştiren imalatçı vasfı olmayan Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni sahibi firmayı,

İmalatçı-ihracatçı: ihracata konu ürünün tamamını veya bir kısmını üreten ve bu yeni ürünün ihracatını kendisi ve/veya aracı ihracatçı aracılığıyla gerçekleştiren Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni sahibi firmayı,

Yan sanayici: Dâhilde işleme izin belgesinde/Dâhilde işleme izni kapsamında taahhüt edilen ihraç ürününün tümünü veya bir kısmını üreten, belgede/izinde kayıtlı fakat belge/izin sahibi olmayan firmayı,

Önceden ihracat: İthal eşyasının şartlı muafiyet sisteminde ithal edilmesinden evvel, eşdeğer eşya kapsamında elde edilmiş işlem görmüş ürünün ihraç edilmesini,

Önceden ithalat: İşlem görmüş ürünün ihracatından evvel bu ürünün elde edilmesinde kullanılacak eşyanın ithalini,

Gümrük rejimi: Dâhilde işleme rejimi, hariçte işleme rejimi veya ihracat rejimini, serbest dolaşıma giriş rejimi, gümrük antrepo rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi, geçici ithalat rejimi, transit rejimi,

Asıl işlem görmüş ürün: Dâhilde işleme rejimi kapsamında elde edilmesi planlanan ürünü,

A.TR dolaşım belgesi: Türkiye veya Toplulukta serbest dolaşımda bulunan eşyanın Katma Protokolde öngörülen tercihli rejimden faydalanabilmesi için, ihracatçı ülke yetkili kuruluşlarınca tanzim edilen gümrük idaresince vize edilen belgeyi,

Belge: Dâhilde işleme izin belgesini,

Belge süresi: Dâhilde işleme izin belgesi üzerinde kayıtlı bulunan ve belge kapsamında ithalat ve/veya ihracat işlemlerinin gerçekleştirileceği ve tüm istisnaların uygulanacağı dönemi,

Belge süresi sonu: Belge süresi bitiminin denk geldiği ayın son gününü,

Dâhilde işleme izin belgesi (DİİB): İhraç amacıyla gümrük muafiyetli ithalata ve/veya yurt içi alımlara olanak sağlayan Bakanlıkça tanzim edilen belgeyi (Ek-2) ,

Dâhilde işleme izni (Dİİ): İhracatını yapmak şartıyla gümrük muafiyetli ithalata imkan sağlayan ve gümrük idaresince verilen izni,

Değişmemiş eşya: Herhangi bir üretim işleminden geçmemiş ithal ürünü,

Döviz kullanım oranı (DKO): Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni kapsamındaki CIF ithal (yurt içi alımlar hariç) tutarının FOB ihraç tutarına (ikincil işlem görmüş ürünün serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre ithalatının yapılması halinde bu ürünün gümrük kıymeti dahil) olan yüzde oranını,

Elde etmek: Eşyanın üretim faaliyetine tabi tutulmasını,

Elektronik ortam: Bilgisayar veri işleme tekniği kullanmak suretiyle, Bakanlık web sayfası üzerinden erişim imkanı olan ve Dâhilde işleme izin belgesi ile ilgili tüm işlemlerini yapılmasını sağlayan ortamı,

Eşdeğer eşya: İşlem görmüş ürünün elde edilmesinde ithal eşyasının yerine kullanılan ve ithal eşyası ile asgari 8 (sekiz)'li bazda gümrük tarife istatistik pozisyonu, ticari kalite ve teknik özellikleri itibarıyla aynı kalite ve niteliklere sahip serbest dolaşımda bulunan eşyayı,

Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması: Eşyanın bir gümrük rejimine tabi olması, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına yeniden ihracı veya serbest bölgelere ihracatı, imhası veya gümrüğe terk edilmesini,

İkincil işlem görmüş ürün: İşleme faaliyetleri sonucunda elde edilen asıl işlem görmüş ürün dışındaki ihracat ürünü,

İşlem görmüş ürün: İşleme faaliyetleri neticesinde elde edilen asıl veya ikincil işlem görmüş ürünü,

İşleme faaliyeti: Eşyanın montajı, kurulumu ve diğer eşya ile birleştirilmesi dâhil olmak üzere işçiliğe tabi tutulması, yenilenmesi, işlenmesi, muntazam hale getirilmesi dâhil olmak üzere onarımı ile işleme esnasında tamamen veya kısmen tüketilse dahi işlem görmüş ürünün bünyesinde bulunmayan fakat bu ürünün üretilmesini imkân sağlayan veya kolaylaştıran önceden belirlenmiş bazı eşyanın kullanılmasını,

İşlenmiş tarım ürünleri: İthalat Rejimi Kararının III sayılı listesinde yer alan ve içerisinde temel tarım ürünlerini (şeker, süt ve hububat) bulunduran ürünleri,

İthal eşyası: İşlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile işlem görmüş ürünün bünyesinde bulundurmamakla birlikte çalışmasını sağlayan madde (yağ ve yakıt dâhil) ya da hizmetin sürekliliğini sağlayan madde (yedek parça, vb.), ambalaj ve işletme malzemesini,

İzin: Dâhilde işleme iznini,

İzin süresi: Dâhilde işleme izni üzerinde kayıtlı bulunan ve izin kapsamında ithalat ve/veya ihracat işlemlerinin gerçekleştirilerek tüm istisnaların tatbik edileceği dönemi,

İzin süresi sonu: İzin süresi bitiminin denk gelen ayın son gününü,

Menşe ispat belgeleri: Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar çerçevesinde tercihli rejimden faydalanmak üzere ihracatçı ülke yetkili kuruluşlarınca tanzim edilen gümrük idaresince vize edilen ve ürünün menşeyini belirleyen EUR-MED dolaşım sertifikası, EUR.1 dolaşım sertifikası, EUR-MED fatura beyanı veya fatura beyanını,

Serbest dolaşımda bulunan eşya: 4458 sayılı Gümrük Kanununun 18 inci maddesi gereğince tümüyle Türkiye Gümrük Bölgesinde elde edilen ve bünyesinde Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki ülke veya topraklardan ithal edilen girdileri bulundurmayan veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki ülke veya topraklardan serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak ithal edilen veya şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşyadan elde edilen ve tabi olduğu rejim hükümleri uyarınca özel ekonomik önem taşımadığı tespit edilen veya Türkiye Gümrük Bölgesinde yukarıda sayılan eşyadan ayrı ayrı veya birlikte elde edilen veya üretilen eşyayı,

Tarım ürünleri: İthalat Rejimi Kararının I ve IV sayılı listelerinde yer alan ve toprakta veya yeni üretim teknikleri ve teknolojileri kullanarak topraksız ortamda yetiştirilen bitkisel ürünler, balıkçılık ile diğer su ürünleri, hayvancılık ve bunların ilk işleme tabi tutulmuş hallerini,

Tedarikçi beyanı: EUR.1 dolaşım sertifikası veya EUR-MED dolaşım sertifikası, A.TR dolaşım belgesi ile birlikte kullanılan ve Türkiye ile Topluluk arasında

ticarete konu Pan-Avrupa Menşe Kümülayonu veya Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümülayonu kapsamı eşyanın menşeyini gösteren belgeyi,

Ticaret politikası önlemleri: İthalat Rejimi Kararının 4 üncü maddesinde belirtilen yasal çerçevede alınan tedbirleri,

Vergi: Eşyanın ithali ve ihracında tahsili öngörülen vergi, resim, harç, fon ve benzeri bütün mali sorumluluklar,

Verimlilik oranı: Muayyen miktardaki eşyanın işlenmesiyle birlikte elde edilen işlem görmüş ürünün miktarı veya yüzde oranını,

Başlamış işlem: Dâhilde işleme rejimi çerçevesinde ithalata ve ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil edilmiş olmasıdır.

1.2. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ TEDBİRLERİ

Dâhilde İşleme Rejimin Tedbirlerinin iki türü olup bunlardan ilki şartlı muafiyet sistemi diğeri ise geri ödeme sistemidir. Şartlı muafiyet sisteminde; ithalat sırasında doğan vergiler teminata bağlanırken geri ödeme sisteminde ise ithalat esnasında vergi alınmakta olup elde edilen yeni ürünün ihracı halinde alınan vergi geri ödenmektedir (Uçak, 2013: 165).

1.2.1. Dâhilde İşlem Rejimi'nin Ana Şartları

Dâhilde İşleme Rejimi; ithal eşyasının ithalatı aşamasında gümrük vergileri tahsil edilerek ve ticaret politikası önlemleri uygulayarak ithal edilmesi sonrası yurt içinde işlenerek elde edilen işlem görmüş ürün olarak ihraç edilmesi sonucunda tahsil edilen gümrük vergilerinin geri verilmesi yoluyla veya hammadde ve ara malının ithalatı aşamasında ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmadan ve gümrük vergileri tahsil edilmeden teminata bağlanarak ithal edilmesi ile bu ürünlerin yurt içinde işlendikten sonra elde edilen işlem görmüş ürün olarak ihraç edilmesi sonucu teminatın iade edilmesine imkan veren bir teşvik uygulamasıdır (Aydın, 2018: 13).

Dâhilde İşleme Rejiminden beklenen en yüksek faydanın gerçekleşebilmesi, bu rejim uygulanırken ülke içindeki üreticilerin olası olumsuzluklardan etkilenmemesi için aşağıdaki bazı temel şartlar ortaya konulmuştur (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006: 10).

* Türkiye Gümrük Bölgesindeki (serbest bölgeler hariç) üreticilerin temel ekonomik menfaatleri ile Türk malı imajının zedelenmemesi,

* İşleme faaliyetinin, katma değer yaratan ve kapasite kullanım oranını artıran bir faaliyet olması şartıyla, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihracat potansiyelini artıran imkanlar yaratıyor olması,

* Firmaların Dâhilde işleme izin belgeleri/Dâhilde işleme izinleri çerçevesindeki performansları,

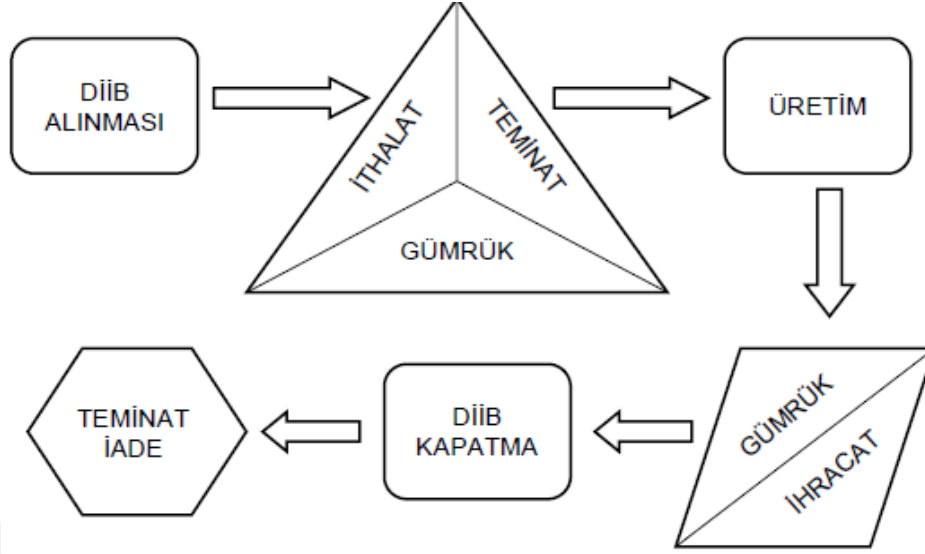
* İthal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının belirlenebilir olması gerekmektedir.

Dâhilde İşleme Rejimi çerçevesinde sağlanan kolaylıklardan iki temel sistem yoluyla faydalanmak mümkündür. Bunlardan biri şartlı muafiyet sistemi, diğeri ise geri ödeme sistemidir. Yukarıda belirtilen ana şartlara ilave olarak DİR'in şartlı muafiyet sistemi için işlem görmüş ürünlerin yurt dışına ihraç edilme niyeti ve şartı aranmaktadır. Geri ödeme sistemi için ithal aşamasında gümrük vergisi ödendiği için ihraç edilme niyeti ve şartı aranmamaktadır.

1.2.1.1. Şartlı Muafiyet Sistemi

Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni kapsamında ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan ve serbest dolaşımda bulunmayan değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinin, hammadde, yardımcı madde, yarı mamul ile mamul Türkiye Gümrük Bölgesinde (serbest bölgeler hariç) yerleşik firmalarca, vergisi teminata bağlanmak suretiyle bedelli ve/veya bedelsiz ithal edilmesi ve ihracat taahhüdünün gerçekleşmesini müteakip, alınan teminatın iade edilmesini esas alan bir sistemdir. Belge/izin kapsamında yapılacak işletme malzemesi ithalatında, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi tahsil edilerek ve ticaret politikası tedbirleri uygulanır (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006:4).

Şekil 1. Şartlı Muafiyet Sistemi

Kaynak: Şenol, 2008: 39

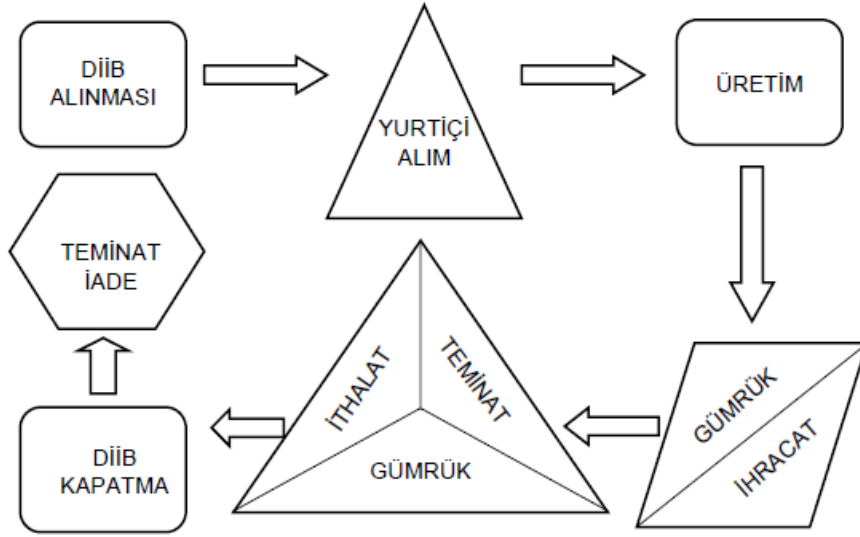
1.2.1.1.1. Eşdeğer Eşya Uygulaması

Dâhilde işleme izin belgesi kapsamında şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde işlem görmüş ürünün elde edilmesi amacıyla ithal hammadde yerine eşdeğer eşya olarak, asgari 8 (sekiz)’li bazda Gtip, teknik özellikleri ve ticari kalite itibarıyla aynı kalite ve nitelikleri sahip serbest dolaşımdaki eşyanın yurt içinden tedarikine imkan veren bir uygulamadır. Münhasıran, eşdeğer eşya olarak kullanılan tarım ürünlerinin ithal eşyası ile teknik özellik ve ticari kalite itibarıyla aynı olduğuna yönelik hüküm, münhasıran 12 (oniki)’li bazda gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre yapılmaktadır (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006: 4).

Bu uygulamanın amacı; ihracatçıların ithal hammadde temininde sorun yaşamasını engellemektir. Dâhilde işleme rejimi çerçevesinde şartlı muafiyet kapsamında uygulanan ve ihracatı artırmayı hedefleyen bir diğer yol da eşdeğer eşya uygulamasıdır. Eşdeğer eşya uygulamasında ihraç edilecek ürün için gerekli hammadde Dâhilde işleme rejimi çerçevesinde yurt dışından temin edilebileceği gibi, ithal edilen ürün ve eşya ile aynı kalite ve teknik şartları taşıyan, serbest dolaşıma girmiş eşya yurt içi piyasadan KDV ödeyerek de temin edilebilmektedir. Bu sayede, ihracatçı ithal hammaddenin gelmesini beklemeden ihracatını gerçekleştirme imkânına sahip olmaktadır. Kullanılan eşdeğer eşyaya karşılık gelen ithalatın ise, Dâhilde işleme izin belgesi süresi sonuna kadar yapılması zorunludur (İnamoğlu, 2019: 87).

Eşdeğer eşya kullanımı yoluyla ihracat aşağıda belirtildiği gibi yapılmaktadır:

Şekil 2. Eşdeğer Eşya Kullanımı

Kaynak: Şenol, 2008: 41

DİİB'e sahip firma şartlı muafiyet kapsamında eşdeğer eşya olarak gümrük vergisi ve KDV'si ödenmiş eşyayı yurtiçinden temin eder ve işlem görmüş nihai ürünün ihracatını gerçekleştirir. Tecil-terkin uygulanmaksızın KDV ödenir. Nihai ürünün ile birlikte eşdeğer eşyanın da ihracı gerçekleşmiş olduğundan dolayı, ihracatta KDV iadesi uygulamasının sonucu olarak ödenmiş olan KDV'yi vergi idaresinden geri alma imkânı bulunmaktadır. İthalat girdi kullanımı durumunda ise; DİİB kapsamında belge süresi içinde KDV ve gümrük vergisi ödemedi eşdeğer eşya kullanılarak ihracat karşılığı teminat gösterilmesi şartıyla gerçekleştirilmektedir. DİİB kapsamında taahhüt edilen ihracat eşdeğer eşya kullanılarak önceden gerçekleştirildiğinden dolayı ithalat sonucu edinilen hammadde, ihraç edilecek malların üretiminde kullanılabileceği gibi yurt içi piyasaya da satışı yapılabilmektedir. KDV ödemeksizin ithalatı tamamlanan mallar yurt içine satışı yapılırsa, KDV yurt içi alıcıdan tahsil edilerek vergi dairesine ödenecek veya mal doğrudan ya da imal edilen ürünün bünyesinde ihraç edilirse yüklenilen KDV olmadığından KDV iadesi doğmayacaktır (İnamoğlu, 2019: 87).

1.2.1.1.2. Yurt İçi Alım Uygulaması

Dâhilde işleme rejimi kapsamında yurt içinden hammadde tedarikin bir yolu eşdeğer eşya kullanımı iken diğer bir yolu da yurt içi alım uygulamasıdır. Bu uygulama yerli kaynakların ihracata yönlendirilmesini hedeflenmektedir.

Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapsamında; 2006/12 sayılı DİR Tebliği'nin 7. maddesine uyarınca ihracı taahhüt edilen nihai işlem görmüş ürünün üretilmesi için kullanılan hammadde, mamul, yarı mamul, yardımcı madde değişmemiş eşya ve ambalaj malzemelerinin ithal edilmesi yerine iç piyasadan alınma hakkı tanıyan bir yöntemdir.

Bu iki uygulama arasındaki temel farklılık; her iki durumda da eşya yurtiçinden temin ve tedarik edilmesine rağmen eşdeğer eşya kullanılması halinde kullanılan eşdeğer eşya kadar gümrük muafiyetli eşya ithalatı hakkı var iken yurt içi alım uygulamasında böyle bir imkân bulunmamaktadır. Yurtiçi alımlarda uluslararası fiyatlarından eşya temini yapılmakta yerli firmaların uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırılmakta ve söz konusu olan KDV'ye ilişkin işlemler ise tecil-terkin uygulamasından faydalanma imkânı sunmaktadır (Sefer ve Sağlam, 2004: 81).

1.2.1.1.3. Teminat ve İndirimli Teminat Uygulaması

Teminat uygulamasının sebebi, taahhüt edilen ihracatın gerçekleşmeme durumunda, ithalat aşamasında alınmayan vergilerin güvence altına alınarak devletin muhtemel vergi kayıplarını engellemektir. DİR uygulamasında nihai ürün elde edilmesi için gerekli ithalatlardan elde edilmesi gereken vergi kanun ve yönetmelik çerçevesinde teminat hükümleri uygulanabilir. Bu kapsamda; hazineye ait tahvil ve bonolar, bankadan alınan teminat mektupları ve nakit para bu çerçevede teminat olarak kabul görmektedir. Uygulamada en çok tercih edilen teminat türü banka teminat mektuplarıdır (Atan, 1996: 161).

Gümrük mevzuatı kapsamında Ticaret Bakanlığı'na "Onaylanmış Kişi" statüsü kazananlar isimlerine düzenlenen belge ile sınıflarına göre eşya ile ilgili rejime geçişinin kayıt yoluyla yapılması, A.TR belgesi düzenleme, onaylama ve vize işlemleri,

eksik bilgi ve belgeyle beyan, basitleştirilmiş kontrol, indirimli teminat uygulaması gibi kolaylıklardan faydalanabilir.

2006/12 sayılı DİR Tebliği'nin Teminat ve İndirimli Teminat başlıklı 9. maddesine uyarınca;

* Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi firmalar veya belge/izin başvuru tarihinden evvel ki iki takvim yılı içerisinde herhangi bir yıl asgari 25 (yirmibeş) milyon ABD Doları tutarında ihracat yapan onaylanmış kişi statü belgesi sahibi imalatçı firmaların Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni çerçevesinde yapacakları ithalatta, iki yıl boyunca bu ithalattan doğan verginin %1'inin,

* Belge/izin başvuru tarihinden evvel ki iki takvim yılı içerisinde herhangi bir yıl 5 (beş) milyon ABD Doları tutarı (bu tutar dâhil) ile 25 (yirmibeş) milyon ABD Doları tutarı arasında ihracat yapan onaylanmış kişi statü belgesi sahibi imalatçı firmaların Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni çerçevesinde yapacakları ithalatta, iki yıl boyunca bu ithalattan doğan verginin %5'inin,

* Onaylanmış kişi statü belgesi sahibi firmaların Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10'unun,

* Dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketlerinin onaylanmış kişi statü belgesi sahibi olmaması durumunda belge/izin müracaat tarihinden evvel ki takvim yılı içerisinde gerçekleştirdikleri ihracat kadar Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10'unun,

*İmalatçı-ihracatçıların, belge/izin başvuru tarihinden önceki dört yıl içerisinde tanzim edilmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, Dâhilde işleme izin belgeleri ve 27/1/2005 tarihinden sonra tanzim edilen Dâhilde işleme izinleri çerçevesinde sanayi ürünleri için toplam 1 (bir) Milyon ABD Dolarından tarım ve işlenmiş tarım ürünleri için toplam 500 (beşyüz) Bin ABD Dolarından az olmamak şartıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10'unun,

* Son beş takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 1 (bir) Milyon ABD Dolarını geçen ihracatçıların veya son üç takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 5

(beş) Milyon ABD Dolarını geçen, belge/izin başvuru tarihinden evvel ki dört yıl içerisinde tanzim edilmiş, ihracat taahhüdü kapatılmış, Dâhilde işleme izin belgeleri ve 27/1/2005 tarihinden sonra düzenlenen Dâhilde işleme izinleri çerçevesinde sanayi ürünleri için toplam 1 (bir) Milyon ABD Dolarından tarım ve işlenmiş tarım ürünleri için toplam 500 (beşyüz) Bin ABD Dolarından az olmamak şartıyla gerçekleştirdikleri ihracat kadar belge/izin kapsamında yapacakları ithalatta, bu ithalattan doğan verginin %10'unun, teminat olarak verilmesi şartıyla, gümrük idaresince ithalatın teminat karşılığında yapılmasına vize verilir (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006: 6).

1.2.1.1.4. Telafi Edici Vergi

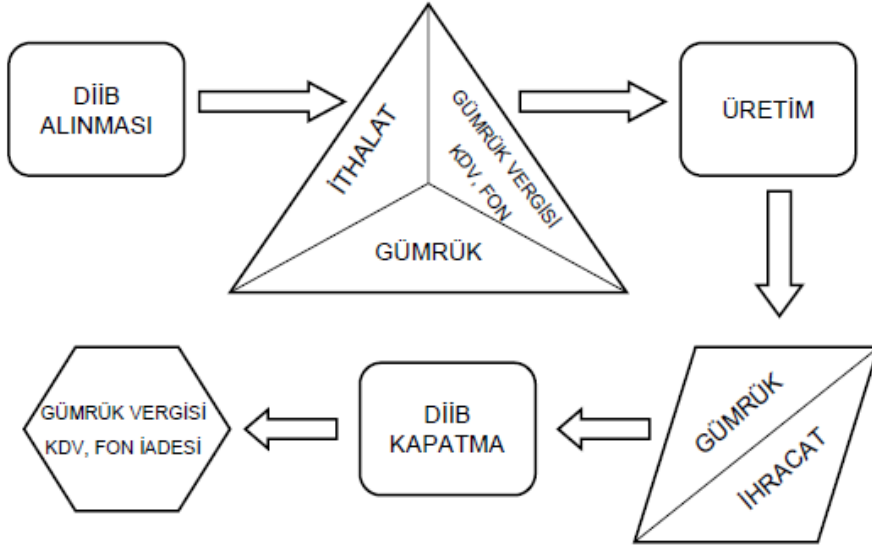
Telafi edici vergi; yurt dışından Türkiye'ye dâhilde işleme rejimi kapsamında geçici olarak ithal edilen tarım ürünlerinin ve işlenmiş tarım ürünlerinin, sanayi ürünlerinin, EURO.1 Dolaşım Sertifikası, A.TR Dolaşım Belgesi, EUROMED dolaşım Sertifikası veya fatura beyanı eşliğinde, Serbest Ticaret Anlaşması imzalanan ülkelere ve Pan Avrupa – Akdeniz Menşe Kümülayonuna üye ülkelere ihracatında, Avrupa Topluluğuna, işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan, üçüncü ülke menşeli hammadde, yardımcı madde, yarı mamul ile değiştirilmiş eşyaya ilişkin vergi olarak tanımlanmaktadır (Aydogan, 2020: 249) (Ek-3).

DİR kapsamında; gelişmekte olan ve teknolojik olarak daha az gelişmiş olan Asya, Afrika, Okyanusya ve Latin Amerika gibi üçüncü ülkelerden ithal edilen malların gümrük vergisi ödemedi Avrupa Birliği üyesi ülkelere ihracatının haksız rekabete yol açmasını engellemektir.

1.2.2.Geri Ödeme Sistemi

Serbest dolaşıma giren hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat esnasında tahsil edilen verginin Dâhilde işleme izin belgesi/Dâhilde işleme izni kapsamında geri iade edilmesine “Geri Ödeme Sistemi” denir. İşletme malzemesine ilişkin tahsil edilen katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi bu kapsamda değildir.

Şekil 3. Geri Gelen Eşya Kullanım Sistemi

Kaynak: Şenol, 2008: 54

Şekil 3'ten de anlaşılacağı gibi Geri Ödeme Sistemi sahibi bir firma ithalat süreçlerini normal bir ithalat işlemini ithalat vergisini ödeyerek tamamlar. Sahip olduğu Dâhilde İşleme İzin Belgesi vasıtasıyla eğer elde edilen ürünü ihracatını gerçekleştirirse ödediği bu vergiyi sonrasında geri alır.

1.2.2.1.Geri Ödeme Sistemi Uygulanacak Haller

A.TR dolaşım belgesiyle Avrupa Topluluğu'na üye olan ülkelere ihracatı yapılacak işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılacak girdilerin gümrük vergisiyle varsa Toplu Konut Fonu'nun ödenmesi ve bu vergiler haricinde diğer vergilerin teminata alınması şartıyla ithaline imkân tanınmaktadır. Dâhilde işleme izin belgesi kapsamında menşe ispat belgesi eşliğinde Avrupa Topluluğuna üye ülkelere, Pan-Avrupa Menşe Kümüleşyonuna taraf ülkelere, Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümüleşyonuna taraf ülkelere ve STA imzalanmış ülkelere ihraç edilmesi amaçlanan işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılacak girdilerin ithalindeki vergiler için de aynı işlem ve şartlar aranarak ithaline vize verilmektedir (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006).

1.2.2.2.Geri Ödeme Sistemi Uygulanmayacak Haller

Dâhilde İşleme Rejimi Geri Ödeme Sistemi aşağıda belirtilen durumlarda;

- * İthal miktar kısıtlamalarına tabi olan ürünler,
- * İthal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü esnasında, işlem görmüş mamüllerden parasal ihracat iadesine tabi olan,
- * Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler kapsamında ithalat vergilerine tabi olan,
- * Tercihli tarife ya da özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen, eşya faydalandırılmaz.

Yukarıda belirtilen sınırlamalara Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler menşeli tarım ürünleri ithalatında geçerli değildir (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006: 8).

1.2.2.3. Ödenen Verginin Geri Verilmesi

Geri Ödeme sisteme göre, Dâhilde İşleme İzin belgesinde belirtilen içerisinde taahhüt edilmiş olan ihracat gerçekleştirilmesini ardından 3 ay içerisinde ithalat aşamasında ödenmiş vergilerin geri iade edilmesi için belge sahibi firma ilgili gümrük idaresine başvuruda bulunması gerekmektedir.

1.2.3. Şartlı Muafiyet Sistemi ile Geri Ödeme Sisteminin Karşılaştırılması

Şartlı Muafiyet Sistemi ile Geri Ödeme Sistemi arasındaki farklılıkları aşağıda yer alan Tablo 4' te özet olarak yer verilmiştir.

Tablo 3. Şartlı Muafiyet Sistemi ve Geri Ödeme Sisteminin Karşılaştırılması

Şartlı Muafiyet Sistemi	Geri Ödeme Sistemi
Ticaret Politikası önlemlerine tabi değildir.	Ticaret Politikası önlemlerine tabidir.
Verginin karşılığında teminat alınmaktadır.	Verginin tamamı alınmaktadır.
İhracat taahhüdünün gerçekleştirilmesiyle teminat iade edilmektedir.	İhracat taahhüdünün gerçekleştirilmesiyle vergi iade edilir.
Telafi edici vergi ortaya çıkabilir.	-
Finansman maliyeti yönüyle avantajlıdır.	-
İhracatın gerçekleştirilmemesi halinde ödenmeyen vergilerin iki kat kadar ceza ve gecikme faizi tahsil edilmektedir.	İhracatın gerçekleştirilmemesi halinde vergilerin tamamı ödendiği için herhangi cezai yaptırım bulunmamaktadır.
Yurt içinde satış yapma durumunda kaçakçılık suçu işlenmiş olmaktadır.	Yurt içi satış yapılırsa herhangi bir sorumluluğa neden olmaz.

Kaynak: Ünal, 2009: 95.

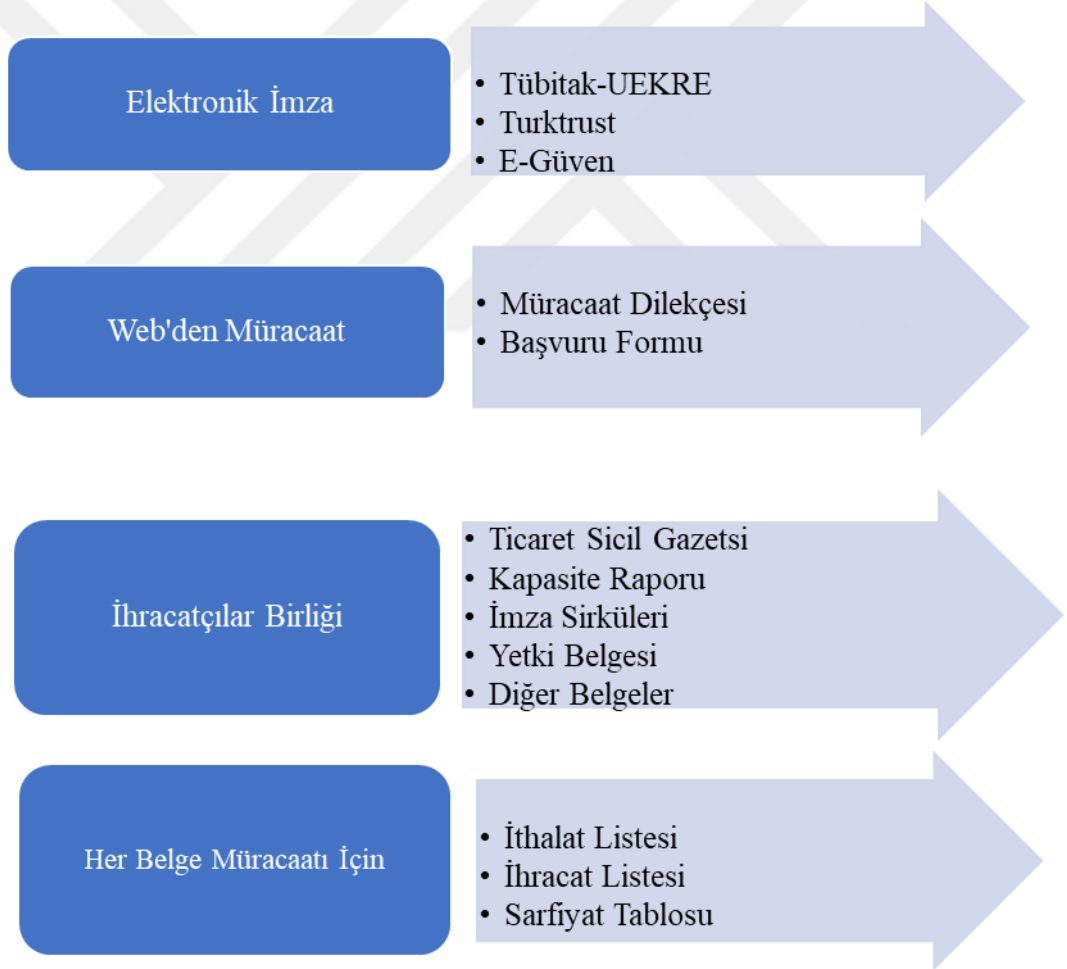
1.3.DÂHİLDE İŞLEME REJİMİ'NİN UYGULANMA SÜRECİ

Bu başlık altında Dâhilde işleme rejimine başvurudan kapanışa kadar ki tüm aşamalar ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

1.3.1. DİR İzin Başvurusu ve Başvurunun Değerlendirilmesi

Dâhilde işleme izin müracaatı ve ithalat gerçekleştirildikten sonra, ithalatı yapılan eşyanın yurt içinde işleme faaliyetlerine tabi tutulduktan sonra elde edilen malın ihracatının yapılmasına ve ithalat aşamasında verilen teminatların açılarak DİİB'in kapanmasına kadar olan sürece Şekil 4' te yer verilmiştir.

Şekil 4. *Dâhilde İşleme Rejimi Otomasyon Projesi İşleyişi*

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, 2021.

Dâhilde İşleme Rejiminin 2006/12 sayılı Tebliğ'in göre, Dâhilde işleme izin belgesi ve Dâhilde işleme izni müracaatları;

- * Türkiye Gümrük Bölgesindeki (serbest bölgeler hariç) üreticilerin temel ekonomik menfaatleri ile Türk malı imajının olumsuz zedelenmemesi,
- * İthal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının belirlenebilir olması,
- * İşleme faaliyetinin, katma değer yaratan ve kapasite kullanım oranını artıran bir faaliyet olması şartıyla, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihracatı artırma imkanları yaratıyor olması,
- * Firmaların Dâhilde işleme izin belgeleri/Dâhilde işleme izinleri çerçevesindeki performansları, yukarıda belirtilen kriterlere göre verilmektedir.

Dâhilde işleme izini ve Dâhilde İşleme İzin Belgesi müracaat aşamasındaki farklılıklar Tablo 5’te belirtilmiştir.

Tablo 4. Dâhilde işleme izini ve Dâhilde İşleme İzin Belgesi Arasındaki Farklılıklar

	DİİB	Dİİ
Bakanlık	Ticaret Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı
Başvuru Nereye Yapılır?	İhracat Genel Müdürlüğüne/Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlüklerine	Gümrük İdarelerine
Başvuru Nasıl Yapılır?	Elektronik Ortamda	Ekonomik Etkili Gümrük Rejimleri Formu ile
Amacı nedir ve ne için verilir?	Bu rejim kapsamında ve Dâhilde İşleme İzni dışında kalan tüm işler için Dâhilde İşleme İzin Belgesi alınır. DİİB firmaların henüz ortada yok olan yeni bir ürün elde etmek için kaliteli ve uluslararası ucuz fiyatlardan hammadde ithal etmeleri için alınmaktadır.	Eşyanın korunması, görünüş ve satış kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla ambalajlanması, montajı veya ihraç eşyalarındaki bazı eksiklerin tamamlanması niyetiyle düzenlenmesi yenilenmesiyle beraber tamiri, boyanması gibi nispeten basit işlemlere tabi tutulması ile bedelsiz ithalat işlemleri için Gümrük idarelerinden Dİİ alınmaktadır.
İzin veya izin belgesi verilirken firmanın gerçekleştireceği faaliyetin niteliği esas alınmaktadır.		

Kaynak: İdan, 2019: 26

1.3.2. Belge/İzin Süresi ve Ek Süreler

Dâhilde işleme izini ve Dâhilde işleme izin belgesinde süre azami olarak sektörüne göre 12 (on iki) aya kadar verilebilir. Bununla beraber rejim kapsamında gemi inşa, komple tesis vb. ile üretim süreci 12 (on iki) ayı aşacak olan ürünler ve savunma sanayinin alanına giren ürünlerin ihracatına ilişkin süre, proje süresi dikkate alınmaktadır (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006). Sürenin başlangıcı DİİB/Dİİ'nin tarihi olup süre sonu ise bitiminin rastladığı ayın son günü kabul edilir. Cezai yaptırımlar açısından elde edilmiş ürünlerin ihracatı geçerlilik süreleri içinde yapılması önemlidir.

Ek süre müracaatları; 2006/12 sayılı Tebliği kapsamında aşağıda belirtilen kriterlere göre değerlendirilir;

* Dâhilde işleme izin belgesi kapsamında ilk ithalatın yapıldığı tarih esas alınmak suretiyle belge süresi azami 3 (üç) ay verilir. Belge kapsamında hiç ithalat yapılmaması halinde de belge süresi azami 3 (üç) ay izin verilmektedir.

* Dâhilde işleme izin belgesi kapsamında gerçekleştirilen ihracat değerinin belge ihracat taahhüdü değerine oranının en az % 25 olması halinde ancak komple tesis veya gemi inşasına ilişkin düzenlenen belgelerde üretimin % 25'inin tamamlandığının belgelenmesi durumunda Dâhilde işleme izin belgesine belge orijinal süresinin yarısı kadar ek süre uzatılabilir.

* Geri ödeme sistemi çerçevesinde belge kapsamında serbest bölgeye yapılan ihracatın ikinci fıkra kapsamında değerlendirilmesi için bu ihracatın, bu Tebliğin 28 inci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde gerçekleştirildiğini gösteren belgelerin ibrazı zorunludur.

* Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde belge kapsamında serbest bölgeye yapılan ihracatın ikinci fıkra kapsamında değerlendirilmesi için ihracatın, bu Tebliğin 28 inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde gerçekleştirildiğini gösteren belgelerin ibrazı zorunludur.

* Gemi inşa, komple tesis vb. ile savunma sanayi alanına giren ürünlerin ihracatına ilişkin düzenlenen belgeye/izne proje sürecine göre ek süre verilebilmektedir.

Beklenmeyen hal veya mücbir sebeplerin varlığı ya da izin sahibi tarafından ileri sürülen haklı mazeretlerin olması halinde; Dİİ için ise ilgili gümrük idarelerine, DİİB için Ticaret Bakanlığı'na başvurmaları gerekir. Haklı sebepler için belge veya izin sürelerinin yarısı kadar ek süre uzatılabilir. Mücbir sebeplerde veya fevkalade hallerde ise bu durumun tespit edildiği tarih dikkate alınarak ek süre verilebilmektedir (İdan, 2019: 29).

1.3.3. Dâhilde İşleme Belgesinin Revize Edilmesi

Dâhilde işleme izin belgesi sahibi firmalar kağıt ortamındaki basılı nüshası aranılmaksızın belge kapatma işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar belgenin elektronik ortamdaki kayıtlarının revize edilmesi için elektronik ortamda Bakanlığa başvurularını yapabilirler ve uygun görülen talepler belgenin elektronik ortamdaki kayıtların revize edilme işlemi yapılır.

1.3.4. Dâhilde İşleme Belgesinin İptal Edilmesi

Kullanılmayan Dâhilde işleme izin belgesi için firmanın Bakanlığa elektronik ortamda başvurması durumunda belgenin iptali yapılır. Resmî Gazete'de aylık listeler halinde iptal edilen Dâhilde işleme izin belgeleri yayımlanır (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006).

2006/12 sayılı Tebliği kapsamında başvuru aşamasında ibraz edilen bilgi ve belgeler ile belge/izin kapsamında yapılan işlemlerin gerçek dışı olduğunun veya gerçeği yansıtmadığının ya da belgenin/iznin sahtesinin düzenlendiğinin veya üzerinde tahrifat yapıldığının tespiti halinde, belge Bakanlıkca, izin ise ilgili gümrük idaresince iptal edilmesine karar verilerek ilgililer hakkında kanuni işlemler başlatılır (Karakoç, 2007: 225).

1.3.5. İhracatın Gerçekleştirilmesi

İhracatın gerçekleştirilmesi; Gümrük mevzuatı ve ihracat rejimi hükümleri çerçevesinde Dâhilde işleme izin belgesinde/Dâhilde işleme izninde ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün serbest bölgelere veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi olarak tanımlayabiliriz.

1.3.6. İhracat Taahhüdünün Kapatılması

Dâhilde işleme İzini kullanan firmaların izin süreleri bitiminden itibaren en geç 1 ay içerisinde ilgili gümrük idarelerine, Dâhilde İşleme İzin Belgesi kullanan firmaların ise belge sürelerinin bitiminden sonra en geç 3 ay içerisinde elektronik ortamda Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen ilgili bölge müdürlüklerine İhracat taahhüdünü kapatma başvurularında bulunurlar. Aksi halde askıda olan gümrük ve KDV vergileri tahakkuk ettirilir (Durmaz, 2017: 48).

1.3.7. Dâhilde İşleme Tedbirlerine Uyulmaması Durumunda Uygulanacak Müeyyideler

Teşvikten yararlanan firmalara önemli kolaylıklar sağlamasının yanında suistimallere açık bir teşvik olması sıkı bir şekilde denetimlerinin yapılması ve tedbirlere uyulmaması halinde müeyyide uygulanması zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. Müeyyide olarak ithalat aşamasında tahsil edilemeyen vergiler yani parasal cezaların yanında hapis cezası gerektiren durumlarda söz konusu olabilmektedir (Yiğit , 2004: 278).

Dâhilde İşleme Tedbirlerini belgedeki şartlara uyulmaması durumunda firmalardan aşağıdaki vergiler tahsil edilir;

* Belge kapsamındaki ithalat esnasında alınmayan vergi,

* Belge/izin çerçevesinde ithal edilen işletme malzemesinin CIF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihrac tutarının %2'sinden fazla olması halinde, bu oranı aşan kısma isabet eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,

* Belge/izin kapsamında ithal edilen değişmemiş eşyanın CIF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihrac tutarının %1'inden fazla olması halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,

* Dâhilde işleme izin belgesinin/Dâhilde işleme izninin iptal edilmesi halinde, belge/izin kapsamında varsa alınmayan vergi, 6183 Sayılı kanun hükümlerine göre tahsil edilir. (Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği, 2006)

Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında hapis cezası gerektiren durumlar 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3'üncü maddesi "Belli bir amaç için kullanılmak

veya işlenmek üzere ülkeye geçici ithalat ve Dâhilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyayı, sahte belge ile yurt dışına çıkarmış gibi işlem yapan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” gereğince işlem tesis edilmektedir.

1.4. DÂHİLDE İŞLEME REJİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu başlık altında Dâhilde İşleme Rejimi’nin sağladığı avantajlar ve eleştirilen yönleri incelenecektir.

1.4.1. Dâhilde İşleme Rejimi’nin Sağladığı Avantajlar

Dâhilde işleme rejiminin sağladığı faydaları dört ana başlıkta toplayabiliriz. Bunlar aşağıda belirtildiği şekildedir.

- * İhracatçılara işletme sermayesini güçlendirme imkânı sağlaması,
- * Dâhilde İşleme Rejimden faydalanan firmalara fiyat rekabetinde avantaj sağlaması,
- * Ticaret politikası tedbirleri uygulanmaksızın yurt dışından ucuz hammadde, yarı mamul sağlanması,
- * Firmaların işlem hacimlerinin arttırılmasıyla ölçek ekonomilerinden faydalanmalarına imkanı sunmasıdır (Şahin, 2019: 140).

Dâhilde işleme rejimi; şartlı muafiyet sistemi ve geri ödeme sistemi uygulaması mevzuattaki yeri ve işleyişi yönünden olduğu gibi avantajları yönünden da farklılık arz etmektedir (Arzova, 2006: 168).

Dâhilde işleme rejiminin uygulamasının sağladığı mikro avantajlar ise şu şekildedir.

1.4.1.1. KDV ve İthalatta gümrük vergisi muafiyeti

Dâhilde işleme rejiminin uygulamasının KDV, GV, ek mali mükellefiyet, telafi edici vergi ve anti-damping vergisi gibi vergilerin ve mali yüklerin ithalat aşamasında tahsil edilmeden teminata bağlanması ihracat taahhüdünün gerçekleşmesiyle teminatın çözülme imkanı vermektedir.

1.4.1.2. Diğer fon, resim ve harç istisnaları

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu %0 olarak uygulanmakta olup benzeri birçok ek mali yükümlülükler yönüyle teşvikten faydalanan firmalar bu fon ve yükümlülüklerden muaf tutulmaktadır.

1.4.1.3. Ödenen Vergilerin İadesi

Geri ödeme sistemi kapsamında; ithalat aşamasında ödenen vergiler ihracatın gerçekleşmesi durumunda ödenen vergilerin geri alınmasına imkânı bulunmaktadır.

1.4.1.4. Eşdeğer eşya kullanımına izin verilmesi

Teşvikten faydalanan firmalar; aynı özellikleri taşıması durumunda ihtiyaç duydukları ithal malları yurtiçinden KDV ve ÖTV ödemeksizin temin edebilmektedirler. Yurt İçi alımlarda KDV Tecil-Terkin uygulamasından yararlanma imkânı vermektedir.

1.4.1.5. Kota ve gözetim önlemlerinden muafiyet

İthalatta kota ve gözetim önlemleri; üçüncü ülkelere yapılan ihracatla yerine getirmek şartıyla muaf kabul edilmektedir.

1.4.1.6. DİR’de İhracat Sayılan Yurtiçi Satış ve Teslim Durumlar

Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği (2006/12) 28. Maddesinde sıralanan satış ve teslimlerin gerçekleşmesi halinde bunlar Dâhilde işleme rejimi kapsamında ihracat sayılmaktadır.

2.4.1.7. Gümrük Rejimi Tedbirlerine Tabi Olmama

Belirli mallar için getirilen teknik gereklilik ve izinlerin alınması gerekmekte olup bu kriterler şartı Dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ithalatlarda uygulanmamaktadır (Şahin, 2019: 146).

1.4.2. Dâhilde İşleme Rejimi’nin Eleştirilen Yönleri

Dâhilde işleme rejimine yönelik eleştirileri aşağıdaki şekilde özetlenebiliriz.

1.4.2.1. İthalata Bağımlılığın Artışına Neden Olması

Dâhilde işleme rejiminin uygulamasının ithalat aşamasında sağladığı vergi ve mali yüklerden muafiyet ithalatın yerli üretimin ikamesi konumuna getirmiştir. Teşvikten faydalanan firmalar daha az yerli girdi ve daha fazla ithal ara malı kullanması ithalata bağımlılığın artışı nedeniyle eleştiri konusu olmuştur. Yurtiçi girdi maliyetlerinin yüksek oluşu teşvik vasıtasıyla yurtdışından ucuz hammadde temini ithalata bağımlılığını artırmaktadır (Aydın, 2018: 21).

1.4.2.2. Kamu Gelirlerinde Azalışa Sebep Olması

Dâhilde işleme Rejimi kapsamında; ithalat sırasında alınması gereken vergilerin alınmamasından, kamu gelirlerinin bir kısmından vazgeçildiği ve bunun yansıması olarak kamu harcamalarını karşılayabilmek için ise yurtiçinde alınan vergilerde artışa gidilmesi eşitsizliklere neden olduğundan teşvikin olumsuz bir etkisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.4.2.3. İstihdamın Kayıplarına Neden Olması

Dâhilde işleme rejiminin uygulamasına yönelik diğer bir eleştiri ise istihdamın düşmesine neden olmasıdır. DİR'nin neden olduğu ihracattaki ve üretimdeki yüksek artışa rağmen bu artış istihdama dönüşmemiştir. DİR'in yoğun kullanılan sektörlerde dış kaynak kullanımlarından dolayı istihdam kayıpları özellikle vasıfsız işgücünde yaşanmaktadır (Çalan, 2011: 19).

1.4.2.4. Yerli Üreticilerin Olumsuz Etkilenmesi

Dâhilde İşleme Rejiminin ithalatta sağladığı kolaylıklar neticesinde yurtiçinde ara malı üretimi yapan firmalar üretimlerini azaltmakta, rekabet edemez duruma geldikleri zaman da pazardan çekilmektedirler (Bıyıkçı, 2010: 44). Dâhilde işleme rejiminden faydalanabilmenin ilk şartı yerli üretimin ekonomik çıkarlarına zarar vermemesi amaçlansa da uygulamaya bunun yansımaması eleştirilen bir başka husustur.

1.4.2.5. Uygulamada Yeknesaklığın Sağlanamamış Olması

Dâhilde işleme rejiminin uygulanmasında; sorumlu olan kurumların birbirinden bağımsız hareket etmesi kurumlar arasında uyumun sağlanmasını engellemektir. Mevzuatın dağınık yapıda olması teşvikten faydalananları açısında teşvik ihlallerine neden olur iken denetim etkinliğini de azaltmaktır. Teşvik uygulaması; Avrupa ülkelerinde olduğu gibi tek yetkili kurum ve tek yasal mevzuat olması durumunda yaşanan karmaşıklığı ortadan kaldıracaktır.

1.4.2.6. İstatistikî Veri Tabanının Olmaması

TÜİK tarafından yayınlanan istatistikler ile DİR'e ait veriler uyumsuz olduğundan dolayı kıyaslama imkânı olmamaktadır. DİR'de etkin ulaşılabilir bir veri tabanının olmaması teşvikin sonuçlarını sağlık şekilde analiz edilememesi konusu eleştirilmektedir (Idan, 2019: 34).

1.4.2.7. Etkin Denetimin Sorunu

Teşvikin önemli vergi avantajların olması vergiden doğan yükümlülüklerden kaçınmak maksadıyla da kullanılması durumunu ortaya çıkarmakta ithal edilen ürünlerin yurtdışında usulsüz olarak kullanılmasına neden olmaktadır. Ayniyet tespitinin yapılmaması, gümrüklerde kalite kontrolünün yetersizliği nedeniyle teşviğin amacına uygun kullanılmamasına neden olmaktadır. Kaçakçılıkla mücadele edilmesi ve teşvik ihlallerin denetimin etkin şekilde gerçekleştirilmesi bu konudaki eleştirileri bertaraf edeceği açıktır.

1.4.3. Dâhilde İşleme Rejimi'nin Türkiye Dış Ticareti Üzerine Etkisi

Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerin diğer teşvik tedbirlerinde olduğu gibi Dâhilde işleme rejiminden en büyük beklentisi uluslararası ticarete rekabet üstünlüğü sağlayarak uluslararası pazarlardan pay alabilmektir. Bu noktada Türkiye'de Rejim kapsamında gerçekleştirilen ithalat ve ihracatın toplam ithalat ve ihracat içindeki yıllık payının yaklaşık %50'si olduğu dikkate alındığı da teşvikin dış ticarete etkisi ortaya çıkmaktadır. Dâhilde işleme rejimi vasıtasıyla ihracat artırılmak hedeflenirken yerli üreticiye ve ekonomiye zarar vermemesi ve dış ticaret açığına neden olmaması, ihracatta ithalata bağımlılığı getirmemesi büyük önem arz etmektedir (Asar, 2017: 50).

İKİNCİ BÖLÜM

KATMA DEĞER VERGİSİ VE DÂHİLDE İŞLEME İZİNDE BELGESİ KAPSAMINDA KDV İADESİ

Çalışmanın bu bölümünde Katma Değer Vergisinin tüm yönleri itibariyle irdelenerek Türkiye'deki uygulamasına yer verilmiş olup Katma Değer Vergisinin iade süreci incelenerek bilhassa Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında ihraç edilen mallardan doğan Katma Değer Vergisinin iade süreci detaylı şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. KATMA DEĞER VERGİSİ

2.1.1. Katma Değer Vergisinin Tanımı

Katma Değer Vergisi; yapılan mal ve hizmet teslimlerinde mal ve hizmeti teslim alanının teslim edene ödediği yaygın ve genel bir satış vergisidir. Katma Değer Vergisi (KDV); mal ya da hizmetin üretiminden nihai tüketiciye ulaşıncaya kadar her el değiştirme aşamasında ortaya çıkan ilave katma değer üzerinden alınan yaygın bir vergi türü olan ancak kümülatif olarak bir etkisi olmayan genel olarak tanımlanabilecek bir tüketim vergisidir (Çiçek ve Herek, 2012: 311).

Harcamalar üzerinden alınan Katma Değer Vergisi; üretimden tüketime kadar ekonomik sürecin her safhasında malların ve hizmetlerin satışından alınan ve vergiyi indirim yoluyla telafi etmeye imkân veren ve değer artışını esas alan genel bir tüketim vergisidir (Aydemir, 1996: 10).

KDV kavramını anlayabilmek için KDV'nin özelliklerine değinmek faydalı olacaktır.

KDV'nin başlıca özellikler aşağıda belirtildiği şekildedir.

*KDV; toplumsal kesimler arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulanır bu durum KDV'nin **tarafsız bir vergi** olduğu gösterir.

*KDV; mal ya da hizmetin üretiminden nihai tüketiciye ulaşıncaya kadar her el değiştirme aşamasında tahsil ediliyor olsa da devletin kasasına giren vergi **nihai tüketicinin ödediği vergi** kadardır.

*KDV; mal ya da hizmetin üretiminden nihai tüketiciye ulaşınca kadar her aşamada iktisadi işletme ayrımı gözetmeksizin tahsil edilmesi **yayılı bir tüketim vergisi** olmasından kaynaklanır.

* KDV; harcamalar üzerinden alınan **dolaylı bir vergi** türüdür.

* KDV'nin en önemli özelliklerinden biri de **indirim hakkı** tanınmasıdır. KDV mükellefi, alırken ödediği vergiyi satarken ödediği vergiden indirmekte olup dolayısıyla bir maliyet kalemi oluşturmamaktadır. Ancak Katma Değer Vergisini son olarak nihai tüketici ödediğinden indirim hakkı bulunmamakta dolayısıyla vergi yükü nihai tüketicinin üzerinde kalmaktadır (Akdoğan, 2013: 117).

* KDV'ye tabi ürünler veya tabi olmayan ürünler, KDV oranları açıkça önceden belli olması KDV'nin **şeffaflık özelliği** gereğidir.

* KDV; mal ya da hizmetin üretiminden nihai tüketiciye ulaşınca kadar her el değiştirmesi aşamasında **belge düzenlenmesi zorunlu** olup sistemin işlemesi için büyük önem arz etmektedir. Aynı zaman belge düzenleme zorunluluğunun olması **vergi kayıp ve kaçakların önlenmesi** diğer işlevsel bir özelliğidir. Belge olmaksızın yapılan işlemler hem alıcının indirim hakkının elinden alınmasına hem de vergi kayıp ve kaçığının artmasına neden olmaktadır.

* Türkiye'de uygulanan Katma Değer Vergisi, tam istisna kapsamında fiyat rekabetinde vergi yükünden arındırarak ihracatı teşvik etmek ve ithal edilmesi durumunda ise vergilendirerek **varış ülkesi prensibini** benimsemiştir.

2.1.2. Katma Değer Vergisinin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

KDV kanunu tarihsel gelişimine bakıldığında birçok kez kanun tasarısı hazırlanmış olup son olarak 1 Ocak 1985 tarihinde yasalaşarak yürürlüğe girmiş olup KDV'nin tarihsel gelişimi aşağıda yer verilmiştir.

En önemli tüketim vergisi olarak Katma Değer Vergisi sistemine geçilmesi ile ilgili politikalara ilk defa 2. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer verilmiştir. Uygulamaya ise ancak 5. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde geçilebilmiştir. Maliye Bakanlığında 1972 yılında bir komisyon oluşturularak ilk tasarı çalışması hazırlanmıştır. İlk Türk KDV kanun tasarısı hazırlandığı zaman Almanya ile işbirliğine gidilerek tasarının

iyileştirilmesinde Almanya'nın tecrübelerinden yararlanılmıştır. Maliye Bakanlığınca 1971, 1974, 1976, 1977 ve 1978 yıllarında 5. kez kanun tasarısı taslağı hazırlanmıştır. 1980 yılında iki farklı kanun tasarısı hazırlanarak meclise sunulmuş fakat yasalaşmamıştır (Aydemir, 1996: 15).

Katma Değer Vergisi kanun tasarısı; 3065 Sayılı Kanun ile 25.10.1984 tarihinde meclis tarafından kabul edilmiş olup 2 Kasım 1984 tarih ve 18563 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle 01.01.1985 tarihinden itibaren günümüze kadar uygulanmaktadır. Katma Değer Vergisi Kanunun yürürlüğe girmesi ile ülkemizde uygulanan diğer birçok gider vergileri de aynı tarihi itibarıyla uygulamasına son verilmiştir (Hayırlıoğlu, 2021: 14).

Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Dâhilde Alınan İstihsal Vergisi
- İlan ve Reklam Hizmetleri Vergisi
- İthalat Alınan İstihsal Vergisi
- İşletme Vergisi
- Nakliyat Vergisi
- Spor Toto Vergisi
- PTT Hizmetleri Vergisi

2.1.3. Katma Değer Vergisine Geçiş Gerekçeleri

Türkiye'de 01.01.1985 tarihi itibarıyla Katma Değer Vergisi'ne ekonomik ve mali gerekçelerle geçilmiştir. Ekonomik ile mali gerekçeler aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

2.1.3.1. Ekonomik Nedenler

Alış esnasında ödenen vergi; satış yapıldığında tahsil edilen vergiden indirilmekte böylece hafifleyen vergi yükü kadar ki tutarın işletme sermayesi olarak yatırımlarda kullanılmasına imkân tanımaktadır. İndirim yoluyla telafi edilemeyen KDV'nin ihracatçıya iade edilme imkânı tanınması ihracat yapan firmaları olumlu

etkilemiştir. KDV’ne geçişle birlikte ihracat yapan firmalar vergi yükünden tamamen arındırılarak uluslararası firmalar ile rekabet etme gücü kazanmışlardır.

KDV; tüketim üzerinden alınan bir vergi olduğundan dolayı nihai tüketicinin talebini değiştirmesinde önemli bir etkidir. Bu yönü ile enflasyonist baskının kontrol altında tutmada önemli bir araç olma özelliğine sahiptir.

2.1.3.2. Mali Nedenler

KDV; mal ya da hizmetin üretiminden nihai tüketiciye ulaşmaya kadar her aşamada yaratılan katma değer üzerinden toplumun tüm kesimlerinin vergilendirildiği adil bir vergi türüdür. Her el değiştirme durumunda ortaya çıkan katma değer vergilendirilmesi hasılayı artırıcı etkiye neden olur. Ortaya çıkan ilave katma değer üzerinden verginin hesaplanması vergi matrahının bölünmesine böylelikle vergi yükünün daha az hissedilmesine neden olmaktadır. KDV uygulaması ile indirim imkânı tanınması belge düzeni sağlanarak kayıtlı sistemin pekişmesine vergi kayıp ve kaçakçılığının önlenmesi ve bu kapsamda diğer ülke vergi sistemleriyle uyumlaştırılmamanın sağlanması geçişin mali nedenlerindendir (Belge, 2019: 26).

2.1.4. Katma Değer Vergisinin Pozitif ve Negatif Özellikleri

Katma Değer Vergisi uygulamasına geçişle birlikte neden olduğu pozitif ve negatif özellikleri belirtilecektir.

2.1.4.1. Katma Değer Vergisinin Pozitif Özellikleri

Katma Değer Vergisinin faydalarını aşağıdaki gibi belirtmek mümkündür (Hayırlıoğlu, 2021: 3).

*KDV oranının düşük olması vergi kaçırma eğilimini azaltacaktır (Hekim, 2013 :13).

*KDV uygulaması ve takibi kolay bir vergidir.

*KDV; harcamalar üzerinden alınan bir vergi olduğu için tasarruf eğilimini artıracaktır. Ayrıca KDV oranları ile harcamaları artırıp azaltma yoluyla piyasalara müdahale etme imkânı vermesi KDV’nin otomatik stabilizatör özelliğinden kaynaklanmaktadır.

*KDV toplum kesimleri arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulandığı için dengeli bir sanayileşme sağlanmış olur. Kaynak dağılımı üzerinde herhangi bir olumsuz etkiye sahip değildir.

*KDV; üretimden tüketime kadar geçen her safhada ortaya çıkan katma değer üzerinden vergilendirilir böylece vergi yükü ilave katma değer oranında dağıtılırken vergi adaleti sağlanması açısından önem arz etmekte olup diğer yandan gereksiz el değiştirmelerin önüne geçilmiş olur (Şemin, 1984: 55).

*KDV uygulamasıyla ihracat işlemleri tam istisna kapsamında olduğundan dolayı vergi yükünden arındırılmış böylelikle ihracat teşvik edilmiş olur.

*KDV uygulamasında; indirim imkânı tanınması belge düzenleme gerekliliğinden dolayı kayıtlı ekonominin oluşmasında en önemli etken olup aynı zamanda ekonomik verilere ulaşmada ve bu doğrultuda ekonomik politikalar oluşturma aracıdır.

2.1.4.2. Katma Değer Vergisinin Negatif Özellikleri

KDV'nin neden olduğu olumsuzluklara aşağıda kısaca değinilmiştir (Belge, 2019: 64).

*KDV yürürlüğe girmesiyle birlikte KDV mükellef sayısı artmış bu da vergi dairesinin masraflarını artırırken takibini zorlaştırmaktadır.

*KDV uygulaması; indirim yoluyla telafi edilemeyen KDV'nin nakit iadesine imkân vermesi sahte belge düzenlemenin artmasına neden olmakta kamunun sahte belge ile mücadele maliyetlerini artırmaktadır (Candan, 2010: 71).

*KDV'nin tarafsız bir vergi olması nedeniyle tüm kesimlere ayırım gözetmeksizin uygulanması korunması veya teşvik edilmesi gereken KDV'nin konusuna giren konulara ilişkin istisnalar getirilmesi KDV'nin işleyişini bozmakta olup bazen vergi adaletsizliklerine dolayısıyla mükellefler arasında haksız rekabete neden olmaktadır (Gökdoğan, 2016: 20).

*KDV; dolaylı-dolaysız vergi ayırımında dolaylı vergi grubunda olduğundan dolaysız vergilere kıyasen vergi adaletsizliklerine neden olur. Çünkü dolaylı vergiler

mal ve hizmet alanların mali güçlerini dikkate almaz. Örneğin; 1.000 TL+%18 KDV olan bir mal için zengin fakir ayrımı yapılmaksızın 180 TL KDV ödenir.

* Küçük işletmelerin muhasebe kayıt sistemleri yeterince gelişmediğinden dolayı mali yükümlülükleri yerine getirmede eksikliklere ve karışıklıklara neden olmaktadır.

2.2. TÜRKİYE’DE KDV UYGULAMASI

2.2.1. Katma Değer Vergisinin Kanunundaki Bazı Önemli Kavramlar

01.01.1985 yılında yürürlüğe giren 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanun (KDVK)’nın işleyişini etkilerini anlayabilmek için bu kanunda yer alan bazı önemli kavramların bilinmesi önem arz ettiğinden dolayı bu kavramlara aşağıda yer verilmiştir.

2.2.1.1. KDV’nin Konusu

3065 sayılı Kanunun 1. maddesine göre; Katma değer vergisi yurtiçinde üretilen mal ve hizmetler ile Türkiye’ye ithal edilen mal ve hizmetlere ilişkin olup KDV’nin konusunun iki temel ögesi ön plana çıkmaktadır. Bunlardan ilki kanunda belirtilen işlemlerin yapılması; diğer temel öge ise işlemin Türkiye sınırları içerisinde yapılmış olması gerekliliğidir. Yurtiçi işlemler ve ithalatın yanı sıra KDVK. 1.maddesinin 3. fıkrası gereğince bazı işlemler de KDV’nin konusuna dâhil edilmiştir (Mualla, Göker, Kumrulu, ve Çağan, 2019: 433).

Katma Değer Vergisinin Konusu oluşturan işlemleri aşağıdaki başlıklar altında toplamak mümkündür.

* Serbest meslek faaliyeti ve sınai, ticari, zirai faaliyetleri kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları,

* Türkiye Cumhuriyeti’ne yapılan her türlü mal ve hizmet ithalatı,

* Yukarıda belirtilen maddelere dâhil olmayan fakat kanunda verginin konusu kapsamına alınan mal teslimi ve hizmet ifalar,

Katma Değer Vergisinin konusunu oluşturmaktadır.

2.2.1.2. KDV'nin Mükellefi

KDV kanundaki verginin konusuna giren işlemleri yapan malı teslim eden veya hizmeti ifa eden gerçek veya tüzel kişilere Katma Değer Vergisinin mükellefi denir. KDV gayri şahsi bir vergi olduğundan dolayı işlemi yapanın tam ya da dar mükellef olması yahut gerçek veya tüzel kişinin olması mükellefiyeti etkilememektedir. Mal teslim ve hizmet ifa edenler, gümrük ve geçiş işlemine muhatap olanlar, ithalatta mal ve hizmet ithal edenler, radyo ve televizyon kurumları, PTT işletme müdürlüğü, gayrimenkul mal ve hakları kiraya verenler at yarışları, şans ve talih oyunlarında oyunları tertip edenler, diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında bunları tertipleyenler, profesyonel sporcuların ve sanatçıların yer aldığı konserler, yarışmalar, maçlar, düzenlenmesinde bunları tertipleyenler ve isteğe bağlı olarak yükümlülüğe giren gerçek ve tüzel kişiler KDV mükellefleri olarak kabul edilirler (Seyhan, 2020: 14).

2.2.1.3. KDV'de Vergi Sorumlusu

Vergi Sorumlusu; “Verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişi” olarak 213 sayılı VUK ’un 8. maddesinde tanımlanmıştır.

Mükelleflerin hangi şartlarda vergi sorumlusu olacağını KDV Kanunu’nun 9. maddesinde; “*Mükellefin Türkiye içerisinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni merkez ve iş merkezinin bulunmaması ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye ve Hazine Bakanlığı, vergi alacağını emniyet altına almak amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.*” denilmek suretiyle açıklanmıştır.

2.2.1.4. KDV'de Teslim ve Teslim Sayılan Haller

Teslim teriminden ne anlaşılması gerektiğini KDV Kanunu’nun 2. Maddesinde; “*bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesidir. Bir malın alıcı veya onun adına hareket edenlerin gösterdiği yere veya kişilere tevdi teslim hükmündedir. Malın alıcıya veya onun adına hareket edenlere gönderilmesi halinde, malın nakliyesinin başlatılması veya nakliyecisi veya sürücüye tevdi edilmesi de mal teslimidir.*” şeklinde tanımlanmıştır.

KDV Kanunu’nun 3. Maddesinde ise; teslim sayılan hallere yer verilmiştir.

Teslim sayılan haller aşağıdaki gibidir.

* *“Vergiye tabi malların her ne suretle olursa olsun, vergiye tabi işlemler dışındaki amaçlarla işletmeden çekilmesi, vergiye tabi malların işletme personeline ücret, prim, ikramiye, hediye, teberru gibi namlarla verilmesi”*

* *“Vergiye tabi malların, üretilip teslimi vergiden istisna edilmiş olan mallar için her ne suretle olursa olsun kullanılması veya sarfi”*

* *“Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda zilyetliğin devri”*

2.2.1.5. KDV’de Hizmet ve Hizmet Sayılan Haller

KDV Kanunu’nun 4. ve 5. maddelerinde hizmet ve hizmet sayılan haller düzenlenmiştir.

Bu kapsamda hizmeti; bir şeyi yapmak veya bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek, meydana getirmek, işlemek, muhafaza etmek, kiralamak, hazırlamak, onarmak, imal etmek, temizlemek, değerlendirmek gibi mal ithalatı ve teslim ve teslim sayılan haller dışında kalan işlemler olarak tanımlayabiliriz.

Hizmet sayılan halleri ise; vergiye tabi bir hizmetten karşılıksız olarak işletme sahibinin, işletme personelinin veya işletmeden bağımsız kişilerin yararlanması şeklinde tanımlayabiliriz (Tokat, 1985: 13).

2.2.1.6. KDV’de Vergiyi Doğuran Olay

Vergi doğuran olay; *“Vergi alacağı, vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukukî durumun tekemmülü ile doğar”* şeklinde Vergi Usul Kanunu’nun 19. maddesinde tanımlanmıştır.

Vergiyi doğuran olayın hukuka ya da genel ahlaka aykırı olması vergilendirmesine engel değildir. Bu durum Türk vergi sisteminde benimsenen ekonomik yaklaşım prensibinin bir gereğidir (Erol, 2019: 57-64).

3065 sayılı KDVK’nın 10. maddesinde vergiyi doğuran olay; malın teslimi veya hizmetin ifasıyla gerçekleşmekte olup verginin konusuna giren işlemlerin özelliklerini dikkate alarak ayrı ayrı kriterlere bağlanarak düzenlenmiştir (Bilici, 2013: 190).

2.2.1.7. KDV’de Vergilendirme Dönemi

Vergilendirme dönemi; KDVK’nun 39. maddesinde genel olarak takvim yılının üçer aylık dönemleri şeklinde düzenlenmiş fakat Hazine ve Maliye Bakanlığı üç aylık vergilendirme dönemi yerine birer aylık vergilendirme dönemi belirlemeye yetkili kılınmıştır. Aylık vergilendirme dönemi olarak belirlenen mükellefler vergilendirme dönemini takip eden ayın 26.günü akşamına kadar KDV beyannamesini vermekle yükümlüdür (Ek-4).

3065 sayılı KDVK 39. Maddesinin 2. fıkrasında aşağıda belirtilen durumlar vergilendirme dönemi olarak düzenlenmiştir.

“-Götürü usulü temel alan vergilendirilen mükellefler için bir takvim yılı,

-Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar mükellefler için 1 ay,

-İthalat, transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasındaki taşımacılık işlerinde gümrük bölgesine girildiği veya gümrük bölgesinden çıkıldığı an” denilmektedir.

2.2.1.8. KDV’de Vergi Oranı

3065 sayılı KDVK’nın 28. maddesine genel olarak vergiye tabi tüm işlemler için %10 olarak belirlenmiş olup 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nin 90. maddesiyle Cumhurbaşkanına bu oranı % 1'e kadar indirmeye, dört katına kadar artırmaya veya farklı oranlar belirlemeye yetkili kılınmıştır. Türkiye’de 2002 yılından itibaren %1, %8 ve %18 olmak üzere 3 farklı KDV oranı uygulanmaktadır (Öz ve Yegen, 2014: 9).

2.2.1.9. KDV’de Vergi İndirimi

3065 sayılı KDV Kanun’nun 29. maddesinde; vergi indirimine ilişkin esaslar belirlenmiş olup hangi giderlerin indirim konusu yapılacağı düzenlenmiştir.

KDVK’nın 29. maddesine göre aşağıda belirtilen giderleri;

“-Kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde belirtilen katma değer vergisi,

-İthal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi,

-Götürü veya telafi edici usulde vergiye tabi mükelleflerden gerçek usulde vergilendirmeye geçenlerin, çıkarılan envantere göre hesap dönemi başındaki mallara ait fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi.” indirim konusu yapabilirler.

Mal teslim eden veya hizmeti ifa edenler alım yaparken ödedikleri KDV’yi satış esnasında ödeyecekleri vergiden indirirler. Mükellefler yükledikleri vergiyi indirmek suretiyle vergi yükünden kurtulurlar ve dolayısıyla vergi; mükellefler için bir maliyet faktörü olmaz. Ancak indirim hakkını nihai tüketiciler kullanamazlar ve vergi yükü üzerlerinde kalır.

2.2.2. KDV İstisna Türleri

KDV istisna türü olarak Tam İstisna ve Kısmi İstisna başlıkları altında açıklanacaktır. Tam İstisna ve Kısmi İstisna kapsamında yer alan işlemlerin tam listesi Ek-5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Tam İstisnası ve Kısmi İstisna Kapsamındaki İstisna Türleri

İstisnalar	
Tam İstisna	Kısmi İstisna
-Mal ve Hizmet İhracı -Yatırımlarda İstisnalar -Transit Taşımacılık -Diplomatik İstisnalar -Araçlar, Kıymetli Maden ve Petrol Aramaları İle Uluslar Güvenlik Harcamalara İlişkin İstisnalar	-İthalatı Teşvik İstisnaları -Sosyal Amaçlı İstisnalar -Askeri Amaçlı İstisnalar -Kültür, Sanat ve Eğitim Amacı Taşıyan İstisnalar -Diğer İstisnalar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.2.1. Tam İstisna

Tam istisna, mal ve hizmet işleminin KDV’den müstesna olması şartıyla işlemi yapan tarafından yüklenilmiş olan KDV’nin indirilmesine imkân verir. Tam istisnanın diğer bir özelliği ise yüklenilmiş olan KDV’nin indirim yoluyla giderilememesi durumunda istisna kapsamında yüklenilmiş olan KDV’nin mükellefe iade edilmesidir (Tunç, 2007: 9).

Tam istisna kapsamına giren işlemler 3065 sayılı KDVK'nın 32. maddesinde; *“Bu Kanunun 11,13,14 ve 15 inci maddeleri ile 17 inci maddenin (4) numaralı fıkrasının(s) bendi uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemlerle ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisi, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanacak Katma Değer Vergisinden indirilir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde indirilemeyen Katma Değer Vergisi, işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar talep edilmesi şartıyla Hazine ve Maliye Bakanlığınca, tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.”* şeklinde düzenlenmiştir (Vural, 2015: 256).

2.2.2.2. KDV Kısmi İstisna

Kısmi istisna; tam istisna kapsamına girmeyen işlemler için yüklenilen vergi indirim konusu yapılamaz. 3065 sayılı KDVK'nın 30/a maddesi *“Vergiye tabi olmayan ya da vergiden istisna edilmiş olan malların teslimi ve hizmet ifasına ilişkin alış belgelerinde gösterilen ya da bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisi”* gereğince indirim konusu yapılamayan ancak yüklenilen KDV işin muhteviyatına göre gider veya bir maliyet unsuru olarak dikkate alınır.

Tam istisna ve Kısmi istisna arasındaki farklılıkları aşağıdaki tabloda olduğu şekilde özetleyebiliriz.

Tablo 6. Tam İstisna ve Kısmi İstisna Arasındaki Farklılıklar

İstisnalar	
Tam istisna	Kısmi İstisna
Yüklenilen KDV	Yüklenilen KDV
- İndirim konusu yapılır. - İndirim konusu yapılmayan tutar iade edilir.	-İndirim konusu yapılmaz. -Gider ve maliyet olarak dikkate alınır.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.3. KDV İade Şekilleri

KDV iadeleri mahsuben veya nakden olarak talep edilme imkânı bulunmaktadır. Nakden alma şartları mahsuben iade alma şartlarına göre biraz daha sıkı şartlara bağlanmıştır. Genellikle mahsuben iadelerde yeminli mali müşavir raporu, vergi inceleme raporu veya teminat aranmaksızın yerine getirildiğinden dolayı nakden iadeye göre daha çok tercih edilmektedir.

2.2.3.1. Mahsuben İade

KDV iadesi nedeniyle mükelleflerin iadelerini mahsuben alma imkânı olup bu durum 3065 sayılı KDVK 32. maddesinde; *“Hazine ve Maliye Bakanlığı KDV iadesini, hak sahiplerinin vergi ve sosyal sigorta prim borçları ile genel ve katma bütçeli daireler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında olan işletmelerden tedarik ettikleri mal ve hizmet bedelleri ile ilgili olarak borçlarına mahsup suretiyle sınırlamaya; imalatçılar tarafından yapılan ihracat işlemlerinden kaynaklanan iadelerde, yüklenilen KDV yerine sektörler itibarıyla ihracat bedelinin belli bir oranına kadar iade yaptırmaya yetkilidir.”* denilmek suretiyle mahsuben iadeye ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.

KDV iade alacaklarını aşağıda sınıflandırılan borçlara mahsuben iadesi;

“a) Mükellefin;

- Vergi dairelerince takibi yapılan amme alacaklarına,

- İthalattan doğan vergi borcuna

-SGK prim borçlarına

-İndirimli orana tabi işlemlerden kaynaklanan iadelerde elektrik ve doğalgaz borçlarına (Yücel, 2015: 64-66),

b) Adi, kolektif ve adi komandit şirket ortaklarının (komandit şirketlerde sadece komandite ortakların);

- Vergi dairelerince takibi yapılan amme alacaklarına,

- İthalattan doğan vergi borcuna

-SGK prim borçlarına” mümkündür (Vural, 2015: 256).

KDV’den doğan iade taleplerinde (Tevkifatlı satışlardan doğanlar hariç) herhangi bir mahsup sınırı bulunmamaktadır.

2.2.3.2. Nakden İade

KDV iadesini nakden almak isteyen mükelleflerin Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliğin (KDVGUT)’de belirtildiği üzere dört farklı seçenekle alma imkânı vardır.

- Teminat ve inceleme raporu aranmaksızın sınırın altındaki iadeler

KDVGUT’de düzenlendiği üzere nakden olarak 5.000 TL’yi aşamayan iade taleplerinde teminat, vergi inceleme raporu veya YMM raporu aranmaksızın yerine getirilir.

-Teminat alınmak suretiyle yapılan iadeler

KDV iade alacaklarını vergi inceleme raporu veya YMM raporu hazırlama sürecinin neden olduğu olumsuzlukları bertaraf ederek iadeyi kıyasen daha hızlı alınmasına imkân veren uygulamadır (Ek-9). Bu seçenekte esas olan iade kadar teminatın verilmesidir ancak belli şartları sağlayan mükelleflere %1 veya % 8 oranında teminat karışığında iade imkânı vererek süreci kolaylaştırmıştır. Teminatın mükellefe geri verilmesi için teminat karşılığında yapılan iade sonucunda ya olumlu vergi inceleme raporu veya YMM tarafından hazırlanan teminat çözüm raporunun ibrazı gerekmektedir.

-Vergi inceleme raporu ile yapılan iadeler

KDVGUT’de düzenlendiği üzere 5.000TL’yi aşan nakden iade taleplerinde mükellefin talebi üzerine veya YMM raporu ibraz edilmemesi durumunda vergi incelemesine gönderilerek iade talebi vergi inceleme raporuna istinaden yerine getirilir.

-YMM raporu ile yapılan iadeler

5.000TL’yi aşan nakden iade talepleri; Yeminli Mali Müşavir tarafından düzenlenen rapora istinaden olumsuzluk bulunmaması durumunda yerine getirilir.

Kamu kurumlarını nakit iade taleplerinde yukarıdaki şartlar aranmaksızın yerine getirilir.

2.2.4. KDV İade Esasları

2.2.4.1. Genel Esaslar

Genel esaslara göre iade; 3065 sayılı KDV Kanunun 9, 11, 29 ve 32'nci maddeleri çerçevesinde gerçek bir mal veya hizmet hareketine dayalı vergiden istisna edilen işlemlerin içeriği ve miktar itibarıyla doğru olarak yansıtan belgelere göre yüklenilen ve indirim yoluyla telafi edilemeyen KDV iade hakkı doğuran işlem için belirlenen usul ve esaslara göre yerine getirilme durumudur. Mükellefler KDV iade talebi olması durumunda haklarında olumsuz rapor veya tespit bulunmadıkça genel esaslara göre işlem tesis edilir.

2.2.4.2. Özel Esaslar

KDV iade taleplerinde özel esaslar müessesinin uygulama amacı KDVGUT 'da *“İade edilecek KDV tutarının gerçek olup olmadığının tespit edilmesi suretiyle, Hazine'ye intikal etmemiş ve/veya hayali olarak oluşturulmuş, gerçek bir yüklenime dayanmayan tutarların KDV iadesi çatısı altında yolsuz olarak iadesini önlemeyi amaçlamaktadır.”* denilmek suretiyle düzenlenmiştir. Özel esas uygulaması ile evvelinde hazineye intikal etmemiş vergiyi sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belgeye düzenleyerek veya bu belgeleri kullanarak KDV iade almasını engellemeyi hedeflemektedir (Kızılot ve Kızılot, 2014: 236).

Sahte belge kavramından ne anlaşılmasının gerektiği 213 Sayılı VUK'un 359. Maddesinde; *‘gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir. Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge ise gerçek bir muamele veya durum olmakla birlikte bu muamele veya durumu gerçeğe aykırı olarak yansıtan belgedir.’* demek suretiyle tanımlanmıştır.

2.2.5. KDV İade Süreci

Bu kısımda KDV iade Risk Analiz Sistemi ve KDV İadelerine İlişkin Vergi Dairelerindeki İş Akışı başlıklarından oluşan iki alt başlıkta KDV iade sürecine ilişkin bilgilere yer verilecektir.

2.2.5.1. KDV İadesi Risk Analiz Sistemi (KDVİRA)

Katma Değer Vergisi İadesi Risk Analiz sistemi kısa adı KDVİRA olan 2010/Ocak vergilendirme dönemi itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır (Ek-6). KDVİRA uygulamasından önce; iade hakkı doğuran işlemler nedeniyle iade talepleri vergi dairelerince manuel kontrollerle yerine getirilmekteydi. Bu durum ise sürecin uzamasına farklı uygulamalara neden olmaktaydı. KDVİRA uygulamasıyla birlikte zaman ve emek kayıplarının önüne geçilmiş olup sürecin etkin hızlandıran standart bir yapıya dönüşümüne önemli katkı sağlamıştır. KDVİRA uygulamasıyla iade işlemlerinin hem idare hem de mükellefler tarafından takip ve kontrol imkânı sunması sürecin şeffaflaşmasını sağlamıştır (2017 Faaliyet Raporu, 2018 : 95).

KDVİRA; KDV iadesi talep eden mükelleflerce “İnternet Vergi Dairesi” aracılığıyla sisteme kayıt ettikleri bilgileri Gelir İdaresi Başkanlığı’nın veri ambarında bulunan bilgilerle karşılaştırarak çeşitli kontrollere tabi tutmaktadır. Milyonlarca satırı ve verinin kontrolü sonucu KDVİRA raporu bir gün sonra oluşmaktadır. KDVİRA raporu sonucunda taranan veriler uyumlu olması durumunda “Başarılı”, uyumsuz olan veya eşleşmeyen veriler olması durumunda “Başarısız” olarak gösterilmektedir. KDVİRA sonucunda; üç tür analiz raporu seçeneği bulunmaktadır.

Tablo 7. KDV İade Kontrol Raporu Türleri

Detaylı Kontrol Raporu	Özet Kontrol Raporu	Artırımlı Kontrol Raporu
Tüm segmentlerin sadece bağlı olduğu vergi dairesince görüntülendiği rapor türüdür.	İade talep eden mükelleflerce sadece "Başarısız" olan segmentlerin görüntülendiği rapor türüdür.	%120 oranında teminat veren mükelleflerin için oluşturulan teminat bilgileri ile sadece özel esas bilgilerinin kontrolünü içeren rapor türüdür.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

KDVİRA raporu tablolardan ve segmentlerden oluşmaktadır. Tablolar kısmında iade talep eden mükellefin alım yaptığı alt mükelleflerin sahte belge kontrolünün yapıldığı bölümdür. KDVİRA’ da yer alan segmentler ise “Genel Esaslar Kontrol Segmenti” ve “Özel Esaslar Kontrol Segmenti” olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

Tablo 8. KDVİRA Kontrol Raporu

Tablolar	Genel Esaslar Kontrol Segmenti (GEK)	Özel Esaslar Kontrol Segmenti (OEK)
KDV iadesi talep eden mükellefin ve alım yaptığı alt mükelleflerin sahte belge düzenleme kontrolünün yapıldığı bölümdür.	Bu bölümde mükellefin İnternet vergi dairesi sistemine kayıt ettiği listeler ile Gelir İdaresi Başkanlığı veri ambarındaki bilgilerin karşılaştırıldığı segmentlerden oluşmaktadır. İade türüne göre farklılık gösterse de yetmiş yakın genel esaslar segmentinin kontrolü yapılmaktadır.	Bu bölümde KDV iadesi talep eden mükellefin alım yaptığı alt mükellefler ile yasal olarak bağlantılı mükelleflerin özel esasa tabi olup olmadığının kontrollerin yapıldığı segmentlerden oluşur. İade türüne göre farklılık gösterse de otuza yakın özel esaslar segmentinin kontrolü yapılmaktadır.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

KDV iade türüne göre farklılık gösterse de KDVİRA tarafında oluşturulan KDV iade raporunda yer alan bazı segmentlere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9. KDVİRA Genel Esaslar ve Özel Esaslar Kontor Segmentleri

Genel Esaslar Kontrol Segmenti (GEK)	Özel Esaslar Kontrol Segmenti (OEK)
Banka/katılım bankası kesin teminat mektubu kontrolü	İade talep eden mükellefin Sahte ve Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge (SMİYB) düzenleme raporu kontrolü
Önceki dönemden devreden KDV kontrolü	İade talep eden mükellefin SMİYB kullanma raporu kontrolü
Azami iade edilebilecek KDV kontrolü	Mükellef Şirketin ortakları ve kanuni temsilcileri SMİYB düzenleme raporu kontrolü
Alt mükelleflerin fatura beyan tutarlılığı	Mükellef Şirketin ortaklarının ve/veya kanuni temsilcilerinin ortak olduğu Şirketler SMİYB düzenleme raporu kontrolü
Yüklenilen KDV listesindeki faturaların tarih kontrolü	Mükellef Şirketin ortağı olan Şirketin ortakları ve/veya kanuni temsilcileri SMİYB düzenleme raporu kontrolü
Alt mükelleflerin faturalarının belge basım kontrolü	Mükellef Şahsın ortak ve/veya kanuni temsilcisi olduğu Şirketler SMİYB düzenleme raporu kontrolü
Yüklenilen KDV listeleri mükerrer fatura kontrolü	Mükellef Şahsın ortak ve/veya kanuni temsilcisi olduğu Şirketin/Şirketlerin ortakları ve kanuni temsilcileri SMİYB düzenleme raporu kontrolü

İndirilecek KDV listesi ile bu döneme ait indirilecek KDV kontrolü	İade talep eden mükellefin olumsuz tespit kontrolü
Yüklenilen KDV listesi ile beyan edilen yüklenilen KDV kontrolü	İade talep eden mükellefin verilmeyen KDV beyannamesi kontrolü
KDV beyannamesi ile gümrük çıkış beyannamesi tutarı kontrolü	İhtiyati tahakkuk, ihtiyati haciz kontrolü
Fiili ihraç tarihi ile KDV iadesi talep edilen dönemin kontrolü	Birinci alt mükelleflerin SMİYB düzenleme raporu kontrolü
Gümrük çıkış beyannamesi ile liste kontrolü	Birinci alt mükelleflerin SMİYB kullanma raporu kontrolü
Gümrük çıkış beyannamesi ile satış faturaları içerik kontrolü	Birinci alt mükelleflerin olumsuz tespit kontrolü
KDV iadesi tasdik sözleşmesi kontrolü	Birinci alt mükelleflerin verilmeyen KDV beyannamesi kontrolü
Tam tasdik sözleşmesi kontrolü	
Gümrük giriş beyannamesi kontrolü	
İndirilecek KDV listesi mükerrer fatura kontrolü	
İhraç kayıtlı satış faturası listesi ile KDV beyannamesindeki ihraç kaydıyla teslimlere ait hesaplanan KDV tutarı kontrolü	
İhraç kayıtlı satış faturası listesindeki gümrük çıkış beyannamesi/ihracatçı firma uyumu ve ihracatın 3 ay içinde gerçekleşme kontrolü	
İhraç kayıtlı teslimlere ait satış faturalarının tarih kontrolü	
İhraç kayıtlı satış faturasının ihracatçı firma listelerinde yer alıp almadığının kontrolü	

Kaynak: Kurt, 2017: 156-183.

2.2.5.2. KDV İadelerine İlişkin Vergi Dairelerindeki İş Akışı

KDV iade taleplerin yerine getirilmesinde her ne kadar iade türü itibariyle istenen evraklar farklı olsa da genel olarak KDV iadelerine ilişkin olarak vergi dairelerindeki iş akışı aşağıda belirtilen Şekil 5'teki gibidir.

Şekil 5. KDV İadelerine İlişkin Vergi Dairelerindeki İş Akışı

7

KDV İadesi Kontrol Raporunda başarısız olan segmentler ve/veya tespit edilen başka eksiklikler olması durumunda; eksikliklerin giderilmesi ve gerekli izahatın 30 içinde yapılması mükellefe yazı ile tebliğ edilir.

8

KDVİRA yer alan başarısız segmentlerin giderilmesi ve eksikliklere ilişkin verilen izahatların değerlendirilmesi sonucunda vergilendirme memuru düzeltme fişini tanzim eder.

9

Sırasıyla servis sorumlusu, müdür yardımcısı ve müdür kendilerine sunulan dosyayı inceler ve belge - bilgilerin mevzuat açısından tam olması durumunda düzeltme fişini imzalar.

10

Müdür tarafından imzalanan düzeltme fişini vergilendirme memuru mükellef nüshasını mükellefe tebliğ eder, muhasebe kayıt nüshasını ise gereği yapılmak üzere muhasebe servisine teslim eder.

11

Muhasebe memurunun tanzim ettiği muhasebe fişini sırasıyla servis sorumlusu, müdür yardımcısı ve müdürü imzalar. Belirlenen limitlerin üzerine olması durumunda KDV Grup Müdürü Muhasebe İşlem Fişini (MİF) imzalar.

12

Muhasebe işlem fişinin onaylanmasıyla mahsup alındısı düzenlenir. Mükellefin talebi doğrultusunda; mahsubu istenmesi halinde vergi borcuna mahsup işlemi, nakden talep edilmesi durumunda iade talep dilekçesinde belirtilen banka hesap numarasına göndermek suretiyle KDV iade işlemi gerçekleştirilmiş olur.

Kaynak Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.6. KDV İadesinde Ortak Uygulamalar

Bu kısımda KDV iade sürecinde; istisnası olmakla birlikte genellikle tüm iade türleri için geçerli olan süreci ya hızlandırmayı ya da teminat verme yükümlüğünü ve belli şartları taşıyan mükelleflerin teminat oranlarını azaltan uygulamalara yer verilmiştir. Bunları Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS), İndirilmiş Teminat Sistemi

(ITUS), Artırımlı Teminat Sistemi (ATU) ve Ön Kontrol Raporu İle iade olarak sıralayabiliriz.

2.2.6.1. Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS)

HİS sertifikasına sahip iade talep eden mükelleflerin KDVİRA olumsuzluklarının tamamlanması halinde 5 iş günü içerisinde tutar sınırlaması olmadan teminat, vergi inceleme raporu veya yeminli mali müşavir raporu aranmaksızın yerine getirilir. HİS sertifikası; aşağıda belirtilen şartları taşıması halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca verilir (İnce, 2014: 133).

a) Başvurudan önceki son yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan bilânçoya göre en asgari şartlar;

- Aktif büyüklüğün toplamının 200.000.000 TL,
- Maddi duran varlık büyüklüğünün toplamının 50.000.000 TL
- Öz kaynak tutarının 100.000.000 TL,
- Satışlarının net tutarı 250.000.000 TL,

Olması yukarıda sayılan şartlarda üçünü sağlaması kâfidir.)

b) Son muhtasar beyannamelerinde aylık ortalama 250 ve üstü sayıda çalışanın olması

c) Başvurudan önceki son 5 yılı içinde;

- Mücbir sebep şartları hariç defter ve belgelerin ibrazından kaçınılmamış olması

-Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Gelir Vergisi (GV) ve Kurumlar Vergisi (KV) beyannamelerini verme sorumluluklarını 1 defadan fazla aksatmamış olması şartıyla (Süresinden sonra verilenler hariç)

- SMİYB düzenleme veya kullanama fiillerinden dolayı özel esaslara tabi olmamak veya tekrar genel esaslara dönüşü sağlamış olmak,

ç) Başvurduğu zamana kadar;

- KDV iade taleplerine ilişkin olarak özel esaslar kapsamında olmayı gerektirecek bir durumunun olmaması,

- Tecil edilen vergiler hariç olmak üzere vadesi geçmiş herhangi bir vergi borcunun olmaması,

Yukarıdaki şartları sağlayan mükellefler bağlı bulundukları Vergi Dairesi Başkanlığa başvurmaları halinde 15 gün içinde Ek-7’da yer alan “HİS SERTİFİKASI” verilir.

2.2.6.2. İndirimli Teminat Sistemi (ITUS)

İndirimli Teminat Uygulama Sistemi (ITUS); KDV İadesi talep eden mükelleflerin iadelerini %100 teminat karşılığında almak yerine daha düşük oranlarda teminat vermek suretiyle KDV iadesi alma imkânı tanıyan bir sistemdir. İade talep şeklinde veya KDV iade süresinde bir farklılık olmamakta sadece daha düşük oranda teminat verme kolaylığı sağlamaktadır. ITUS sertifikası; gerekli şartları taşıması halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca verilir.

ITUS sertifikası alabilmenin genel ve özel şartları aşağıda belirtildiği şekildedir. Bu durum KDVGUT’nin IV. B.1.1 bölümünde düzenlenmiş genel şartları aşağıdaki gibidir.

Başvurudan evvel son 3 yıl içinde;

a) Vergi mükellefiyet kaydının olması,

b) Mücbir sebep şartları hariç defter ve belgelerin ibrazından kaçınılmamış olması,

c) Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Gelir Vergisi (GV) ve Kurumlar Vergisi (KV) beyannamelerini verme sorumluluklarını 1 defadan fazla aksatmamış olması şartıyla (Süresinden sonra verilenler hariç)

ç) SMİYB düzenleme veya kullanama fiillerinden dolayı özel esaslara tabi olmamak veya tekrar genel esaslara dönüşü sağlamış olmak,

d) Son 2 yıla ilişkin cari yıl dâhil olmak üzere tam tasdik sözleşmesi olması,

Başvurduğu zaman itibarıyla;

- KDV iade taleplerine ilişkin olarak özel esaslar kapsamında olmayı gerektirecek bir durumunun olmaması,

- Tecil edilen vergiler hariç olmak üzere vadesi geçmiş herhangi bir vergi borcunun olmaması,

İndirilmiş teminat uygulamasına başvurmadan önceki, iade talebinin bulunduğu birbirini takip eden son 5 dönem itibarıyla haklarında düzenlenmiş vergi inceleme ve/veya YMM raporlarının olumlu olması gerekmektedir.

İTUS Sertifikasına sahip olabilmenin Özel Şartları KDV iadesi talep eden mükellefin vasfına göre genel şartlara ek olarak belirlenmiştir. Bunlar aşağıdaki gibidir.

İmalatçılar ve İmalatçı-İhracatçılar Açısından Özel Şartlar;

- a) Faaliyet konusuyla ilgili oldukları sicile kayıt yaptırmış olanlar,
- b) Son bilançolarında ödenmiş sermayelerinin veya gayrimenkuller hariç amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (ATİK) amortismanı düşülmeksizin toplam tutarı 100.000 TL'yi aşması,
- c) Yeterli üretim kapasitesine sahip olduğunu gerekli iktisadi kıymetleride gösteren Kapasite raporuyla teyit edilmiş olması,
- d) Üretimde 20 ve üzeri çalışanın olması,

İhraç kaydıyla teslimde bulunan imalatçılar ve imalatçı-ihracatçılar mükellefler yukarıdaki özel şartları sağlamaları durumunda bağlı bulundukları Vergi Dairesi Başkanlığı başvurmaları halinde 15 gün içinde Ek-8'te yer alan "İTUS SERTİFİKASI" verilir.

Diğer İhracatçılar (Hizmet İhracatı Yapanlar Hariç) Açısından Özel Şartlar;

Diğer İhracatçıların İTUS sertifika alma özel şartları KDVGUT'nin IV.B.1.2.1.2. bölümde "son 3 takvim yılı itibarıyla yıllık dört milyon ABD Doları veya son 5 takvim yılı itibarıyla yıllık iki milyon ABD Doları ve üzerinde ihracat yapmaları durumunda, bu şartlara sahip oldukları tarihi takip eden yılın başından itibaren geçerli olmak üzere İTUS sertifikası verileceği" şeklinde düzenlenmiştir (Pekgöz, 2020).

Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler Açısında Özel Şartlar;

Diğer İade Hakkı Doğuran işlemleri gerçekleştiren İTUS SERTİFİKASI için genel şartlara ilave olarak aşağıdaki şartlar KDVGUT'nin IV.B.1.2.2. bölümünde belirlenmiştir.

a) Başvuru sahibi mükellefin en son Gelir Vergisi veya Kurumlar Vergisi beyannamesinde yer alan bilaçosuna göre asgari;

- Aktif büyüklüğü toplamı 40.000.000 TL,

- Maddi duran varlık büyüklüğü toplamı 10.000.000 TL,

- Öz sermaye büyüklüğü 20.000.000 TL,

- Net satışları rakamı 50.000.000 TL,

b) Cari sene dâhil olmak üzere başvurudan evvelki yılında vergi dairesine verilmiş muhtasar beyannamelere göre aylık ortalama çalıştırılan kişi sayısı 50 veya üzeri (Hesaplama işleminin gerçekleştiği dönemden evvelki on iki aylık ortalama dikkate alınır.)

Diğer İade Hakkı Doğuran işlemleri gerçekleştiren yukarıdaki özel şartları sağlamaları durumunda bağlı bulundukları Vergi Dairesi Başkanlığı başvurularını halinde 15 gün içinde yer alan “İTUS SERTİFİKASI” verilir.

2.2.6.3. Artırımlı Teminat Sistemi (ATU)

Artırımlı Teminat Uygulaması (ATU) Resmi Gazete’ de yayımlanan 15.02.2017 tarih ve 29980 sayılı karar ile yürürlüğe girmiştir. 11 seri no.lu KDVGUT’de değişiklik yapılması ile ATU uygulaması KDVGUT’nin IV.A.5.6. bölümünde düzenlenmiştir.

ATU kapsamında; iade taleplerinin özel esaslara tabi olanları hariç olmak şartıyla, mükelleflerin Tebliğin (IV/A-3) bölümünde belirlenen haddi aşan ve işlem çeşidi itibarıyla YMM KDV İadesi Tasdik Raporu ile talep edilen nakden iade talebinde bulunanlar, iade talep dilekçesi ile Tebliğin ilgili kısmında iade talepleri için aranan evrakların (YMM KDV İadesi Tasdik Raporu hariç) tamamlanmasıyla birlikte, nakden iadesi talep edilen tutarın %120’si oranında (İTUS sertifikası almaya hak kazanan mükellefler için %60’ı oranında) banka teminat mektubu verilmesi durumunda, iade işlemi 5 iş günü içinde yapılır. YMM raporunun iadenin yapıldığı tarihten itibaren 6 ay içinde ibraz edilmemesi halinde, iade talebi sürenin bitiminde öncelikle incelemeye sevk işlemi yapılır (Yılmaz, 2018).

ATU kapsamında iade yapılması sonrasında YMM raporunun ibraz edilmesi durumunda, KDVRİA, YMM raporu ile ilgili kontroller ile vergi dairesince yapılan

diğer kontroller 2 ay içerisinde sonuçlandırılır. Yapılan bu kontroller sonucunda herhangi bir eksiklik veya olumsuzluk tespitinin olmaması halinde, teminat mektubu mükellefe YMM raporunun ibrazından sonra en geç 2 ay içinde iade edilir.

2.2.6.4. Ön Kontrol Raporu ile İade Uygulaması

KDVGUT'nin IV.A.4.2. bölümünde yer alan KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna Dayalı İade Uygulaması 24 seri no.lu KDVGUT' de yapılan değişiklik ile Resmi Gazete'de yayımlanan 20.02.2019 tarih ve 30692 sayılı karara istinaden yürürlüğe girmiştir.

KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna Dayalı İade uygulamasından yararlanmak için aşağıda belirlenen şartları sahip olanlarca Ocak/2019 vergilendirme döneminden başlamak üzere YMM KDV iade raporlarına istinaden nakden iadelerde, evvela KDVIIRA aracılığıyla araştırılır ve araştırma neticesinde sisteme tarafından verilen “KDV İadesi Ön Kontrol Raporu”nda olumsuzluk tespit edilememiş olan kısmın %50 si ilgili raporun oluştuğu tarihten başlayarak on gün iş günü içerisinde iade talebi yerine getirilir (Demir, 2019).

“KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna Dayalı İade” uygulamasından faydalanma şartları aşağıda belirtilen şekildedir.

a) Minimum 24 vergilendirme dönemi Katma Değer Vergisi beyannamesi vermiş olması gerekir (3 er aylık veren mükellefler için minimum 8 dönem),

b) Evvelinde minimum 3 vergilendirme dönemi için iade talebinin neticelenmiş olması,

c) KDV iade talebinde bulunan, bunların ortakları, iade talebinde bulunan mükelleflerin ortaklıkları ve kanuni temsilcilerinin;

- Özel esaslara tabi olarak işlem görmemesi,

- Sahte belge düzenleme tespiti gerekçesiyle incelemeye sevk işleminin yapılmamış olması,

- İlgili birimlerce haksız iadeye sebebiyet vermemek gerekçesiyle iade taleplerinin riskli görülerek incelemeye sevk işleminin yapılmamış olması gerekmektedir.

ç) KDVGUT'nın (IV/A-6.) kısmın 1. paragrafının (iv) ayrımı ve 3. paragrafı kapsamında iade talep eden mükelleflerin incelemeye sevk işleminin yapılmamış olması,

KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna Dayalı iadenin yapılmasının ardından tüm iade tutarı için oluşturulan KDVIIRA raporuna dair kontroller, YMM KDV iade tasdik raporuna ilişkin incelemeler ve vergi dairesince diğer kontroller yapıldıktan sonra herhangi bir olumsuzluk veya eksiklik olmaması halinde kalan tutarın iadesi gerçekleştirilir.

İTUS ve HİS sertifikası sahibi mükelleflerin Ön Kontrol Raporuna Dayalı İadenin uygulamasından yararlanabilirler. Fakat KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna göre iade edilen tutardan sonra kalan kısım için İTUS, HİS, ATU ve teminat karşılığı iade uygulamasından faydalanamazlar. İTUS, HİS, ATU ve teminat karşılığı iade talebinde bulunan mükellefler daha sonra bu taleplerinden vazgeçerek bu uygulamadan faydalanma imkânları bulunmamaktadır (KDVGUT, 2014).

2.2.7. Dâhilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhraç Edilecek Malların Üretiminde Kullanılan Girdilerin Temininde Tecil-Terkin Uygulaması

2.2.7.1. Geçici Kabul Sistemi

KDVK'nun geçici 17'nci maddesinde; *“Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimi kapsamında ihraç edilecek malların imalatında kullanılacak maddelerin 31/12/2025 tarihine kadar tesliminde KDVK'nun 11'inci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (c) bendi hükümlerine göre, bölgeler, sektörler ya da mal grupları itibariyle işlem yaptırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasında ihracat süresi olarak belirtilen bentteki süre yerine bu rejimlerle öngörülen süreler dikkate alınır. İhracatın şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi durumunda zamanında alınmayan vergi, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilir.”* şeklindeki düzenlemeye yer verilmiştir.

KDVK'nun geçici 17'nin maddesinde yer alan “Geçici Kabul Rejimi”nin gelişimi; *“4458 sayılı Gümrük Kanunu, 04.11.1999 Tarih ve 23866 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, yeni Gümrük Kanunu’nun 246’ncı maddesi ile 19.07.1972 tarihli ve 1615 sayılı Gümrük Kanunu yürürlükten*

kaldırılmıştır. Mülga Gümrük Kanunu'nun 118-122'nci maddeleri arasında ve mülga Gümrük Yönetmeliği'nin 840-891'inci maddeleri arasında Geçici Kabul Rejimi"ne ilişkin hükümler yer almakta idi. Fakat 04.02.2000 tarihinde yürürlüğe giren yeni Gümrük Kanunu'nda Geçici Kabul Rejimi ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmeyerek bu rejimin uygulanmasına son verilmiştir. Bu yönden, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 17'nci maddesinde yer alan hükümlerin Geçici Kabul Rejimi açısından uygulanabilirliği kalmamıştır." şeklindedir (Öcal, 2016: 152). Belirtildiği üzere uygulanabilirliği kalmayan KDVK'nun geçici 17'nin maddesinde yer alan "Geçici Kabul Rejimi"nin Katma Değer Kanunundan çıkarılarak Gümrük Kanunu ile uyumlaştırılması gerekmektedir.

2.2.7.2. Dâhilde İşleme Rejimi

2.2.7.2.1. Dâhilde İşleme Rejiminin Kapsamı

3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi ile DİİB kapsamında ihracatı yapılacak malların imalatında kullanılan maddelerin tesliminde sektörler, bölgeler yahut mal grupları itibarıyla 3065 sayılı KDVK'nun (11/1-c) maddesi gereğince işlem yaptırma konusunda Cumhurbaşkanına yetkilidir. Bu madde ile DİİB kapsamında ihracatı yapılacak malların üretiminde kullanılacak maddelerin DİİB' ne sahiplerine tesliminde sektörel ayırım aranmaksızın 3065 sayılı KDVK'nun (11/1-c) maddesinde yer alan tecil-terkin kapsamında işlem yapılabilceği hüküm altına alınmıştır. 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi kapsamında ihracat süresi 3065 sayılı KDVK'nun (11/1-c) maddesinde yer alan 3 aylık süre yerine DİİB' de planlanan süreler dikkate alınır. DİİB uygulamasında ihracatın belirlenen şartlarda gerçekleştirilmemesi durumunda zamanında tahsil edilmeyen vergi ve vergi ziyai cezası uygulanmak suretiyle gecikme faizi hesaplanarak alıcıdan tahsil işlemi yapılır. DİİB sahibi firmaların, 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi çerçevesinde tedarik ettiği hammaddeleri kullanmak suretiyle ürettiği malların Dâhilde İşleme Rejimi belgesi olan alıcılara 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17 nci maddesi çerçevesinde teslimine imkan tanımaktadır. Fakat, bu uygulama ile teslim edilen ürünlerin diğer Dâhilde İşleme Rejimi belgesinin girdisi niteliğinde olması aynı zamanda her bir Dâhilde İşleme Rejimi belgesinin Dâhilde işleme yasalara uygun şekilde kapatılmış olması gerekmektedir (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.2. Uygulamadan Faydalanacak Mükellefler

3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi çerçevesindeki teslimlerde, tecil-terkin işleminin yapılabilmesi için alıcıların sahip olması gereken şartlar aşağıdaki gibidir.

- KDV mükellefiyet kaydının olması (Sadece sorumlu sıfatıyla KDV mükellefiyeti kaydı olanlar hariç),

- Bakanlar Kurulunun 17/1/2005 tarihli ve 2005/8391 sayılı kararına istinaden yürürlüğe giren DİİB Kararı ile Tebliğlere uygun olarak Dâhilde İşleme İzin belgesine sahip olmaları gerekir.

DİİB belgesine sahip alıcıların 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi gereğince KDV ödemeksizin ürün almak için “imalatçı” vasfını taşıması aranmaz (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.3. Uygulama Kapsamında Teslimde Bulunabilecek Satıcılar

Dâhilde İşleme İzin Belgesine sahibi olan firmalar bu belge çerçevesinde hammadde ve yardımcı madde mahiyetindeki malların tecil-terkin uygulamasıyla teslimi ihtiyari özelliğine sahiptir. Dâhilde İşleme İzin Belgesine sahibi olan firmalar, DİR' ne istinaden ihracatı yapılacak malların üretiminde kullanılacak hammaddelerin teslimi yapılan satıcıların KDV mükellefi olmaları kafi olup, ayriyeten imalatçı vasfı aranmamaktadır (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.4. Uygulama Kapsamında Teslim Edilebilecek Mallar

Dâhilde İşleme İzin Belgesi olanlar, 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesinde belirtildiği üzere tecil-terkin uygulamasından faydalanarak teslim almalarına imkan verir. 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi çerçevesinde teslimler sebebiyle düzenlenen faturalarda, her bir ürün türü ile ilgili olarak KDV hariç tutarın 2.500 TL'yi (konfeksiyon ve tekstil sektöründe yün, pamuk, iplik ve kumaş harici ürünlerde 500 TL) aşması zorunluğu bulunmaktadır. Bu kapsamındaki teslimlerde birden çok mal çeşidi aynı faturada olması halinde belirlenen hadler her bir mal çeşidi için ayrı ayrı aranmaktadır. Ticari yönden bir bütünlük arz etmesi halinde ürünlerin faturada ayrı ayrı belirtilmesi durumunda yukarıda belirlenen rakamsal hadler

hesaplama da bütünlük oluşturan söz konusu ürünlere ait toplam tutar esas alınmaktadır. Satın alınan malların herhangi bir nedenle iade olması durumunda tecil-terkin uygulanmasına engel teşkil etmemektedir (Süzen ve Kayı, 2017). DİR çerçevesinde alınan hammaddelerin, işlem gördükten sonra elde edilen mamul mal ile birlikte ihracatın yapılması şarttır. Önceden satın alınan hammaddeleri kullanılmasıyla mamul haline getirilen aynı zamanda ihracatı yapılan malların bünyesine giren hammaddelerin (eş değer eşya) Dâhilde işleme izin belgesine istinaden olması halinde daha sonra belge sahiplerine teslimi yahut ithalat esnasında KDV ödemeksizin işlem yapılmasına imkan verir. Fakat bu uygulama çerçevesinde Dâhilde İşleme İzin Belgesi olanlar veya ihracatı gerçekleştiren mükelleflerin iade talebi Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapatılmadan gerçekleştirilmez. Dâhilde İşleme İzin Belgesinde belirlenmiş miktardan daha fazla maddenin satın alınması mümkün olmamakla birlikte tecil-terkin sistemi mal teslimleri yönünden geçerli olup, hizmet ifaları bu kapsamda değerlendirilmez (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.5. Tecil Edilen KDV'nin Terkini Uygulaması

Dâhilde İşleme İzin Belgesinde olan ürünlerin alımlarında tecil-terkin uygulaması çerçevesinde işlem yapan firmalar, belgelerini satıcılara vererek, hesaplanan KDV'yi ödememeksizin sadece matrahtaki tutar ödenerek mallar alınır.

3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesine istinaden satıcılar, ilk işlem olarak satılacak malın, DİİB'deki malın miktarına ve cinsine uyumlu olup olmadığını, sonrasında ise satın alınan ve/veya ithal edilen miktarları da dikkate alarak belirlenen ve toplam bedel üzerinden düzenleyeceği faturada KDV'yi hesaplar, fakat alıcıdan tahsil için talepte bulunulmaz (Yol, 2019). Dâhilde İşleme İzin Belgesine kapsamında yaptıkları teslimlerde satıcılar, *"İthal Edilen Maddelerle İlgili Bilgiler"* kısmını teslimlerine uygun olarak kaşe ve imza yapmak suretiyle doldururlar. Şerh düşülen evrakların bir sureti, DİİB sahibi mükellef tarafınca imza ve kaşe yapılmak kaydıyla satıcıya verilmek üzere onaylanır. Dâhilde İşleme İzin Belgesine istinaden faturalar; *"3065 sayılı KDV Kanununun Geçici 17 nci maddesi hükmü gereğince KDV tahsil edilmemiştir."* ibaresi yazılmak suretiyle düzenlenmektedir. Dâhilde İşleme İzin Belgesine istinaden tecil-terkin uygulanması için kapsamında olan ve olmayan teslimlerin aynı anda yapılması durumunda bu ürünler için ayrı ayrı fatura düzenlenmelidir. DİİB'de taahhüt edilen süreler içerisinde ihracatının gerçekleştiğini

belgelendirilmesi durumunda 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi çerçevesinde tecil edilen KDV terkin edilmek suretiyle kaldırılır (KDVGUT, 2014).

Tecil edilen KDV'nin terkinin yapılabilmesi için alıcılarca onaylanarak satıcılara verilen DİİB'in bir sureti veya DİİB kapsamında satılan malın miktar, tutar ve cinsi ile tarih ve sayısına ilişkin bilgilerin yer aldığı satıcı tarafınca onaylanan bilgileri içeren liste ile birlikte satış faturalarının sureti, fatura bilgilerini kapsayan firmalarca onaylanan imza kaşe yapılan liste dilekçe ekinde ilgili vergi dairesine verilmesi gerekmektedir.

3065 sayılı KDVK'nun geçici 17'inci maddesi çerçevesinde alınan hammaddelerden üretilen malların öngörülen sürede ihracatının yapıldığını belirtilen belgelere istinaden YMM düzenleyeceği rapor ile bu durumu tespit ve teyit eder. Hazırlanan rapor tecil-terkin kapsamındaki işlemlerin teyidini içermesi yönü ile alıcı veya satıcı nezdinde düzenlenebilmektedir.

Hazırlanan raporlarda, üretim sürecindeki bilgiler dikkate alınarak üretim analizi ve randıman hesaplaması yapılmalıdır. Satıcı nezdinde düzenlenecek raporlar, alıcılardan alınacak bilgiler doğrultusunda işlem tesis edilmektedir.

Düzenlenecek raporlarda;

- Dâhilde İşleme İzin Belgesinin tarih ve sayısı,
- DİİB'in geçerli olduğu süre,
- İhraç Edilen mallara ilişkin GÇB'lerin tarih ve sayısı,
- GÇB'lerin fiili ihracat tarihleri,
- İhracatı yapılan malların cinsi, miktarı ve tutarı,
- İhracatın öngörülen sürede yapılıp yapılmadığı

Bilgileri içerecek şekilde gümrük beyannamesinin veya GÇB'deki bilgileri kapsayan liste veya gümrük beyannamesi yerine geçen belgenin bir sureti eklenmektedir (KDVGUT, 2014).

Alıcı nezdinde hazırlanan raporda, ihracatı yapılan ürünlerin imalinde kullanılan hammaddelerin her bir satıcı için ayrı ayrı olacak şekilde cins, miktar ve tutarına yer verilmesi gerekmektedir. Satıcı nezdinde hazırlanan raporda Dâhilde İşleme İzin belgesi

çerçevesinde tüm satışları içereceği gibi yalnızca belirlenen alıcılara yapılan satışlar için düzenlenme imkanı bulunmaktadır. Böyle olması durumunda satıcı nezdinde Dâhilde İşleme İzin belgesi çerçevesinde alımlarına yönelik rapor ihdas edilmeyen alıcılar için düzenlenen raporlar göz önünde bulundurularak tüm alışlarını içerecek şekilde tek bir rapor halinde düzenlenebilir. Alıcılar veya satıcı nezdinde düzenlenen rapor satıcının bağlı olduğu vergi dairesine teslim edilerek tecil edilmiş olan verginin terkin işlemi gerçekleştirilir (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.6. İhracatın Belgede Öngörülen Süre ve Şartlara Uygun Olarak Yapılmaması

Dâhilde İşleme İzin belgesi sahiplerine yapılan teslimlerle ilgili olarak tecil edilen KDV'nin terkin işlemi yapılabilmesi için DİİB sahibi tarafınca imal edilen malın ihracatı yapacak firma tarafından öngörülen sürede (Ek süreler dahil) ihracatı yapılmış olması şarttır. Eğer öngörülen süre ve koşullara uygun şekilde ihracatının yapılmaması durumunda zamanında alınmayan vergi buna bağlı vergi ziyai cezası ve tecil tarihinden itibaren gecikme faizi ile alıcıdan tahsilatı yapılır.

Dâhilde İşleme İzin belgesi sahipleri alıcının tecil-terkin uygulaması kapsamında KDV ödemeksizin tedarik ettiği ürünlerin yasal süresinde ihracatı gerçekleşmeyeceğini beyan ederek tahsil edilmemiş KDV tutarı esas alınarak ilgili vergi dairesince alıcı namına gerekli tarhiyat işlemleri tesis edilir.

Bu durumun satıcı tarafından öğrenilmesi durumunda ise satıcının tarafından yapılan teslim ve belge sahibi alıcıya ait bilgileri bağlı olduğu vergi dairesine vermesi, vergi dairesi tarafından daha önce tahsil edilmemiş KDV'nin 3065 sayılı Kanunun geçici 17nci maddesine göre tahsil edilmesini teminen belge sahibi alıcının vergi dairesine bildirmesi durumunda alıcının ilgili vergi dairesi tarafınca alıcı namına gerekli tarhiyat işlemi tesis edilir. 3065 sayılı KDVK'nun geçici 17nci maddesi çerçevesinde yasal süresinde ihracatı gerçekleşmeyeceğini satıcı tarafınca öğrenilmesi durumunda ise DİİB sahibi alıcının bağlı olduğu vergi dairesine bilgilendirilmesi suretiyle alıcının bağlı olduğu vergi dairesince alıcı namına tarhiyat işlemi tesis edilir (KDVGUT, 2014).

Dâhilde İşleme İzin belgesi sahipleri ihraç kaydıyla almış oldukları malları ihracatını gerçekleştirememeleri veya öngörülen süreden sonra ihracatını yapmaları

halinde, ihraç kaydıyla yapılan teslim, ihraç kaydıyla teslim şartlarını kaybettiğinden dolayı niteliği gereği yurtiçi mal teslimi şeklinde işlem görür. Dolayısıyla DİİB sahibi firmalar daha önce indirim konusu yapılamayan KDV tutarını takvim yılını takip eden takvim yılı geçmemek şartıyla indirime konu edebilir ve KDV iade talep etmeleri durumunda iade hesaplamalarında dikkate alınır (Öcal, 2016: 152).

2.2.7.2.7. Satıcıların KDV Beyanı

DİİB çerçevesinde yapılan teslimler için 3065 sayılı KDVK'nun (11/1-c) maddesi gereğince yapılan açıklamalar doğrultusunda işlem tesis edilir. “İhraç Kaydıyla Teslimlere İlişkin Bildirim” tablosunda beyan edilecek, tablonun “İşlem Türü” listesinden “702” kod numaralı satırı seçilmesi gerekmektedir (KDVGUT, 2014).

2.2.7.2.8. Terkin ve/veya İade Edilecek Vergisinin Hesaplanması

Satıcının, Dâhilde İşleme İzin Belgesine sahip firmalar bu çerçevede teslim ettiği ürünler sebebiyle hesaplanan ve beyan edilen KDV'nın vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk işlemi yapılarak tecil edilir. Tecil-terkin kapsamında hesaplanarak beyan edilmiş olan vergi, vergi dairesine ödenmeyip, ihracatın gerçekleşeceği zamana kadar tecil edilmek suretiyle erteleme imkânı vermektedir (Yol, 2019). Dâhilde İşleme İzin Belgesine sahip mükelleflerin KDV beyannamesinde ödenecek KDV yerine devreden KDV çıkması halinde ise, hesaplanarak beyan edilen KDV'yi iade olarak talep etme imkanı bulunmaktadır. Dolayısıyla tecil ve iade edilecek vergi toplamı, mükelleflerin Dâhilde İşleme İzin Belgesi çerçevesindeki teslimleri sebebiyle hesaplanan vergiden fazla olmamalıdır. Fakat satıcının ödeyeceği vergi, ihraç kaydıyla teslimleri sebebiyle hesaplanan vergi tutarından daha az olması halinde ödenmesi gereken vergi kadar tecil işlemi yapılır, hesaplanan KDV'nin tecil edilemeyen tutarı kadarlık kısmı ise satıcıya iade edilebilmektedir (Öcal, 2016: 163).

2.2.7.2.9. Tecil Edilemeyen KDV'nin İadesi

Satıcıların; Dâhilde İşleme İzin Belgesi sahiplerine mal teslim edilmesi durumunda iade işlemi ihracatın tamamlanmasından sonra yapılarak ihracatın tamamlandığı dönemde tecil edilen KDV'nin terkin işlemi yapılır ve tecil edilemeyen KDV ise satıcının iade talep hakkı verir. İadeye konu vergi tutarı, satıcının ihraç

kaydıyla teslim edilen dönem KDV beyanında yer alan bilgiler ile karşılaştırılarak hesaplanır. Dolayısıyla satıcıların iade talebine istinaden red ve iade, Dâhilde İşleme İzin Belgesi çerçevesindeki teslimin yapıldığı dönem KDV beyannamesine ("İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek Tecil Edilemeyen KDV" satırında) dayandırılır. Bağlı olunan vergi dairesine KDV beyannamesi verilmesini beklemeden talebi değerlendirerek genel hükümler istinaden gerçekleştirilir. İhracatın tamamlandığı dönem KDV beyannamesinin hiçbir satırına hesaplanacak iade tutarı yazılmamalıdır. Bu yönden, satıcıların iade tutarlarını sonrasında herhangi beyannamede hiçbir satırda gösterilmemelidir. İhraç kaydıyla teslimin olduğu dönem KDV beyannamesinin "ihracatın Gerçekleştiği Dönemde iade Edilecek Tecil Edilemeyen KDV" satırında bir miktar olması ve iade talebinde gerekli belgelerle birlikte mevzuata uygun şekilde yapılması, iade talebinin gerçekleştirilmesi açısından yeterli olmakla birlikte iade talebine ait miktarın daha sonra bir beyannameye dâhil edilmesi halinde mükerrerlik nedeniyle haksız bir iadeye ve dolayısıyla cezalı tarhiyatlarla karşı karşıya kalınabilir (Öcal, 2016: 163-164).

2.2.7.3. DİİB Sahibi Mükelleflerin İade Karşısındaki Durumu

2.2.7.3.1. DİİB Sahibi Mükellefin İmalatçı ihracatçı Olması Durumu

Dâhilde İşleme İzin Belgesi sahipleri belge istinaden imal ettiği malları kendilerinin ihracatını gerçekleştirmeleri halinde; iade talebinde isteyecekleri KDV'nin kaynağını, KDVK'un geçici 17'nci maddesine istinaden değil KDVK'un 11/1-a maddesi istinaden yapılan ihracat teslimleri esas alınmaktadır. Uygulama çerçevesinde gerçekleştirilen işlemler sebebi ile Dâhilde İşleme İzin Belgesi sahipleri iade miktarlarının hesabında ihracatı yapılan mallar ilişkin olarak yüklenilen KDV'ler esas alınmaktadır. KDVK'un geçici 17'nci maddesi istinaden almış oldukları hammaddeleri, DİİB çerçevesinde imal ettikleri malların üretiminde kullanmak suretiyle ihracatını gerçekleştiren mükellefler, bu hammaddelerin alımı esnasında KDV ödemediklerinden mal alımı sebebiyle iade hakları mevcut değildir. 3065 sayılı KDVK'un geçici 17'nci maddesi çerçevesinde gerçekleştirilen teslimler ile KDVK'un (11/1-c)maddesi istinaden yapılan teslimlerin, Katma Değer Vergisinin uygulama esasları bakımından herhangi farkı bulunmamaktadır. Dolayısıyla KDVK'un (11/1-c) maddesinde bulunan *"tecil veya terkin edilen bu vergiler hakkında ihracatçılar bakımından bu kanunun 32'inci*

maddesi hükmü uygulanmaz” ifadesi bu kapsamda değerlendirilmektedir. Tahsil edilmeyen verginin KDV iadesi mümkün olamayacağından geçici 17’nci madde kapsamında alınan mallar için hesaplanan ancak ödenmeyen vergiler iade olarak talep edilemez. Ancak bu durum, ihracatçıların KDVK’un geçici 17’nci madde istinaden almış oldukları mallar hariç girdiler sebebiyle yüklendikleri vergilerin iadesini istemelerine engel değildir. KDVK’un geçici 17’nci maddesi istinaden tedarik edilen mallar sebebiyle KDV yüklenimi olmaması halinde ihracatı yapan mükellefin diğer doğrudan maliyetlerden sonra genel imal ve idare giderleri ile amortismanına tabi iktisadi kıymetlerden bu işleme düşen payın iadesini talep etmesi imkânı olmaktadır.

KDVGUT’in IV.A.1.3 kısmında, “3065 sayılı Kanun’un (11/1-c) ve geçici 17’nci maddeleri kapsamında ihraç kaydıyla mal alan ihracatçının ödemediği KDV’yi iade olarak talep etmesi mümkün olmayıp, varsa genel giderler ve ATİK’ler nedeniyle iade talep etmesi mümkündür. Bu durumda ihracatçının genel giderler ve ATİK nedeniyle yüklendiği KDV için iade talebinde bulunabileceği KDV tutarı, ihracat bedeli ile ihraç kaydıyla teslim bedeli arasındaki farka genel vergi oranı uygulanmak suretiyle bulunacak tutarı aşamaz” maddesi yer aldığı ve KDV miktarı, ihracat bedeli ile ihraç kaydıyla teslim bedeli arasındaki farka genel vergi oranı uygulanması suretiyle hesaplanan tutarı aşmamalıdır. Bu miktar, ihracatı yapan mükellef tarafından diğer doğrudan girdiler, genel giderler ve amortismanı tabi mallar nedeniyle iade konusu yapılabilecek KDV’nin üst sınırını oluşturmaktadır.

2.2.7.3.2. DİİB Çerçevesinde İmalatı Yapılan Malların Aracı İhracatçı Aracılığıyla İhraç Etmesi Durumu

Dâhilde İşleme İzin Belge sahibi olan firmalar, 3065 sayılı KDVK’un geçici 17’nci maddesi çerçevesinde tedarik ettikleri hammaddeleri kullanmak suretiyle imalatını yaptıkları malları, aracı bir ihracatçı firma aracılığıyla ihracatını gerçekleştirebilir. Fakat bu çerçevede yapılan teslimler, yurt içi bir teslimden farksız olacağı için yapılan bu teslimi ne bir ihraç kayıtlı teslimi ne de bir ihracat teslimi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla Dâhilde İşleme İzin Belgesi sahibi firmalar açısından hesaplanıp tahsil edilmeyen bir vergi olmaması sebebiyle iade hakkı doğuran bir işlem olmayacağı için KDV iadesi söz konusu olmayacaktır (Uzunoğlu, 2014: 36).

Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapsamında yapılan teslimlerde, yalnızca malı teslim alan ihracatı yapan mükellef yüklendiği KDV'yi, "mal ihracatı istisnası" çerçevesinde iade olarak alma imkanı bulunmaktadır. Fakat, göz önünde bulundurulması gereken en önemli nokta, ihracatı yapan mükelleflerin teslim aldığı ürünleri Dâhilde İşleme İzin Belgesi süresinde ihracatının gerçekleştirilmesidir. 3065 sayılı KDVK'un geçici 17'nci maddesi çerçevesinde üretilen malların öngörülen süre ve belirlenen şartlara uygun bir şekilde ihracatının gerçekleştirilememesi durumunda, zamanında tahsil edilmeyen vergi, vergi ziyayı cezası hesaplanmak suretiyle gecikme faizi de dâhil edilerek Dâhilde İşleme İzin Belgesi sahibi firmadan tahsil işlemi yapılmaktadır (Öcal, 2016: 172).

2.2.7.3.3. DİİB Sahibi Firmaların Ürettiği Malları Kanun'un (11/1-c) Maddesi Çerçevesinde İhraç Kayıtlı Olarak Teslim Etmesi Durumu

Dâhilde İşleme İzin Belgesi çerçevesinde teslim aldıkları malları imal ettikleri malların üretiminde kullanmakta ve akabinde bu malları 3065 sayılı KDVK'un (11/1-c) maddesi çerçevesinde bir başka firmaya teslim etmek suretiyle düzenlenen faturada hesaplanan KDV'yi ihracatçıdan tahsil işlemi yapılmamaktadır (Erden, 2020). Dâhilde İşleme İzin Belgesi çerçevesinde KDV ödemeksizin iç piyasadan veya ithal etmek suretiyle tedarik edilen hammaddeler kullanarak imal edilen malları 3065 sayılı KDVK'un (11/1-c) maddesi çerçevesinde bir başka firmaya teslim eden bir DİİB sahibi firma iade alabileceği KDV miktarı, teslim sebebiyle hesaplayıp tahsil edilmeksizin KDV miktarında, bu ürünlerin imali için Dâhilde İşleme İzin Belgesi çerçevesinde iç piyasadan veya ithal etmek suretiyle KDV ödmeden tedarik ettiği ürünler sebebiyle ödemediği KDV miktarı çıkarıldıktan sonraki kalan miktardan fazla olamaz. Fakat bu çerçevede tesis edilen işlemler sebebiyle doğan iade talepleri, üretilip alıcıya teslimatı yapılan ürünler alıcı tarafınca ihracatı gerçekleştirilmediği sürece boyunca yerine getirilmemektedir (KDVGUT, 2014).

2.2.7.3.4. D  B Sahibi Firmaların İmal Ettiği Malları KDVK’ un Geçici 17’Nci Maddesi erevesinde Başka Bir D  B Sahibi Firmaya Teslim Etmesi Durumu

D  ilde İŞleme İzin Belgesi çerçevesinde kendisine teslimi yapılan mallar sebebiyle tanzim edilen faturalarda yer alan KDV’leri satıcılara ödemeksizin, teslim aldığı  r nlerin D  ilde İŞleme İzin Belgesi çerçevesinde malların üretiminde kullanmakta olduğu ve akabinde bu ürünler 3065 sayılı KDVK’un geçici 17’nci maddesi çerçevesinde bir başka D  ilde İŞleme İzin Belgesi sahibi firmaya teslim edilmek suretiyle tanzim edilen faturalarda yer alan KDV’yi kendileri (Alıcı konumundaki D  ilde İŞleme İzin Belgesi sahibi firmadan) tahsilatını yapmamaktadırlar ( zdemir, 2021). D  ilde İŞleme İzin Belgesi erevesinde KDV ödemeden i piyasadan veya ithal etmek suretiyle tedarik edilen hammaddeler kullanarak imal edilen malları 3065 sayılı KDVK’un geçici 17. maddesi çerçevesinde bir firmanın iade alabileceği KDV miktarı hesabı, D  ilde İŞleme İzin Belgesi erevesinde KDV ödemeden tedarik ettiği hammaddeler kullanmak suretiyle imal ettiği malları 3065 sayılı KDVK ‘un (11/1-c) maddesi çerçevesinde bir başka firmaya teslim eden bir firmanın iade alabileceği KDV’nin hesabı ile aynı olacaktır. Bu yönden KDV iadesi alınabilecek miktar, teslim sebebiyle hesaplanarak tahsil edilmeksizin KDV miktarından, bu malların imalatında kullanmak üzere D  ilde İŞleme İzin Belgesi erevesinde KDV ödemeden tedarik edilen mallar sebebiyle ödenmeksizin KDV miktarı çıkarılması sonrasında kalan miktarı aŐamayacaktır. Fakat, bu çerçevede doğan KDV iade talepleri, D  ilde İŞleme İzin Belgesi çerçevesinde üretilip 3065 sayılı KDVK’un geçici 17’nci maddesi çerçevesinde bir başka D  ilde İŞleme İzin Belgesi sahibi firmaya teslim edilen ürünlerin, ihracatı gerçekleŐmediĐi süre boyunca yapılmaz ( cal, 2016: 179).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÂHİLDE İŞLEME VE GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ KAPSAMINDA İHRAÇ EDİLEN MALLARDAN KAYNAKLANAN KATMA DEĞER VERGİSİNİN İADE SÜRECİ VE BU SÜREÇTE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Bu bölümünde, önceki bölümlerde teorik olarak sınırları çizilen Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan katma değer vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Öncelikle araştırmanın amacı, kapsamı ve yöntemi açıklanacak daha sonra bu durumla ilgili belirlenen sorunlar değerlendirilecektir.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan katma değer vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunları tespit etmektir. Böylelikle teorik olarak daha önceki bölümlerde açıklanan hususların uygulamadaki yansımaları sonucunda yaşanan tıkanıklıkları tespit edilerek bu yöndeki aksaklarının düzeltilmesi yönünde yapılan çalışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Konun muhatabı olan ilgili kişi ve kurumlara yol göstermesi çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Uluslararası rekabetin kıyasıya yaşandığı çağımızda büyük önem taşıyan teşvik uygulamalarının istenen sonuçlara ulaşması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimlerinin kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan katma değer vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar üzerine yapılan anket çalışması; uygulamadaki eksikliklerinin tespiti ve revize edilmesi yönünde bir bakış açısı oluşturması yönünü ile bu çalışmasının önemini ortaya koymaktadır.

3.3. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma anketi sorunların tespit edilmesini esas alan tanımlayıcı araştırma modeline sahip bir çalışma örneği olup nitel araştırma tekniğinden yararlanılmıştır.

Nitel araştırma tekniğinin; görüşme, doküman analizi ve gözlem gibi nitel veri toplama metodlarından yararlanılan, olayların ve algıların gerçekçi aynı zamanda bütüncül bir şekilde ortaya konmasına ilişkin bir sürecin takip edildiği araştırma çeşididir. Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan katma değer vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar anket çalışmasında veri toplama yöntemi olarak seçilmiştir. Anket sorularının hazırlanma sürecinde bu konuda yapılmış yasal mevzuattan, akademik çalışmalardan ve diğer muhtelif kaynaklardan yararlanılmıştır. Anket çalışmasında yer alan soruların açık, sade bir ifade tarzda olmasına dikkat edilmiştir.

3.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLARI

Anket çalışmasının ana kütlesini Türkiye’de KDV iade sürecinde yer alan Kamu Sektör Çalışanı, Özel Sektör Çalışanı, Vergi Müfettişleri, Yeminli Mali Müşavir (YMM) ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM)’lerin katılımları ile gerçekleştirilmiştir. Fakat sürecin paydaşları olan tüm aktörlere ulaşmanın mümkün olamayacağı için örnekleme yönteminin seçilmesi mecburiyeti altında anket çalışması tamamlanmıştır.

Çalışmanın konusu itibarıyla uzmanlaşmayı gerektirmesi nedeniyle KDV iade sürecinde aktif olarak rol oynayan katılımcıların seçilmesine, araştırmanın sonucunda elde edilen sonuçların güvenilirliği yönünden dikkat edilmiştir. Dolayısıyla çalışmamızın konusunda uzmanlaşmış KDV iade sürecinde bilfiil etkin olarak yer alan Vergi Müfettişleri, YMM, SMMM, Kamu Sektör Çalışanı (Çoğunlukla Vergi Dairesi Çalışanı), Özel Sektör Çalışanı olan gruplardan olan ve yargısal örnekleme tekniğiyle seçilmiş kişilerden oluşmaktadır. Anket verilerinin doğruluğu ve güvenilir sonuçlar elde edebilmek için mesleki deneyimi en az 5 yıl olan katılımcılar ile gerçekleştirilmiştir.

3.5. ANKET FORMUNUN HAZIRLANMASI VE UYGULANMASI

Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında ihraç edilen mallardan kaynaklanan katma değer vergisinin iade süreci ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara ilişkin anket çalışması 3 ayrı bölüm ve toplamda 25 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcılar hakkında genel bilgilerine ilişkin (Meslek, Kıdem, Medeni Durumu, Cinsiyet, Öğrenim Durumu, Yaş) 6 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm; 5 sorudan

oluşan KDV İade sürecine ilişkin katılımcıların görüşlerine yer verildiği bölümdür. Üçüncü bölümde 16 sorudan oluşan Dâhilde İşleme Rejimi ve DİİB Kapsamında KDV İade Sürecine İlişkin katılımcıların düşüncelerine yer verilmiştir.

Anket çalışmasına; 36 Kamu Sektör Çalışanı, 14 YMM ve SMMM, 13 Vergi Müfettişi ve 7 Özel Sektör Çalışanı olmak üzere toplam 70 katılımcı ile yargısal örnekleme tekniği kullanmak suretiyle katılımcıların mesleği, mesleki deneyimi, öğrenimi, yaşı, cinsiyeti, medeni durumu dikkate alarak katılımcılarla yüz yüze görüşülerek veya internet yoluyla anket formunun paylaşılması suretiyle anket sorularının cevaplandırılmaları sağlanmıştır.

3.6. ANKET SORU VE CEVAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu başlık üç alt başlıktan meydana gelmekte bunlar sırasıyla katılımcılar hakkında genel bilgiler, KDV iade sürecine ilişkin katılımcıların bulgular ile Dâhilde İşleme Rejimi ve DİİB kapsamında KDV iade sürecine ilişkin bulgulardır.

3.6.1. Katılımcılar Hakkında Genel Bilgiler

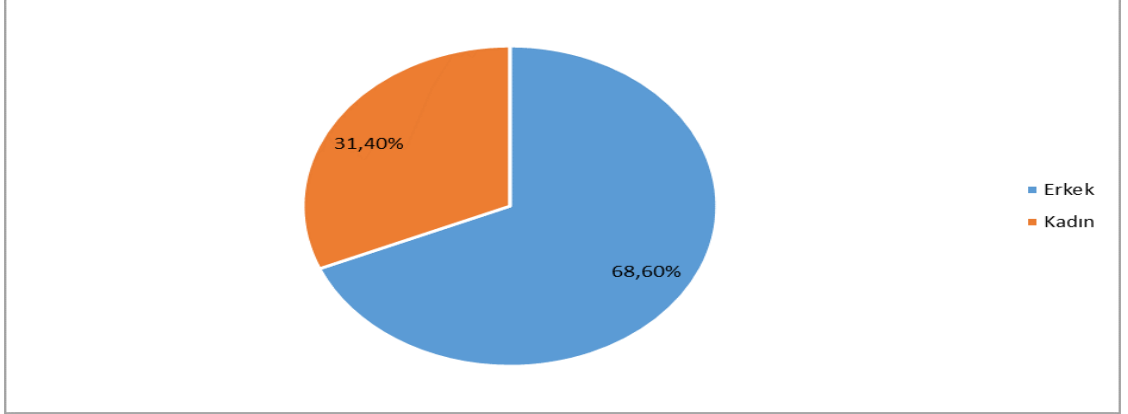
Katılımcıların cinsiyet, medeni durumu, yaş, öğrenim durumu, mesleki unvanı ve mesleki deneyimi hakkında bilgiler aşağıdaki gibidir.

Anket çalışmasının birinci bölümünün birinci sorusu olan 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların cinsiyetine ilişkin dağılıma Tablo 10. de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %31,4'ünün “Kadın”, % 68,6'sının ise “Erkek” olduğu görülmüştür.

Tablo 10. Katılımcıların Cinsiyete İlişkin Dağılımları

	Cinsiyetiniz	
	Sıklık	Yüzde
Kadın	22	31,4
Erkek	48	68,6
Toplam	70	100

Şekil 6. Katılımcıların Cinsiyete İlişkin Dağılımları

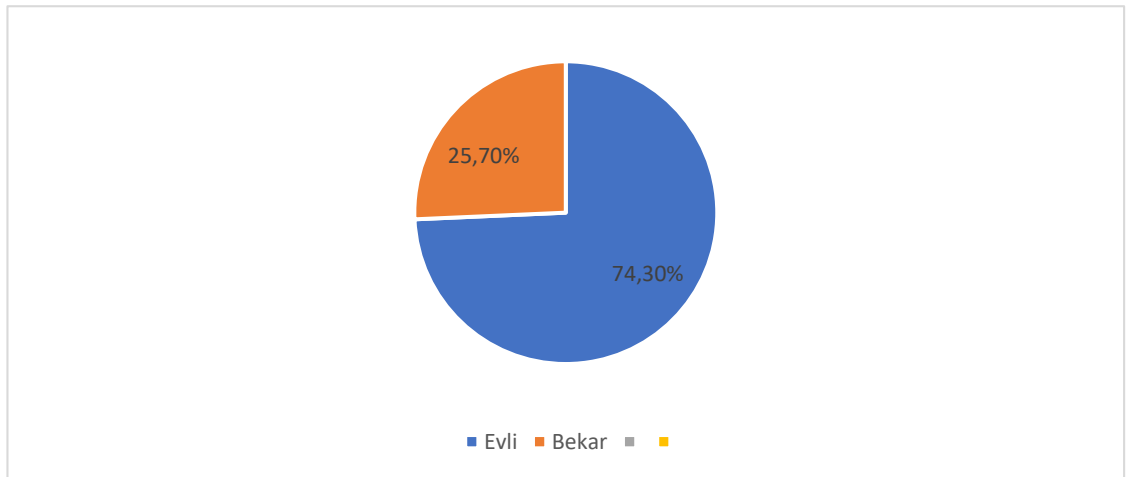

Anketin birinci bölümünün ikinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların medeni durumuna ilişkin dağılıma Tablo 11. de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcılardan % 74,3’ü “Evli” olduklarını, % 25,7’si ise “Bekâr” olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 11. Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Dağılımları

Medeni Durumunuz		
	Sıklık	Yüzde
Evli	52	74,3
Bekâr	18	25,7
Toplam	70	100

Şekil 7. Katılımcıların Medeni Durumuna İlişkin Dağılımları

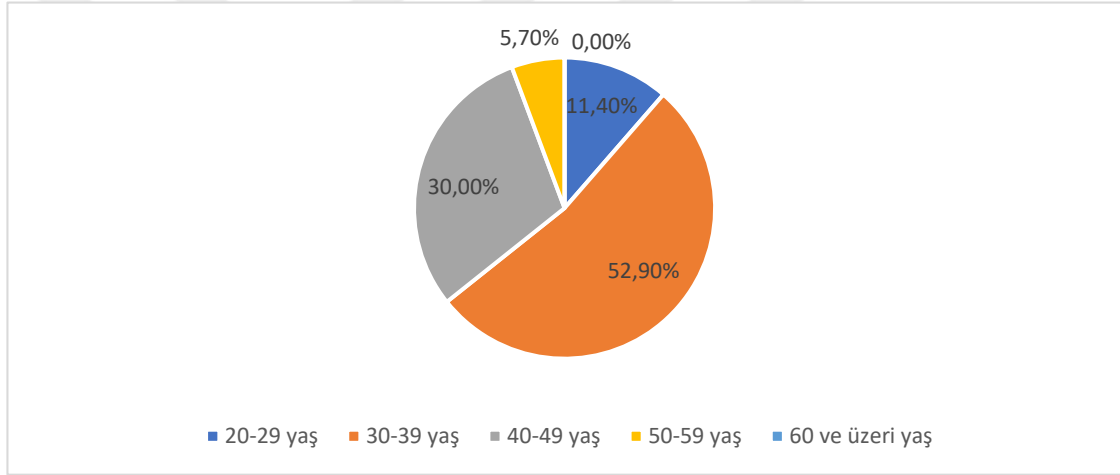
Anketin birinci bölümünün üçüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların yaş aralığına ilişkin dağılıma Tablo 12. de yer verilmiştir. Buna göre

anketi cevaplayan katılımcıların %11,4' nün “20-29 yaş”, %52,9'nun “30-39 yaş”, %30'nun “40-49 yaş” yaş aralıklarında olduklarının beyan etmişler ve “60 ve üzeri yaş” katılımcının olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Yaş Aralığına İlişkin Dağılımları

Yaş Aralığınız		
	Sıklık	Yüzde
20-29 yaş	8	11,4
30-39 yaş	37	52,9
40-49 yaş	21	30
50-59 yaş	4	5,7
60 ve üzeri yaş	0	0
Toplam	70	100

Şekil 8. Katılımcıların Yaş Aralığına İlişkin Dağılımları

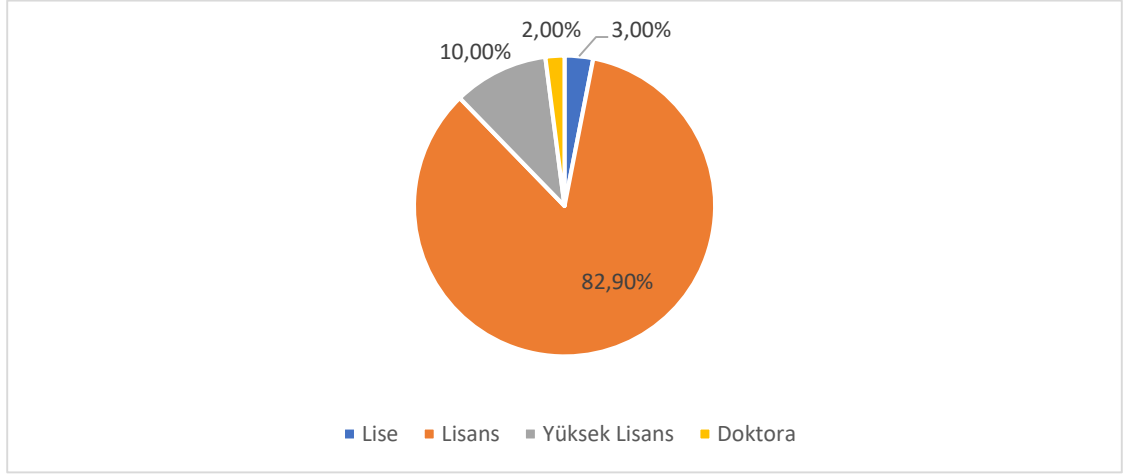

Anketin birinci bölümünün dördüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların öğrenim durumuna ilişkin dağılıma Tablo 13. de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 3'ü “Lise”, % 82,9'u “Lisans”, %10'u “Yüksek Lisans” ve %2'si ise “Doktora” mezunudur.

Tablo 13. Katılımcıların Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımları

Öğrenim Durumunuz		
	Sıklık	Yüzde
Lise	3	3
Lisans	58	82,9
Yüksek Lisans	7	10
Doktora	2	2
Toplam	70	100

Şekil 9. Katılımcıların Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımları

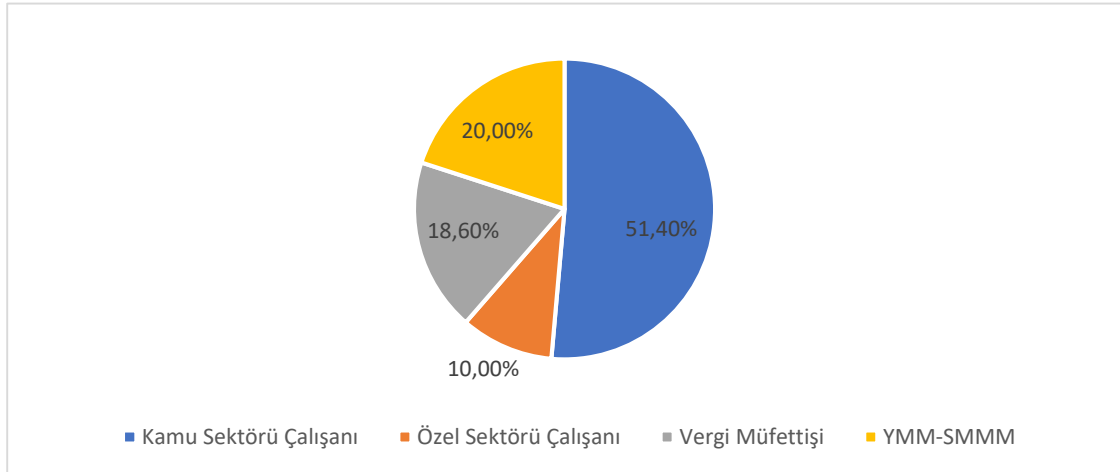

Anketin birinci bölümünün beşinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların mesleki unvan durumuna ilişkin dağılıma Tablo 14. de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %51,4'ü “Kamu Sektör Çalışanı”, %10'u “Özel Sektör Çalışanı”, %18,6'sı “Vergi Müfettişi”, % 20'si ise “YMM ve SMMM” lerden oluşmaktadır.

Tablo 14. Katılımcıların Mesleki Unvan Durumuna İlişkin Dağılımları

Mesleki Unvanınız		
	Sıklık	Yüzde
Kamu Sektörü Çalışanı	36	51,4
Özel Sektörü Çalışanı	7	10
Vergi Müfettişi	13	18,6
YMM-SMMM	14	20
Toplam	70	100

Şekil 10. Katılımcıların Mesleki Unvan Durumuna İlişkin Dağılımlar

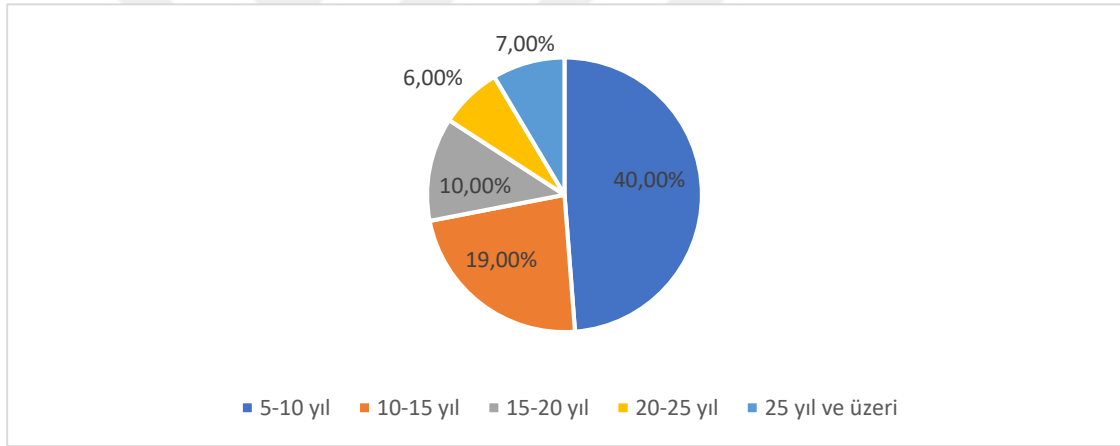

Anketin birinci bölümünün altıncı sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların mesleki deneyim durumuna ilişkin dağılıma Tablo 15. de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %40' ı “5-10 yıl”, %27,1'nin “10-15 yıl”, %14,3' ü “15-20 yıl”, % 8,6'sı “20-25 yıl” ve % 10” u ise “25 yıl ve üzeri” deneyime sahip olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 15. Katılımcıların Mesleki Deneyim Durumuna İlişkin Dağılımları

	Mesleki Deneyiminiz	
	Sıklık	Yüzde
5-10 yıl	28	40
10-15 yıl	19	19
15-20 yıl	10	10
20-25 yıl	6	6
25 yıl ve üzeri	7	7
Toplam	70	100

Şekil 11. Katılımcıların Mesleki Deneyim Durumuna İlişkin Dağılımları

3.6.2. KDV İade Sürecine İlişkin Katılımcıların Görüşleri Hakkında Bilgiler

Anketin ikinci bölümünde katılımcılara genel olarak KDV iade sürecine yönelik sorular yöneltilmiş olup sürece ilişkin düşünceleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anketin ikinci bölümünün birinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcılara “KDV iade sürecinde; ihtisas vergi daireleri uygulama birliği sağlamıştır” ifadesi yöneltilmiş ve söz konusu ifade konusundaki düşünceleri araştırılmıştır. Katılımcıların kendilerine yöneltilen ilgili ifadeye ilişkin vermiş oldukları cevapların dağılımlarına Tablo 16’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %7,1’i “Kesinlikle Katılmıyorum”, % 17,1’i “Katılmıyorum”, %8,6’sı

“Kararsızım”, % 61,4’ü “Katılıyorum”, % 5,7’si ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlar.

İhtisas Vergi Dairelerinin kurulmasından önce KDV iadelerini her vergi dairesi bünyesinde yer alan KDV iade servisleri yapmaktaydı.

Bunun sonucu olarak;

-Her vergi dairesi farklı bir KDV iade süreci yönetmekte,

-Karşılaşılan sorunlara farklı çözümler üretilmekte,

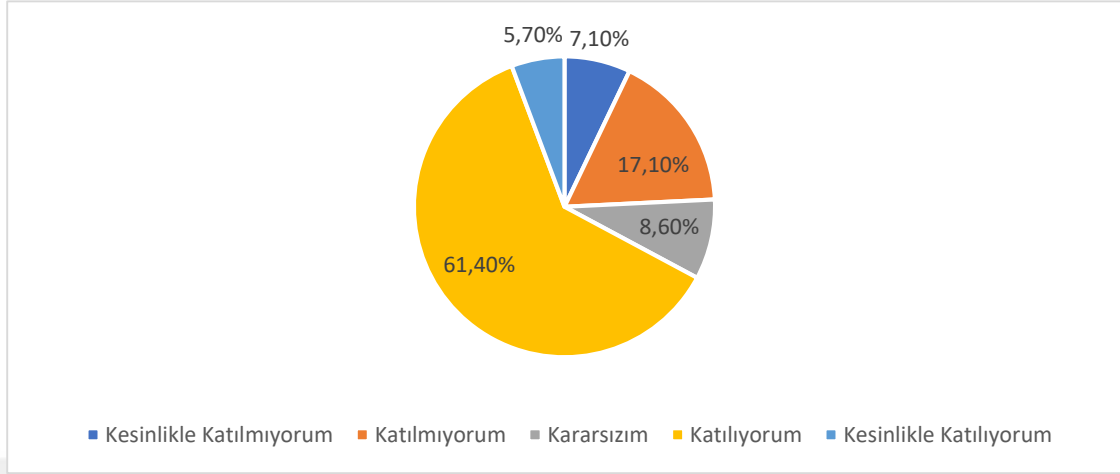
-Her vergi dairesinde yeterince KDV iade konusunda uzmanlaşmış personel olmaması gibi sebepler ile uygulama farklılıklarına neden olmaktaydı. İhtisas Vergi Dairelerinin kuruluşu ile uygulama farklılıklarını en aza indirerek standart bir KDV iade süreci oluşturmak amaçlanmıştır. Katılımcılar İhtisas vergi Dairelerinin kurulması ile bahsedilen sorunların büyük ölçüde giderildiği yönünde görüş bildirmiştir.

Anket çalışması sırasında İhtisas Vergi Dairelerinin uygulama birliği sağlamadığı yönünde görüş bildiren katılımcılar ile yapılan görüşmelerde; il bazında uygulama farklılıklarının giderildiğini fakat ulusal düzey bu sorunların tamamen giderilmediği görüşündedirler. Katılımcılar; farklı illerdeki ihtisas Vergi Daireleri arasında azalmış olsa da yine uygulama farklılıkları yaşanmaya devam edildiğini görüşündedirler.

Tablo 16. *KDV İade Sürecinde; İhtisas Vergi Daireleri Uygulama Birliği Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Dağılımı*

<i>KDV İade Sürecinde; İhtisas Vergi Daireleri Uygulama Birliği Sağlamıştır.</i>		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	5	7,1
Katılmıyorum	12	17,1
Kararsızım	6	8,6
Katılıyorum	43	61,4
Kesinlikle Katılıyorum	4	5,7
Toplam	70	100

Şekil 12. KDV İade Sürecinde; İhtisas Vergi Daireleri Uygulama Birliği Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Dağılımı

Anket çalışmasının ikinci bölümünün ikinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların İhtisas Vergi Daireleri, KDV iade sürecini hızlandıran verimli ve etkin bir yapı dönüşüp dönüşmediğine ilişkin dağılıma Tablo 17’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 4,3’ü “Kesinlikle Katılmıyorum”, % 20’si “Katılmıyorum”, %11,4’ü “Kararsızım”, % 57,1’i “Katılıyorum”, % 7,1’i ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yanıtlamışlardır.

Katılımcıların; Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum diye cevap verenlerin toplam oranı %64,2 olup İhtisas Vergi Daireleri, KDV iade sürecini hızlandıran verimli ve etkin bir yapıda olduğu düşüncesindedirler. Bu kadar yüksek bir oranda cevaplanmasının altında yatan sebeplere baktığımızda İhtisas Vergi Daireleri kurulmadan önceki yaşanan aksaklıklardır. Bu aksaklıklar vergi daireleri arasındaki uygulama farklılıkları, standart bir KDV iade süreci sağlanamaması ve konusunda uzmanlaşmış personel yetersizlikleri olarak ifade edebiliriz. Bunun sonucu olarak KDV iade süreci uzamakta ve verimlilikten uzaklaşmaktaydı. Bu tür aksaklıklar İhtisas Vergi Daireleri kurulması ile büyük ölçüde giderildiği görülmektedir.

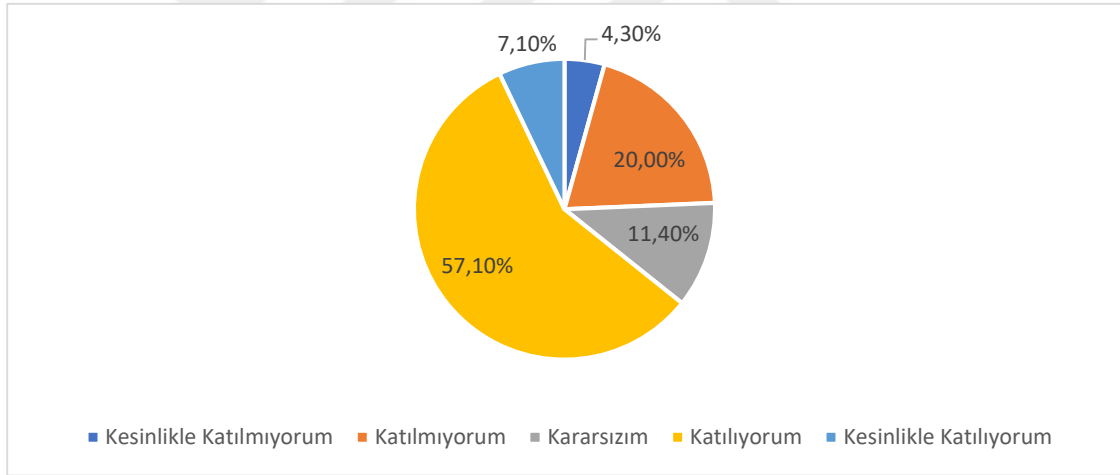
Katılımcıların; Katılmıyorum ve Kesinlikle Katılmıyorum diye cevap verenlerin toplamı oranı %24,3 olup İhtisas Vergi Daireleri, KDV iade sürecini hızlandıran verimli ve etkin bir yapıya dönüşmediği görüşündedir. Bunun altında sebeplere baktığımızda KDV iade sürecini uzatan prosedür ve kamu işleyiş sisteminden kaynaklanan nedenler

olduğu görülmektedir. Zamanla KDV iade sürecinin teknolojik entegrasyonun tam manasıyla sağlanması ile yaşanan sorunların giderilecek ve İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini hızlandıran verimli ve etkin bir yapıya dönüşeceği değerlendirilmektedir.

Tablo 17. *İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini Hızlandıran Verimli ve Etkin Bir Yapıya Dönüşüp Dönüşmediğine İlişkin Dağılımı*

<i>İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini Hızlandıran Verimli ve Etkin Bir Yapı Sunmaktadır.</i>		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,3
Katılmıyorum	14	20
Kararsızım	8	11,4
Katılıyorum	40	57,1
Kesinlikle Katılıyorum	5	7,1
Toplam	70	100

Şekil 13. *İhtisas Vergi Daireleri, KDV İade Sürecini Hızlandıran Verimli ve Etkin Bir Yapıya Dönüşüp Dönüşmediğine İlişkin Dağılımı*

Anket çalışmasının ikinci bölümünün üçüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Hızlandırılmış Teminat (HİS) , İndirimli Teminat (ITUS), Artırımlı Teminat (ATU) ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağır Olup Olmadığına ilişkin dağılıma Tablo 18’da yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %7,1’i “Kesinlikle Katılmıyorum”, %51,4’ü “Katılmıyorum”, %14,3’ü “Kararsızım”, %24,3’ü “Katılıyorum”, %2,9’u ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlardır.

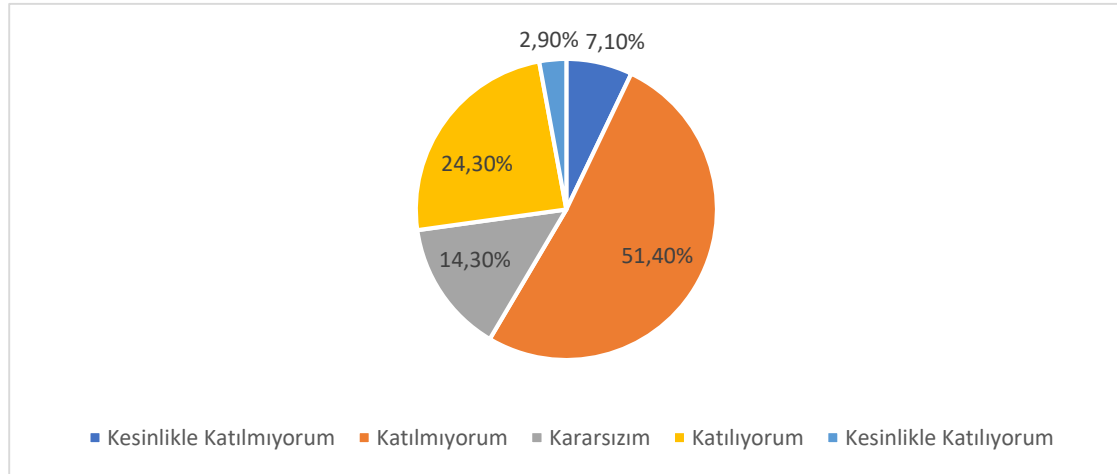
Katılımcıların; Katılmıyorum ve Kesinlikle Katılmıyorum diye cevap verenlerin toplam oranı %58,5 olup HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol raporuyla iade

uygulamalarından faydalanma şartları ağır olmadığı görüşündedirler. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde; şartların olması gereken ağırlıkta olduğu görüşünde olduklarını beyan etmişlerdir. Gerekçelerine bakıldığında; uygulamaların kapsamı geniş tutulduğunda bu uygulamalardan beklenen faydanın sağlanamayacağı ve KDV iade sürecini hızlandıran bir etki yapmayacaktır. Ayrıca bu şartlar belirlenirken mükellef yönüyle kolaylık sağlaması amaçlanırken idare yönü ile haksız KDV iadeye sebebiyet vermeden etkin hızlı bir KDV iade süreci oluşması hedeflenmektedir. Bu uygulamaların şartlarına bakıldığında genel olarak düzenli KDV iadesi alan ve belli büyüklükteki firmaların kolaylıkla bu şartları sağladığı görülmektedir.

Tablo 18. *HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

<i>HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağırdır.</i>		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	5	7,1
Katılmıyorum	36	51,4
Kararsızım	10	14,3
Katılıyorum	17	24,3
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,9
Toplam	70	100

Şekil 14. *HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Uygulamalarından Faydalanma Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

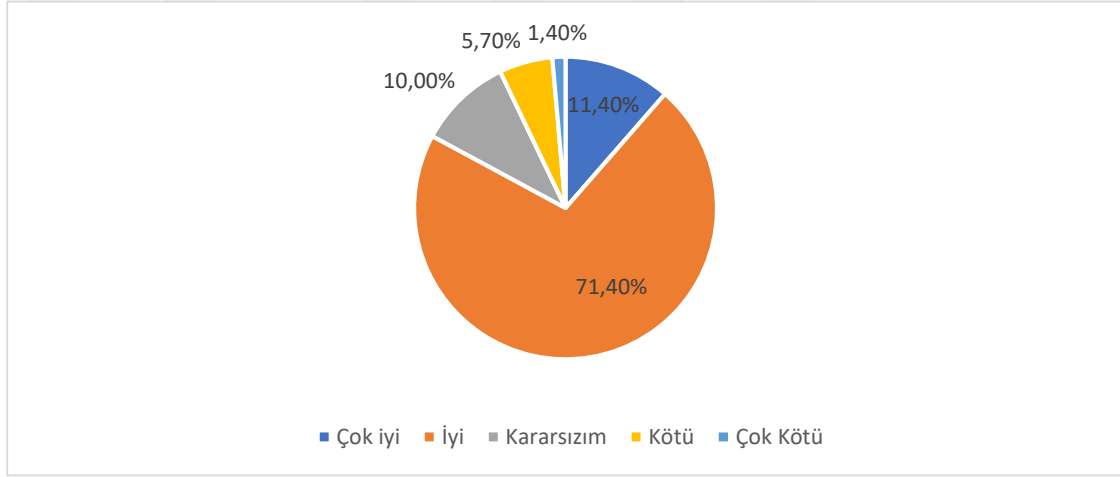
Anket çalışmasının ikinci bölümünün dördüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla iade yöntemlerini nasıl değerlendirildiklerine ilişkin dağılıma Tablo 19’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 11,4’ü “Çok iyi”, % 71,4’ ü “İyi”, %10’u “Kararsızım”, % 5,7’si “Kötü”, % 1,4’ü ise “Çok Kötü” şeklinde yanıtlanmıştır.

Katılımcıların çoğunluğu HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol raporuyla iade uygulamalarını iyi olarak değerlendirmektedir.

Tablo 19. *HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Yöntemlerini Nasıl Değerlendirildiğine ilişkin Dağılımı*

<i>HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Yöntemlerini Nasıl Değerlendirmektesiniz?</i>		
	Sıklık	Yüzde
Çok iyi	8	11,4
İyi	50	71,4
Kararsızım	7	10
Kötü	4	5,7
Çok Kötü	1	1,4
Toplam	70	100

Şekil 15. *HİS, ITUS, ATU ve Ön Kontrol Raporuyla İade Yöntemlerini Nasıl Değerlendirildiğine ilişkin Dağılımı*

Anketin ikinci bölümünün beşinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 20’de yer verilmiştir. KDV iade sürecini uzatan birçok neden olmakla birlikte bu sorunun seçeneklerini oluşturan başlıklarda toplanmaya çalışılmıştır. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %28,6’sı “Kdvira Raporu Hatalarından Kaynaklanan Nedenler”, %8,6’sı “Mevzuattan Kaynaklanan Nedenler”, %22,9’u “Vergi Dairelerinin İşleyişinden Kaynaklanan Nedenler”, % 32,9’u “YMM ve SMMM’lerden Kaynaklanan Nedenler”, %7,1’i ise “Vergi İncelemelerinden Kaynaklanan Nedenler” şeklinde yanıtlanmıştır.

Katılımcılara yöneltilen Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? sorusuna verilen öncelikli neden “YMM ve SMMM’lerden Kaynaklanan Nedenler”

olarak cevaplanmıştır. KDV iade sürecinin KDV beyannamesi verilmesi ile başlar ve talep edilen iade türü için evrakların hazırlanması ve nakit iade talep edilmesi durumunda YMM tarafından hazırlanan YMM KDV iade raporunun hazırlanması ile bu süreç devam eder. Süreç, YMM ve SMMM’lerin iş yoğunluğu nedeniyle ilgili evrakların veya YMM KDV iade raporunun hazırlanma süresi süreci uzatmaktadır. YMM KDV iade raporunun vergi dairesine teslim edilmesi sonrasında vergi dairesince tespit edilen eksiklikler yazı ile YMM’ye tebliğ edilir. Bu eksiklikler YMM’lerin iş yoğunluğu, karışık inceleme tutanağı düzenlenecek mükelleflerin farklı illerde olması nedeniyle kısa sürede düzenlenememesi veya idare tarafından istenilen evraklarının kısa sürede temin edilememesi KDV iade sürecinin uzamasına neden olan YMM ve SMMM’lerden kaynaklanan nedenler olarak belirtebiliriz.

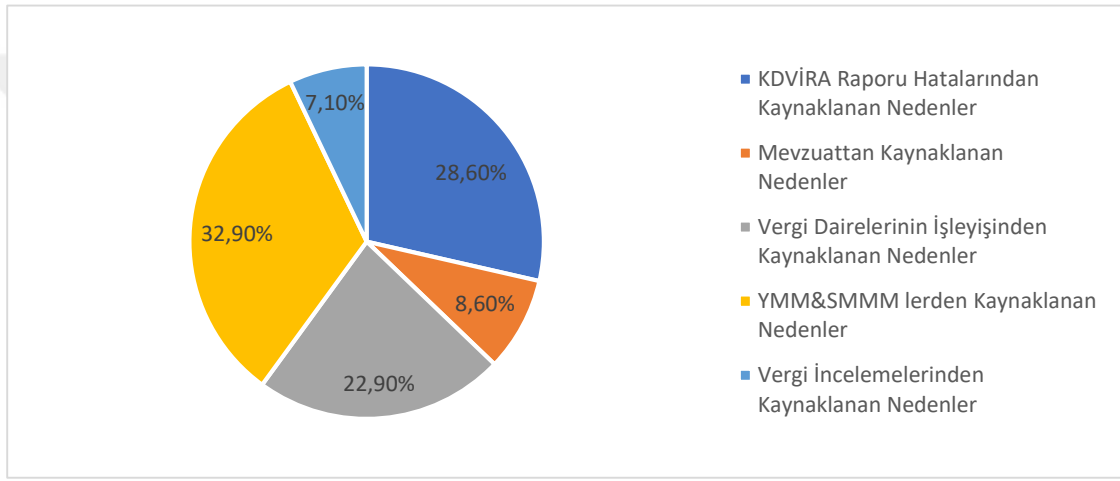
Katılımcılara yöneltilen Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? sorusuna verilen öncelikli ikinci neden “KDVİRA Raporu Hatalarından Kaynaklanan Nedenler” olarak belirtilmiştir. KDVİRA raporu; mükellefin internet vergi dairesine kayıt ettiği bilgiler ile ilgili birimlerinin veri alt yapısındaki bilgiler kullanmak suretiyle karşılaştırır ve uyumsuz olanları KDVİRA raporunda başarısız segment olarak gösterir. Örneğin mükellefin gümrük çıkış beyanname listesine girdiği bilgiler ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı veri ambarındaki bilgileri ürün miktarı, tutarı ve döviz cinsi gibi birçok veri karşılaştırılır. KDVİRA raporu; iade türüne farklılık gösterse de 70’e yakın genel esas kontrolü 30’a yakın özel esas kontrolü yapmaktadır. Bu segmentlerden bir veya birkaçı hata vermesi ve bu hataların düzeltilmesi veya ilgili hatalar için gerekli evrakların ve izahatın verilmesi KDV iade sürecini uzatmaktadır.

Katılımcılara yöneltilen Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? sorusuna verilen öncelikli üçüncü neden “Vergi Dairelerinin İşleyişinden Kaynaklanan Nedenler” olarak belirtilmiştir. KDV iade talebi ile ilgili evrakların ve YMM KDV iade raporunun vergi dairesine ibraz edilmesinden sonra evrakların tam olması ve içeriğinin doğruluğu kontrol edilir. KDVİRA raporundaki eksiklikler de giderildikten sonra düzeltme fişi düzenlenerek imza süreci başlar. İmza sürecinde her aşamada tekrar kontrollerin yapılması ve kamu işleyiş sisteminden kaynaklı sorunları “Vergi Dairelerinin İşleyişinden Kaynaklanan Nedenler” olarak ifade edebiliriz.

Tablo 20. Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir?		
	Sıklık	Yüzde
KDVİRA Raporu Hatalarından Kaynaklanan Nedenler	20	28,6
Mevzuattan Kaynaklanan Nedenler	6	8,6
Vergi Dairelerinin İşleyişinden Kaynaklanan Nedenler	16	22,9
YMM&SMMM lerden Kaynaklanan Nedenler	23	32,9
Vergi İncelemelerinden Kaynaklanan Nedenler	5	7,1
Toplam	70	100

Şekil 16. Sizce KDV iade sürecini uzatan öncelikli neden nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

3.6.3. Dâhilde İşleme Rejimi ve DİİB Kapsamında KDV İade Sürecine İlişkin Katılımcıların Düşünceleri Hakkında Bilgiler

Anket çalışmasının ikinci bölümünde katılımcılara Dâhilde İşleme Rejimi ve DİİB kapsamında KDV iade sürecine yönelik sorular yöneltilmiş olup sürece ilişkin düşünceleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anketin üçüncü bölümünün birinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme İzin Belgesi almanın şartları ağır olup olmadığına ilişkin dağılıma Tablo 21’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 2,9’u “Kesinlikle Katılmıyorum”, % 54,3’ü “Katılmıyorum”, %25,7’si “Kararsızım”, %15,7’si “Katılıyorum”, % 1,4’ü ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yanıtlamıştır.

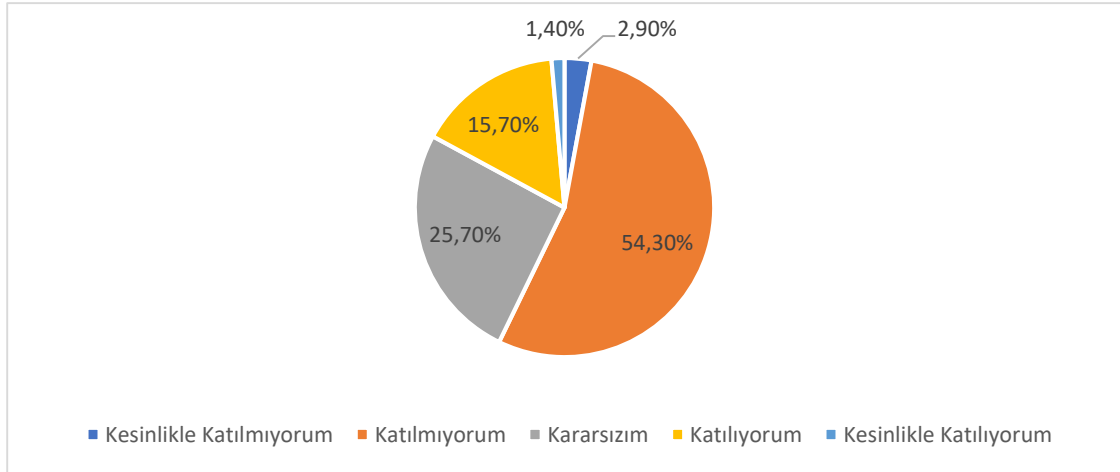
Katılımcıların; Katılmıyorum ve Kesinlikle Katılmıyorum diye cevap verenlerin toplam oranı %57,2 olup Dâhilde İşleme İzin belgesi alma şartlarının ağır olmadığı

yönündedir. Dâhilde İşleme İzin Belgesi alma ana şartları tez çalışmasının 1.2.1. Dâhilde İşlem Rejimi'nin Ana Şartları bölümünde ayrıntılı anlatılmıştır. Dâhilde İşleme İzin belgesi alma şartlarına bakıldığında; Türk malı imajının zedelenmemesi, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihracat potansiyelini artıran imkanlar yaratıyor olması, ithal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının belirlenebilir gibi şartları içermekte olup bu durum katılımcılar ile yapılan görüşmelerde ağır şartlar olarak değerlendirilmemektedir. Katılımcıların %25,7 oranında Kararsızım olarak cevap verilmesinin altında yatan sebeplere bakıldığında ise katılımcıların mesleki unvanları gereği sürecin sadece bir bölümüne dâhil olmalarından kaynaklanmakta olduğunu ifade edebiliriz.

Tablo 21. *Dâhilde İşleme İzin Belgesi Almanın Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

Dâhilde İşleme İzin Belgesi Almanın Şartları Ağırdır.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,9
Katılmıyorum	38	54,3
Kararsızım	18	25,7
Katılıyorum	11	15,7
Kesinlikle Katılıyorum	1	1,4
Toplam	70	100

Şekil 17. *Dâhilde İşleme İzin Belgesi Almanın Şartları Ağır Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün ikinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme İzin Belgesi alma şartlarına haiz bazı büyük ölçekli firmalar, küçük ve orta ölçekli imalatçı firmalara komisyon karşılığında DİİB belgelerini kullandırıp kullandırmadıklarına ilişkin dağılıma Tablo 22' te yer

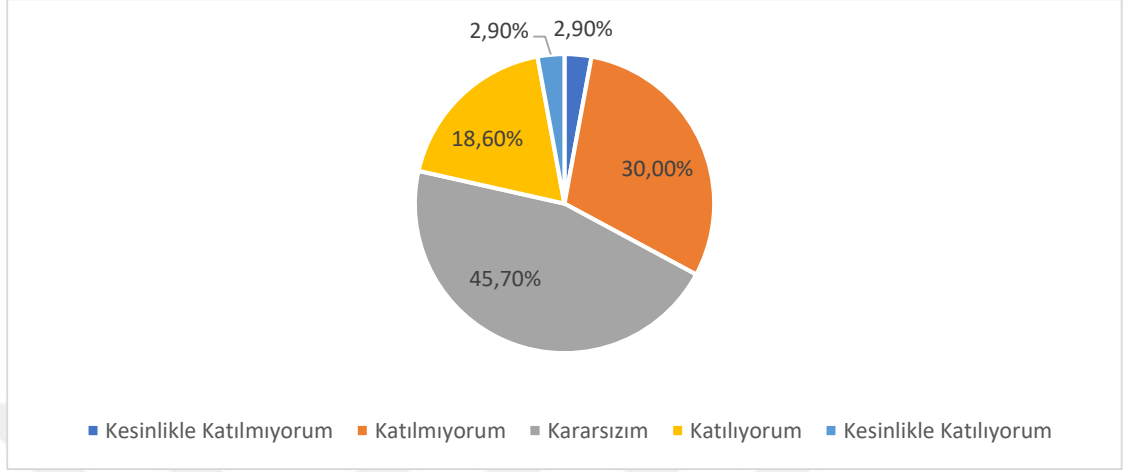
verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 2,9'u "Kesinlikle Katılmıyorum", %30'u "Katılmıyorum", %45,7'sinin "Kararsızım", %18,6'sinin "Katılıyorum", %2,9'u ise "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde yanıtlamıştır.

Katılımcıların; Katılmıyorum ve Kesinlikle Katılmıyorum diye cevap verenlerin toplam oranı %32,9 olup "Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırmaktadırlar" ifadesine katılmadıkları şekilde cevap vermişlerdir. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde bu tür durumlar ile sıklıkla karşılaşmadığı beyan edilmiştir. Bu tür durumlar sonuç itibariyle yasal mevzuata aykırı durumlar olduğu için bu durumun araştırılarak gerekli inceleme sonucu ortaya çıkacak somut tespitler sonucu karar vermek isabetli olacaktır. Dolayısıyla izah edilen gerekçeler ile katılımcıların bu soruya vermiş oldukları cevaplara yansımış olup Kararsızların oranı %45,7'dir. Böyle bir durumun olması halinde ise vergi kayıp kaçığının olacağı açıktır. Öncelikle tahakkuk eden vergi zamanında değil DİİB belgesinde öngörülen sonunda tecil terkin işlemi yapılacak bu işlem ise verginin gecikmiş tahsili demek olup vergi kaybına neden olacaktır. Bu işlemlerin tespiti durumunda tahsil edilmeyen verginin aslı, vergi ziyası cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Tablo 22. *Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırıp Kullandırmadıklarına İlişkin Dağılımı*

Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırmaktadırlar.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,9
Katılmıyorum	21	30
Kararsızım	32	45,7
Katılıyorum	13	18,6
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,9
Toplam	70	100

Şekil 18. *Dâhilde İşleme İzin Belgesi Alma Şartlarına Haiz Bazı Büyük Ölçekli Firmalar, Küçük ve Orta Ölçekli İmalatçı Firmalara Komisyon Karşılığında DİİB Belgelerini Kullandırıp Kullandırmadıklarına İlişkin Dağılımı*

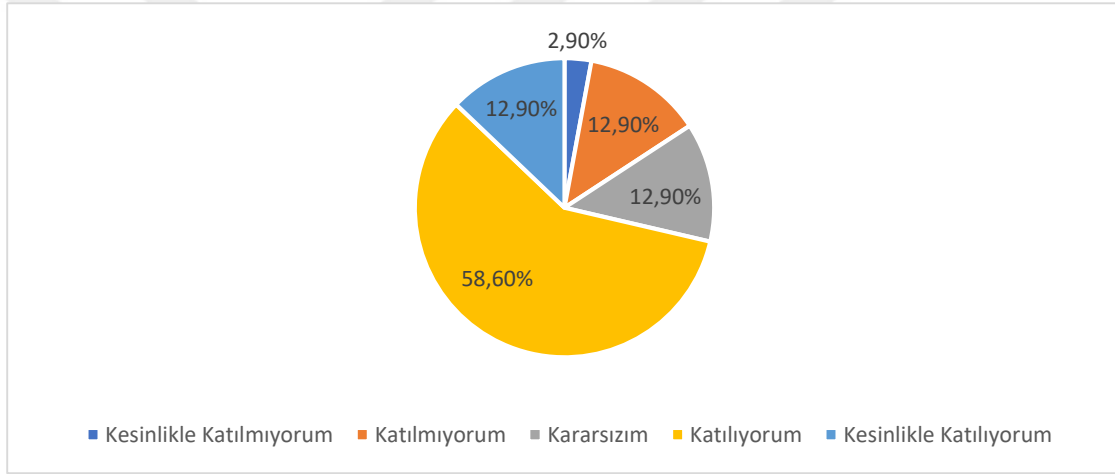
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün üçüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme İzin Belgesine sahip firmaların hammadde ihtiyaçlarını yurt içinde üretiliyor olmasına rağmen maliyet kaygısı ile yurtdışından ithal etmeleri yurtiçi imalat sanayisini olumsuz etkileyip etkilemediğine ilişkin dağılıma Tablo 23’ te yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %2,9’u “Kesinlikle Katılmıyorum”, %12,9’u “Katılmıyorum”, %12,9’u “Kararsızım”, %58,6’sı “Katılıyorum”, %12,9’u ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yanıtlamıştır.

Katılımcıların çoğuluğu Dâhilde İşleme İzin Belgesinin imalat sanayisini olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bunun altında yatan sebeplere bakıldığında Dâhilde İşleme İzin Belgesi almanın ana şartlarında yer alan yerli üretimin ekonomik çıkarlarına zarar vermemesi amaçlansa da uygulamada tam manası ile bu amaç gerçekleşmemiştir. DİİB’nin ithalatta sağladığı kolaylıklar neticesinde yurtiçinde ara malı üretimi yapan firmalar üretimlerini azaltmakta, rekabet edemez duruma gelmekte ve önce istihdam kayıplarına en sonunda ise piyasadan çekilme kararı almaktadırlar. Bu şekilde olumsuz etkilenen sektörler örnek olarak otomotiv sektörü, metal sektörü, halı sektörü, ambalaj sektörü ve un sektörlerini verebiliriz. DİİB ile amaçlanan ihracatın artırılması, istihdam artışı ve ölçek ekonomisi yaratma gayretleri ancak DİİB’in ana şartlarına riayet edilmesi durumunda istenen başarıya ulaşacaktır. Yurtiçinde ara malı üretimi yapan firmalar DİİB nedeniyle zarar görmemeli hatta bu firmaların üretimlerini devam ettirmesi için destek ve teşvik politikaları üretilmelidir.

Tablo 23. *Dâhilde İşleme İzin Belgesine Sahip Firmaların Hammadde İhtiyaçlarını Yurt İçinde Üretiliyor Olmasına Rağmen Maliyet Kaygısı ile Yurtdışından İthal Etmeleri Yurtiçi İmalat Sanayisini Olumsuz Etkileyip Etkilemediğine İlişkin Dağılımı*

Dâhilde İşleme İzin Belgesine Sahip Firmaların Hammadde İhtiyaçlarını Yurt İçinde Üretiliyor Olmasına Rağmen Maliyet Kaygısı ile Yurtdışından İthal Etmeleri Yurtiçi İmalat Sanayisini Olumsuz Etkilemektedir.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,9
Katılmıyorum	9	12,9
Kararsızım	9	12,9
Katılıyorum	41	58,6
Kesinlikle Katılıyorum	9	12,9
Toplam	70	100

Şekil 19. *Dâhilde İşleme İzin Belgesine Sahip Firmaların Hammadde İhtiyaçlarını Yurt İçinde Üretiliyor Olmasına Rağmen Maliyet Kaygısı ile Yurtdışından İthal Etmeleri Yurtiçi İmalat Sanayisini Olumsuz Etkileyip Etkilemediğine İlişkin Dağılımı*

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün dördüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi kapsamında KDV iadesi şartları arasında imalatçı olma şartının kaldırılmasını nasıl bir gelişme olarak değerlendirirsiniz? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 24’ te yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %2,9’u “Çok İyi”, %20’si “İyi”, %10’u “Kararsızım”, %58,6’sı “Kötü”, %8,6’sı ise “Çok Kötü” şeklinde yanıtlamıştır.

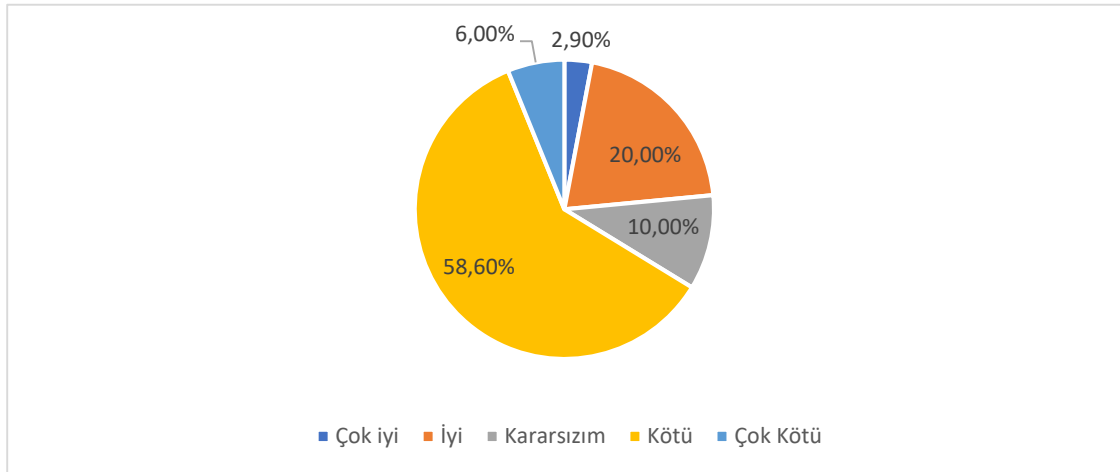
Katılımcıların çoğunluğu DİİB kapsamında KDV iade alma şartı olan imalatçı olma şartının kaldırılmasını kötü bir gelişme olarak nitelendirmektedir. DİİB kapsamında KDV iade alma şartı olan imalatçı olma şartın kaldırılması ile birlikte tedarikçi firmalara DİİB kapsamında işlem yapma imkanı verilmiştir. 3065 sayılı KDV kanunun 11/1-c maddesine göre ise sadece imalatçı vasfına sahip firmalar ihraç kayıtlı

satış yapabilmektedir. DİİB kapsamında KDV iade alma şartlarında imalatçı olma vasfı kaldırılması ile tedarikçi firmaların DİİB kapsamında ihraç kayıtlı satış yapması durumunda 3065 sayılı KDV kanunun 11/1-c maddesi ile çelişen bir durum ortaya çıkmaktadır. İhraç kayıtlı satışlarda imalatçı olma vasfı aranırken DİİB kapsamında ihraç kayıtlı satış yapılması durumunda imalatçı olma vasfı aranmamaktadır. Birbiriyle uyumlu olmayan iki kanun hükmünün ötesinde DİİB kapsamında KDV iade alma şartlarından imalatçı vasfının kaldırılması tedarikçi firmaların yurt içinden veya yurt dışında tedarik ettikleri ara malların montajı veya birleştirilmesi gibi çok sınırlı işlem sonrası KDV iadesi alabilmemelerin önünde herhangi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durumdan imalat sanayisi olumsuz etkilenecektir.

Tablo 24. KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında KDV İadesi Şartları Arasında İmalatçı Olma Şartının Kaldırılmasını Nasıl Bir Gelişme Olarak Değerlendirirsiniz? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında KDV İadesi Şartları Arasında İmalatçı Olma Şartının Kaldırılmasını Nasıl Bir Gelişme Olarak Değerlendirirsiniz?		
	Sıklık	Yüzde
Çok iyi	2	2,9
İyi	14	20
Kararsızım	7	10
Kötü	41	58,6
Çok Kötü	6	6
Toplam	70	100

Şekil 20. KDV Genel Uygulama Tebliğiyle Dâhilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında KDV İadesi Şartları Arasında İmalatçı Olma Şartının Kaldırılmasını Nasıl Bir Gelişme Olarak Değerlendirirsiniz? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün beşinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme İzin Belgesinin en önemli dezavantajı

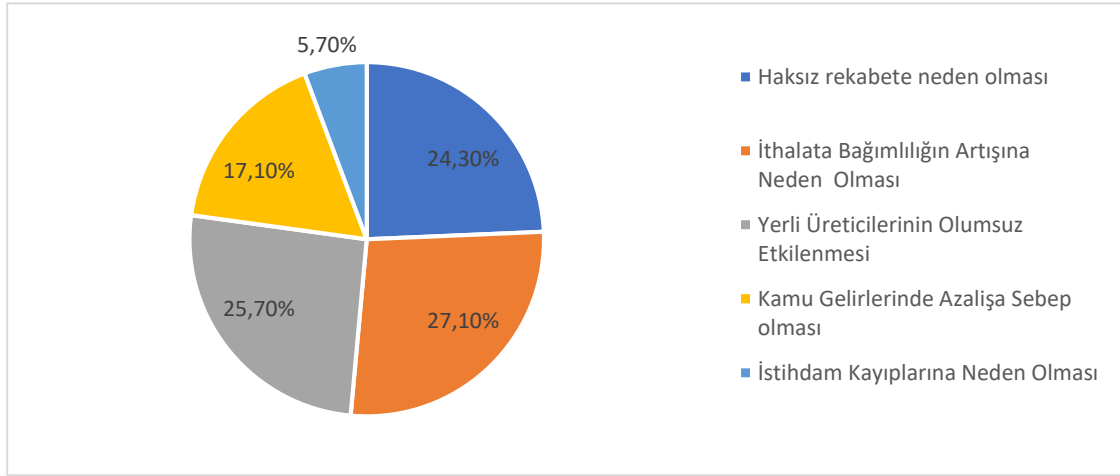
nedir? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 25’da yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %24,3’ü “Haksız Rekabete Neden Olması”, %27,1’i “İthalata Bağımlılığın Artışına Neden Olması”, %25,7’si “Yerli Üreticilerin Olumsuz Etkilenmesi”, %17,1’i “Kamu Gelirlerinde Azalışa Sebep Olması”, %5,7’si ise “İstihdam Kayıplarına Neden Olması” şeklinde yanıtlamıştır.

Bu sorunun cevap şıklarında yer alan tüm seçenekler DİİB belgesinin dezavantajları olup katılımcılar bunlar içinde Dâhilde İşleme İzin Belgesinin en önemli dezavantajının ithalata bağımlılığının artırdığı yönünde görüş bildirmişlerdir. DİİB kapsamında teşvikten faydalanan firmaların daha az yerli girdi ve daha fazla ithal aramalı kullanılması ithalata bağımlılığı artırmıştır. Yurtiçi girdi maliyetlerinin yüksek oluşu teşvik vasıtasıyla yurtdışından ucuz hammadde tedariki ithalata bağımlılığın artmasına neden olmaktadır. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir? Sorunun cevap şıklarında yer alan diğer seçeneklere değinmekte fayda vardır. İthalata bağımlılığın artması yurt içinde ara mal veya hammadde üretimi yapan firmaları olumsuz etkilemekte ölçek ekonomisi oluşturulamaması ve maliyetlerin yüksek kalması nedeniyle yerli üretim azalmakta zamanla bazı sektörlerde yerli üretim durmaktadır. Bunun sonucu olarak özellikle vasıfsız işgücünde ciddi istihdam azalışlara neden olmaktadır. DİİB’sine sahip firmalar vergi ve gümrük muafiyetleri gibi birçok avantaja sahip olurken belge sahibi olmayan firmalar ucuz hammadde temin edememekte, gümrük muafiyetlerinden faydalanamamakta bu da haksız rekabet ortamı oluşturmaktadır. Bir diğer önemli dezavantajı ise devletin ithalat esnasında tahsil etmesi gereken vergiden vazgeçilmekte, kamu finansmanı için ise yurtiçinden daha fazla vergi tahsil edilmek durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla üretimi olumsuz etkilerken kamu gelirlerinde azalışa neden olmaktadır.

Tablo 25. *Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir?		
	Sıklık	Yüzde
Haksız rekabete neden olması	17	24,3
İthalata Bağımlılığın Artışına Neden Olması	19	27,1
Yerli Üreticilerinin Olumsuz Etkilenmesi	18	25,7
Kamu Gelirlerinde Azalışa Sebep olması	12	17,1
İstihdam Kayıplarına Neden Olması	4	5,7
Toplam	70	100

Şekil 21. *Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Dezavantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün altıncı sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme İzin Belgesinin en önemli avantajı nedir? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 26’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %54,3’ü “İthalatta KDV ve Gümrük Vergisi Muafiyeti”, %20’si “Ödenen Verginin İadesi” %5,7’si “Eşdeğer Eşya Kullanımına İzin Verilmesi” %10’u “Kota Ve Gözetim Önlemlerinden Muafiyet”, %10’u ise “Gümrük Rejimi Tedbirlerine Tabi Olmama” şeklinde yanıtlamıştır.

Katılımcıların çoğunluğu Dâhilde İşleme İzin Belgesinin en önemli avantajının ithalatta KDV ve Gümrük Vergisi muafiyeti olduğu yönünde görüş beyan etmişlerdir. DİİB’sinin süresi işin mahiyetine göre 9 ay-12 ay -18 ay gibi süreler belirlenmektedir. DİİB’si olmadan ithalat yapılması durumunda ithalat sırasında ödenen vergi; işlenmiş ürünün yurtdışı edilmesi durumunda geri iade alabilmekte ancak sürenin uzunluğu nedeniyle firmalar ciddi bir finansman kaynağı ayırması ve finansman maliyetlerine katlanmaktadır. Oysa DİİB kapsamında ithalat yapılması durumunda finansman ayırmaya ve maliyete katlanmaya gerek yoktur. DİİB; ithalat aşamasında KDV, GV, ek mali mükellefiyet, anti-damping vergi ve telafi edici vergisi tahsil edilmeden teminata bağlanması ihracat taahhüdünün gerçekleşmesiyle teminatın çözülmesine imkan vermektedir.

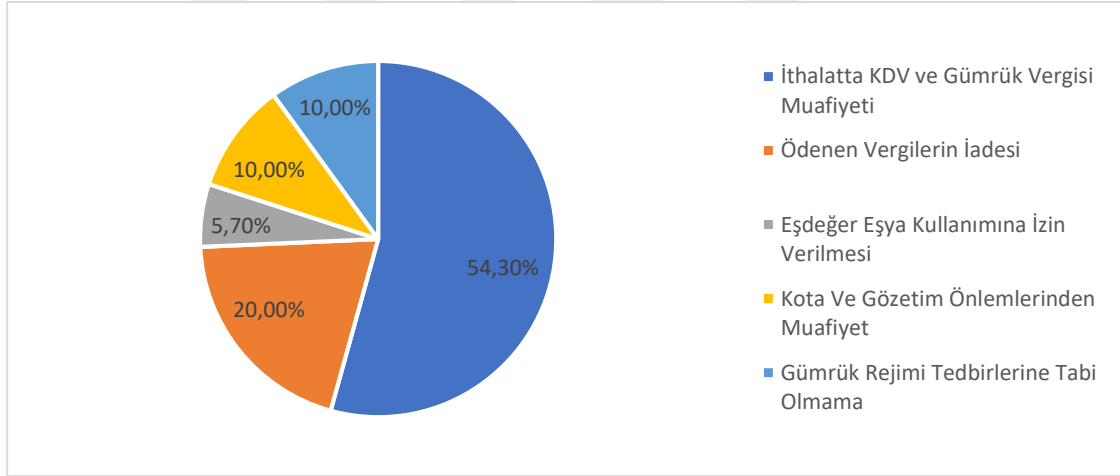
Bu önemli avantajın yanında geri ödeme sistemi kapsamında ithalat aşamasında ödenen vergi ihracat taahhüdünün gerçekleşmesiyle teşvikten faydalanan firmaya iade

edilir. Teşvik sahibi firmalar kota ve gözetim önlemlerinden muafiyet ve gümrük rejimi tedbirlerine tabi olmama gibi avantajlardan faydalanmaktadır. Belge sahibi firmalar; aynı özellikleri taşıması halinde ihtiyaç duydukları ithal malları yurtiçinden KDV ve ÖTV ödemeksizin tedarik edebilmektedirler ve DİİB kapsamında ihracat taahhütlerini gerçekleştirmektedirler.

Tablo 26. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Avantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Avantajı Nedir?		
	Sıklık	Yüzde
İthalatta KDV ve Gümrük Vergisi Muafiyeti	38	54,3
Ödenen Vergilerin İadesi	14	20
Eşdeğer Eşya Kullanımına İzin Verilmesi	4	5,7
Kota Ve Gözetim Önlemlerinden Muafiyet	7	10
Gümrük Rejimi Tedbirlerine Tabi Olmama	7	10
Toplam	70	100

Şekil 22. Dâhilde İşleme İzin Belgesinin En Önemli Avantajı Nedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün yedinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DİİB kapsamında KDV İadesi genellikle ne şekilde tercih edilir? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 27’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %15,7’si “Tecil”, %20’si “Mahsup” %15,7’si “Nakit” %34,3’ü “Kısmen Tecil Kısmen Mahsup”, %14,3’ü ise “Kısmen Mahsup Kısmen Nakit” şeklinde yanıtlamıştır.

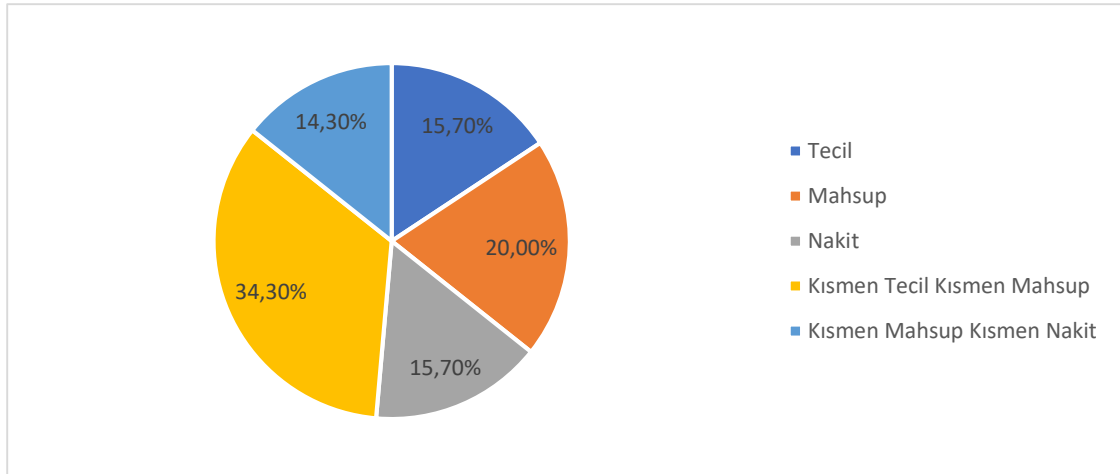
Katılımcıların çoğunluğu DİİB kapsamında KDV İadesini genellikle kısmen tecil kısmen mahsup yoluyla tercih edildiği kanaatindedir. DİİB kapsamında Kdv İadesi

Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir? sorusunun cevabı teşvikten faydalanan firmanın mali durumu ile ilgili bir durumdur. İade talep firma imalat yapan bir ise çoğunlukla ödenecek vergi çıkmakta bu vergi ise DİİB kapsamında tecil edilecek, bu firmanın devreden KDV'si olması durumunda ise devreden KDV'den tecil edilecek KDV tutarı düşüldükten sonraki tutar mahsup iade edilebilecektir. Ayrıca teşvikten faydalanan firmanın KDV beyannamesinde ödenecek vergi çıkmadan devrenden KDV'si olması durumunda mahsup veya nakit talep edebilmektedir. DİİB kapsamında KDV iadesi genellikle “Kısmen Tecil Kısmen Mahsup” şekilde tercih edilmesinin diğer bir sebebi ise tecil ve mahsup işleminin YMM veya Vergi İncelemesine gerek kalmaksızın ve tutar sınırlaması olmaksızın yerine getirilmesidir.

Tablo 27. *DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir?		
	Sıklık	Yüzde
Tecil	11	15,7
Mahsup	14	20
Nakit	11	15,7
Kısmen Tecil Kısmen Mahsup	24	34,3
Kısmen Mahsup Kısmen Nakit	10	14,3
Toplam	70	100

Şekil 23. *DİİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Ne Şeklide Tercih Edilir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün sekizinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DİİB kapsamında KDV iadesi genellikle hangi süre aralığında sonuçlanmaktadır? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 28’da

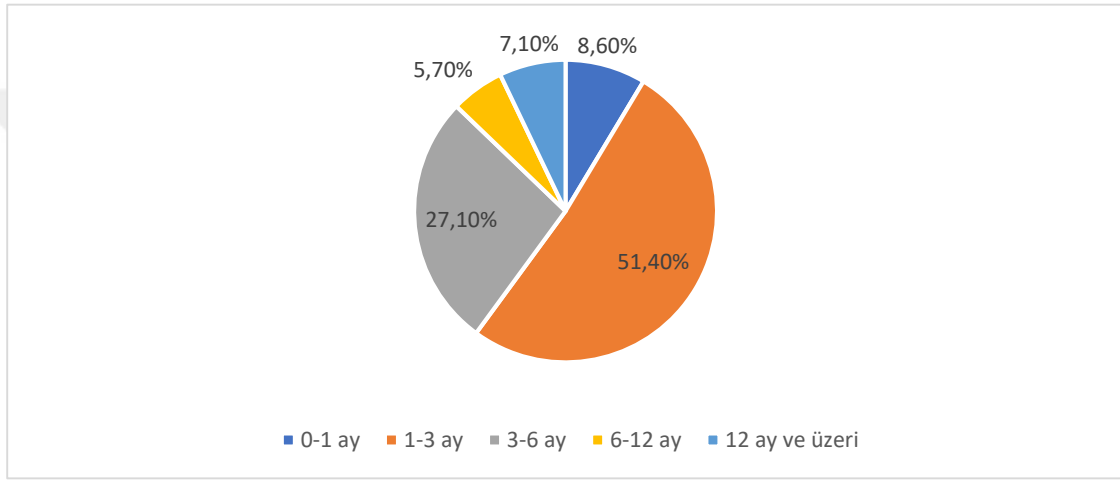
yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %8,6'sı “0-1 ay”, %51,4'ü “1-3 ay” %27,1'i “3-6 ay”, %5,7'si “6-12 ay”, %7,1'i ise “12 ay ve üzeri” şeklinde yanıtlamıştır.

Katılımcıların çoğunluğu DİİB kapsamında KDV İadesinin genellikle 1-3 ay arasında sonuçlandığı görüşündedir. DİİB kapsamında KDV iade tutarı tecil olması durumunda süreç ne zaman tamamlanırsa tamamlansın tecil edilen vergi terkin edilmekte bu durumdan mükellef olumsuz etkilenmemekte herhangi bir gecikme faizi veya zammı ile karşılaşmamaktadır. Mahsup talep edilmesi durumunda da mükellefin KDV iade talep dilekçesini internet vergi dairesi sistemine girdiği ve evraklarını vergi dairesine teslim ettiği tarih mahsup tarihi olarak kabul edilmekte bu tarihten sonra gecikme zammı veya gecikme faizi işlememektedir. Dolayısıyla mahsup talebinin yerine getirilmesinin uzaması mükellefi olumsuz etkilememektedir. Ancak mükellefin KDV iade talep türü nakit olması durumunda; taleplerin en kısa sürede yerine getirilmesi finansman ihtiyacı olan firmalar için büyük önem arz etmektedir. KDV iade sürecinin uzamasının önüne geçecek uygulamalar olan; KDV iade talepleri HİS uygulamasından faydalanması durumunda 5 iş günü içinde, ATU uygulamasından faydalanması durumunda 5 iş gününde ve Ön Kontrol raporu ile talep edilmesi durumunda KDV iade tutarının yarısı 10 iş günü içinde yerine getirilir. Mükelleflerin bu uygulamalardan faydalanmadan nakit iade talep edilmesi durumunda ise önceki bölümlerde KDV iade süreci ayrıntılı açıklandığı üzere bu süreci göz önünde bulundurulduğunda ortalama bir ay içinde yerine getirilmesi kabul edilebilir bir süredir.

Tablo 28. *DiİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Hangi Süre Aralığında Sonuçlanmaktadır? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

DiİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Hangi Süre Aralığında Sonuçlanmaktadır?		
	Sıklık	Yüzde
0-1 ay	6	8,6
1-3 ay	36	51,4
3-6 ay	19	27,1
6-12 ay	4	5,7
12 ay ve üzeri	5	7,1
Toplam	70	100

Şekil 24. *DiİB kapsamında KDV İadesi Genellikle Hangi Süre Aralığında Sonuçlanmaktadır? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

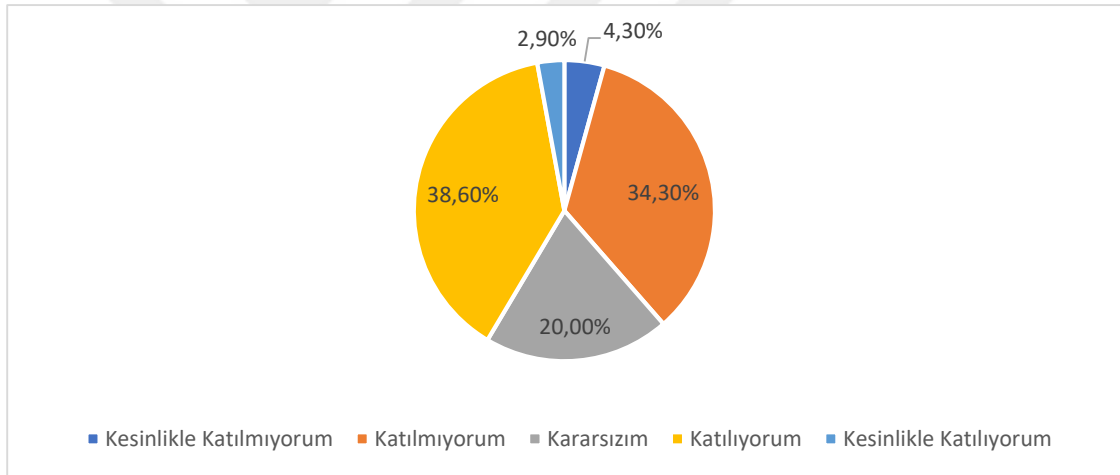
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün dokuzuncu sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DiİB kapsamında yapılan KDV iadelerinde konunun paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM-SMMM) tarafından etkin bir denetim yapılıp yapılmadığına ilişkin dağılıma Tablo 29’da yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %4,3’ü “Kesinlikle Katılmıyorum”, %34,3’ü “Katılmıyorum”, %20’si “Kararsızım”, %38,6’sı “Katılıyorum”, %2,9’u ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlar.

Katılımcıların etkin denetim yapılıp yapılmadığına ilişkin verilen cevaplarda yakın sonuçlar çıkmakla birlikte %38,6’lık katılıyorum yanıtı ile birincil verilen cevap olmuştur. KDV iade sürecinin hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleşmesi büyük önem arz etmektedir. Ancak KDV iadesi gerçekleştirirken haksız iadeye sebebiyet vermeden yerine getirilmesi gerekli incelemelerin yapılması ile mümkündür. Sınırlı denetimler yerine kapsamlı işin gerçek boyutunu ortaya çıkaracak şekilde yapılmadığıdır.

Tablo 29. *DIİB Kapsamında Yapılan KDV İadelerinde Konunun Paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM-SMMM) Tarafından Etkin Bir Denetim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı*

DIİB Kapsamında Yapılan KDV İadelerinde Konunun Paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM-SMMM) Tarafından Etkin Bir Denetim Yapılmaktadır.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,3
Katılmıyorum	24	34,3
Kararsızım	14	20
Katılıyorum	27	38,6
Kesinlikle Katılıyorum	2	2,9
Toplam	70	100

Şekil 25. *DIİB Kapsamında Yapılan KDV İadelerinde Konunun Paydaşları (Vergi Dairesi, Gümrük İdaresi, Vergi müfettişi, YMM&SMMM) Tarafından Etkin Bir Denetim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı*

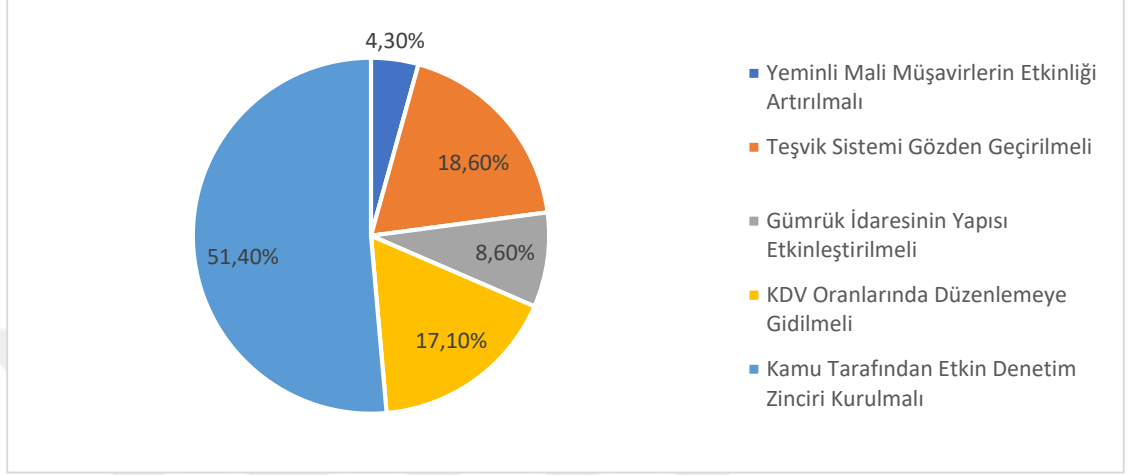
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün onuncu sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların “DIİB belgesi sahibi firmalar taahhüt ettikleri ihracat miktarlarına ulaşmak için fiktif kayıtlarla hem ihracat taahhütlerini kapatarak cezai işlemlerden kurtulmakta hem de haksız KDV iadesi almaktadırlar. Bu durumun önlenmesi için öncelikle hangi yol tercih edilmelidir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 30’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %4,3’ü “Yeminli Mali Müşavirlerin Etkinliği Artırılmalı”, %18,6’sı “Teşvik Sistemi Gözden Geçirilmeli”, %8,6’sı “Gümrük İdaresinin Yapısı Etkinleştirilmeli”, %17,1’i “KDV Oranlarında Düzenlenmeye Gidilmeli”, %51,4’ü ise “Kamu Tarafında Etkin Denetim Zinciri Kurulmalı” şeklinde cevaplamışlar.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu teşvik uygulamasında etkin bir kamu denetim mekanizmasının kurulması gerektiği görüşündedir. Bu denetimin ise mükellefin Dâhilde İşleme İzin Belge müracaatından KDV iade talebinin yerine getirilmesine kadar ki tüm aşamalarında gerçekleştirilmelidir. Kurumlar birbiriyle koordineli şekilde denetim görevini yerine getirmelidir. Denetimi yapan inceleme elemanları sadece evrak üzerinden inceleme yapmamalı gerekirse mali polisten destek almak suretiyle inceleme gerçekleştirmelidir. Çünkü unutulmamalıdır ki; haksız iade talep eden firmalar iade alabilmek için yasal olarak ibraz edilmesi gereken evraklara haiz olmakta ve yasal sorumlulukları yerine getirmekte ancak yapılan işlemler gerçek bir ekonomik faaliyete dayanmamaktadır. Haksız iade almak için kurulan ve bu amaç doğrultusunda faaliyet gösteren firmalar en erken sürede tespit edilmeli ve bu firmaların önü kesilmelidir. Haksız iade alan firmaların diğer firmalara örnek oluşturmasının engellenmesi vergi adaleti açısından büyük önem arz etmektedir. Kamu tarafından etkin denetim zinciri kurulurken sorunun diğer şıklarında yer alan YMM etkinliği artırılmalı, teşvik uygulaması gözden geçirilmeli, gümrük idaresinin yapısı etkinleştirilmeli ve KDV oranlarında düzenlemeye gidilmeli seçenekleri de dikkate alınmalıdır.

Tablo 30. *DİİB Belgesi Sahibi Firmalar Taahhüt Ettikleri İhracat Miktarlarına Ulaşmak İçin Fiktif Kayıtlarla Hem İhracat Taahhütlerini Kapatarak Cezai İşlemlerden Kurtulmuş Hem de Haksız KDV İade Almasına Neden Olmaktadır. Bu Durumun Önlenmesi İçin Öncelikle Hangi Yol Tercih Edilmelidir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

DİİB Belgesi Sahibi Firmalar Taahhüt Ettikleri İhracat Miktarlarına Ulaşmak İçin Fiktif Kayıtlarla Hem İhracat Taahhütlerini Kapatarak Cezai İşlemlerden Kurtulmuş Hem de Haksız KDV İade Almasına Neden Olmaktadır. Bu Durumun Önlenmesi İçin Öncelikle Hangi Yol Tercih Edilmelidir?	Sıklık	Yüzde
Yeminli Mali Müşavirlerin Etkinliği Artırılmalı	3	4,3
Teşvik Sistemi Gözden Geçirilmeli	13	18,6
Gümrük İdaresinin Yapısı Etkinleştirilmeli	6	8,6
KDV Oranlarında Düzenlemeye Gidilmeli	12	17,1
Kamu Tarafından Etkin Denetim Zinciri Kurulmalı	36	51,4
Toplam	70	100

Şekil 26. DİİB Belgesi Sahibi Firmalar Taahhüt Ettikleri İhracat Miktarlarına Ulaşmak İçin Fiktif Kayıtlarla Hem İhracat Taahhütlerini Kapatarak Cezai İşlemlerden Kurtulmuş Hem de Haksız KDV İade Almasına Neden Olmaktadır. Bu Durumun Önlenmesi İçin Öncelikle Hangi Yol Tercih Edilmelidir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı

Anket çalışmasının üçüncü bölümünün on birinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DİİB Kapsamında; gerek üretilen ürünlerin çeşitliği gerekse bu ürünlerin üretimde kullanılan hammadde çeşitliği ve firmalarda bu konuda uzmanlaşmış personel yetersizliği gibi nedenler ile hazırlanan YMM raporlarında üretim süreci yeterince irdelenerek gerçek maliyet hesaplamaları yapıp yapılmadığına ilişkin dağılıma Tablo 31’de yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların % 4,3’ü “Kesinlikle Katılmıyorum”, %21,4’ü “Katılmıyorum”, %18,6’sı “Kararsızım”, %41,4’ü “Katılıyorum”, %14,3’ü ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlardır.

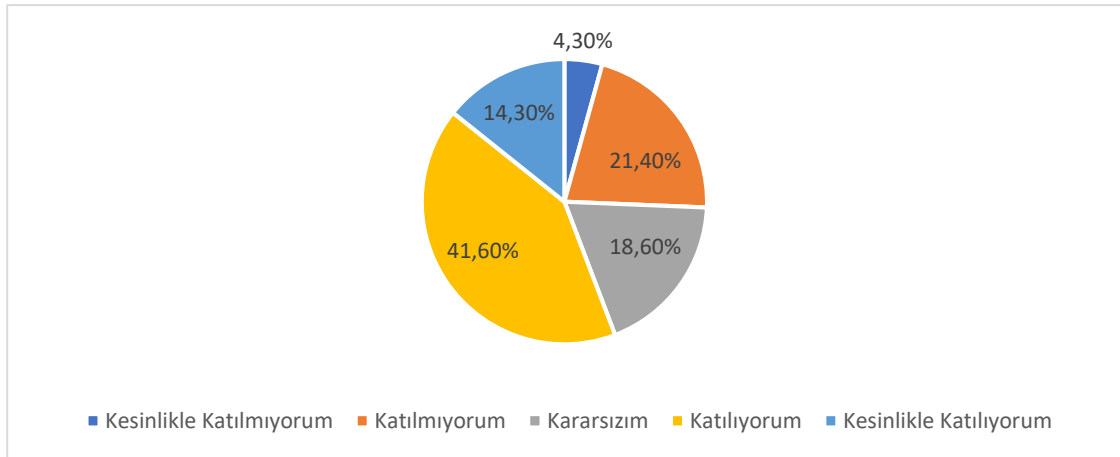
Katılımcıların büyük çoğunluğu uygulamada gerçek maliyet hesaplamaları yapılmadığı yönünde görüş beyan etmişlerdir. KDVGUT gereğince; DİİB kapsamında KDV iade talepleri için YMM tarafından hazırlanan raporlarda üretim sürecine ve randıman hesaplamalarına yer verilmesi zorunludur. Ancak DİİB kapsamında üretilen işlenmiş üründe kullanılan hammadde çeşitliliği olması, sağlıklı bir stok takibi yapılmaması ve firmalarda bu konuda yeterince uzmanlaşma personel olmaması doğru üretim bilgilerine ulaşmayı imkânsız hale getirmektedir. Dolayısıyla bu kapsamda doğru üretim maliyetlerine ulaşma zorluğu nedeniyle YMM tarafından hazırlanan raporlarda evrak ve belge üzerinden hesaplama yolu tercih edildiği görülmektedir. Bunun sonucu

olarak; örneğin 10 adet ürün üretmek için gerçekte 1 ton kullanılırken gerçek maliyet hesaplamalara yapılamaması nedeniyle 1 ton yerine hatalı olarak 3 ton belirlendiği zaman bu hammaddeye isabet eden KDV tutarı 1 birimden 3 birime çıkmakta dolayısıyla haksız KDV iadeye sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla YMM tarafından hazırlanan raporlarda üretim süreci ve maliyet hesaplamaların sağlıklı bir şekilde hesaplanması mükellefin hak ettiği KDV tutarın belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca bu kapsamda alınan malların DİİB kapsamında üretilen ve ihraç edilen ürünün tespiti ve teyidi gerekmektedir. Aksi durumunda bu kapsamda kullanılmayan hammaddeler için KDV iadesi söz konusu olmayacaktır.

Tablo 31. DİİB Kapsamında; Gerek Üretilen Ürünlerin Çeşitliği Gerekse Bu Ürünlerin Üretimde Kullanılan Hammadde Çeşitliği ve Firmalarda Bu Konuda Uzmanlaşmış Personel Yetersizliği Gibi Nedenler ile Hazırlanan YMM Raporlarında Üretim Süreci Yeterince İrdelenerek Gerçek Maliyet Hesaplamaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı

DİİB Kapsamında; Gerek Üretilen Ürünlerin Çeşitliği Gerekse Bu Ürünlerin Üretimde Kullanılan Hammadde Çeşitliği ve Firmalarda Bu Konuda Uzmanlaşmış Personel Yetersizliği Gibi Nedenler ile Hazırlanan YMM Raporlarında Üretim Süreci Yeterince İrdelenerek Gerçek Maliyet Hesaplamalarına Ulaşılmamaktadır.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,3
Katılmıyorum	15	21,4
Kararsızım	13	18,6
Katılıyorum	29	41,4
Kesinlikle Katılıyorum	10	14,3
Toplam	70	100

Şekil 27. DİİB Kapsamında; Gerek Üretilen Ürünlerin Çeşitliği Gerekse Bu Ürünlerin Üretimde Kullanılan Hammadde Çeşitliği ve Firmalarda Bu Konuda Uzmanlaşmış Personel Yetersizliği Gibi Nedenler ile Hazırlanan YMM Raporlarında Üretim Süreci Yeterince İrdelenerek Gerçek Maliyet Hesaplamaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Dağılımı

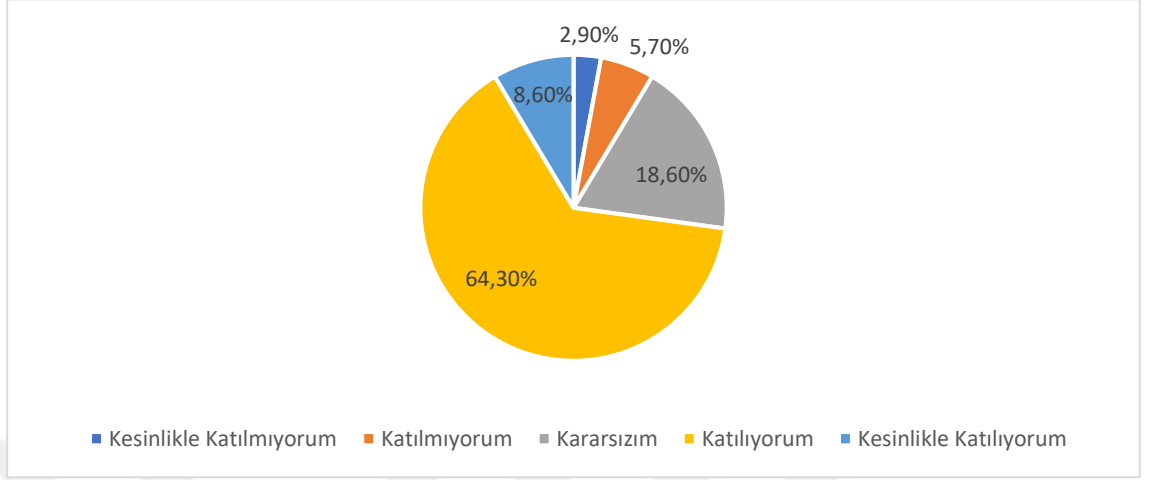
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün on ikinci sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DİİB kapsamında; eşdeğer eşya kullanımı uygulamada suistimallere yol açıp açmadığına ilişkin dağılıma Tablo 32’te yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %2,9’u “Kesinlikle Katılmıyorum”, %5,7’si “Katılmıyorum”, %18,6’sı “Kararsızım”, %64,3’ü “Katılıyorum”, %8,6’sı ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlardır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu eşdeğer eşya kullanımı uygulamada suistimallere yol açtığı görüşündedir. DİİB kapsamında; aynı özellikleri taşıması durumunda ihtiyaç duydukları ithal malları yurtiçinden KDV ve ÖTV ödemeksizin tedarik edebilmektelerdir. Bunun sonucu olarak yurtiçinde kaliteli hammadden üretilen işlenmiş ürün yurtdışı edilirken bu kapsamda yurtdışından ithal edilen aynı kalitede olmayan hammaddeler aynı parasal değer üzerinden yurtiçi piyasaya satılmakta dolayısıyla haksız kazanç durumu ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca eşdeğer eşya uygulamasından faydalanılması durumunda DİİB’nın kapatılması durumunda KDV iadesi alınabilir. Ancak uygulamada DİİB kapsamında üretilen ürünlerin fason olarak üretilmesi durumunda DİİB’nın kapatılması gerekmemektedir. DİİB kapsamında ihraç edilen ürünün eşdeğer eşya olarak mı temin edildiği yoksa fason olarak üretimin yaptırıldığı mükellefin beyanından bağımız tespiti büyük önem arz etmektedir.

Tablo 32. DİİB Kapsamında; Eşdeğer Eşya Kullanımı Uygulamada Suistimallere Yol Açıp Açmadığına İlişkin Dağılımı

DİİB Kapsamında; Eşdeğer Eşya Kullanımı Uygulamada Suistimallere Yol Açmaktadır.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,9
Katılmıyorum	4	5,7
Kararsızım	13	18,6
Katılıyorum	45	64,3
Kesinlikle Katılıyorum	6	8,6
Toplam	70	100

Şekil 28. *DİİB Kapsamında; Eşdeğer Eşya Kullanımı Uygulamada Suistimallere Yol Açıp Açmadığına İlişkin Dağılımı*

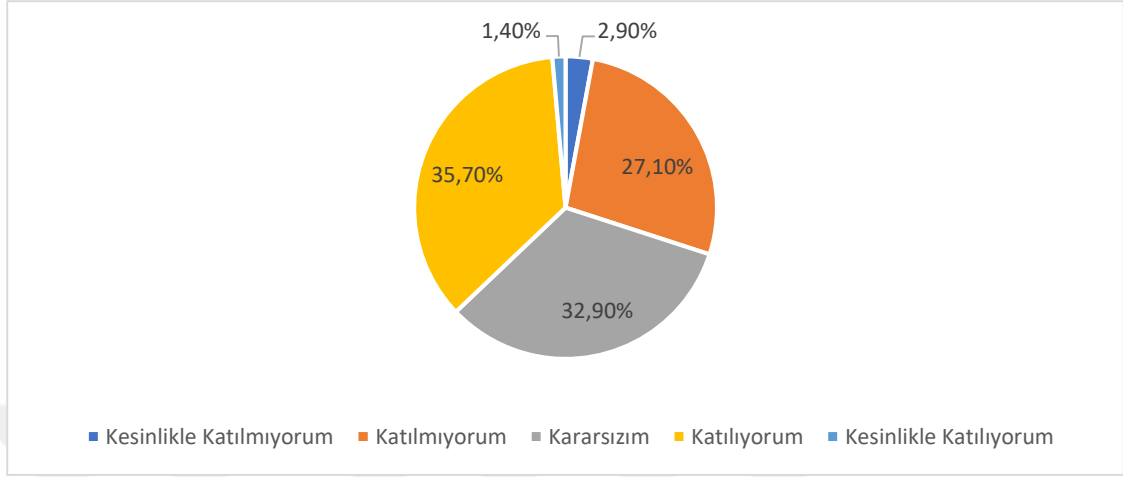
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün on üçüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği birbiriyle uyumlu olup olmadığına ilişkin dağılıma Tablo 33’te yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %2,9’u “Kesinlikle Katılmıyorum”, %27,1’i “Katılmıyorum”, %32,9’u “Kararsızım”, %35,7’si “Katılıyorum”, %1,4’ü ise “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevaplamışlardır.

Katılımcıların DİİB ve KDV tebliğlerinin uyumlu olup olmadığına ilişkin verilen cevaplarda yakın sonuçlar çıkmakla birlikte %35,7’lik katılıyorum yanıtı ile birincil verilen cevap olmuştur. Gümrük Kanunu ve Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde; Geçici Kabul Rejimi ilişkin hükümler yer almazken Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliğinde Geçici Kabul Rejimi ilişkin hükümler halen yer almaktadır. Böyle durumlar için ilgili yasal düzenlemeler eş zamanlı birbiriyle uyumlu şekilde yapılması konunun paydaşlarında tereddüde sebebiyet vermeyecektir.

Tablo 33. *Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği Birbiriyle Uyumlu Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği Birbiriyle Uyumludur.		
	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	2,9
Katılmıyorum	19	27,1
Kararsızım	23	32,9
Katılıyorum	45	35,7
Kesinlikle Katılıyorum	1	1,4
Toplam	70	100

Şekil 29. *Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği Birbiriyle Uyumlu Olup Olmadığına İlişkin Dağılımı*

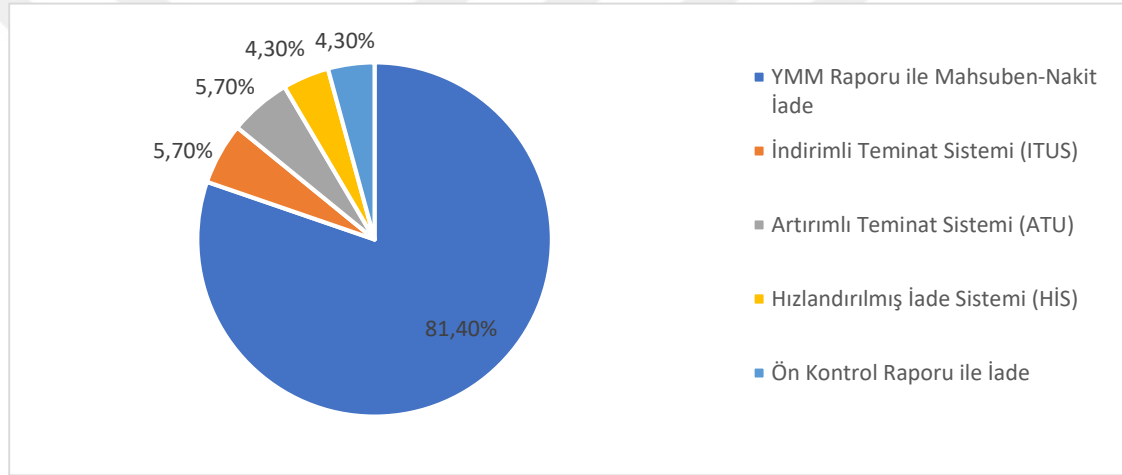
Anket çalışmasının üçüncü bölümünün on dördüncü sorusu 70 katılımcı tarafından yanıtlanmış olup katılımcıların DİİB kapsamında KDV İade sürecinde mükelleflere tanınan aşağıdaki imkânlardan hangisi daha çok tercih edilmektedir? sorusuna verilen cevaplara ilişkin dağılıma Tablo 34’te yer verilmiştir. Buna göre anketi cevaplayan katılımcıların %81,4’ü “YMM Raporu ile Mahsuben-Nakit İade”, %5,7’si “İndirimli Teminat Sistemi (İTUS)”, %4,3’ü “Artırımlı Teminat Sistemi (ATU)”, %4,3’ü “Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS)”, %4,3’ü ise “Ön Kontrol Raporu İle İade” şeklinde cevaplamışlardır.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu YMM raporu ile mahsuben ve/veya nakit İade alma yoluyla gerçekleştiği yönünde kanaat beyan etmişlerdir. DİİB kapsamında KDV iade taleplerinde İTUS veya ATU seçeneklerinin seçilmesi durumunda teminat mektubu maliyetlerine katlanmak durumunda kalacaklar ve KDV iadesi gerçekleştikten sonra YMM tarafından hazırlanan teminat çözüm raporu vergi dairesine ibrazı gerekmektedir. Ön kontrol raporu ile iade yönteminin seçilmesi durumunda KDV iade tutarının yarısı 10 iş günü içinde gerçekleştikten sonra YMM tarafından hazırlanan rapor vergi dairesine ibrazı gerekmektedir. HİS uygulamasında faydalanmak için HİS sertifikası sahibi olunması gerektiğinden sadece bu belge sahibi olan sınırlı firmalar talep etmektedir. DİİB kapsamında KDV iade talepleri genellikle YMM raporu ile talep edildiği görülmektedir.

Tablo 34. *DIİB kapsamında KDV İade Sürecinde Mükelleflere Tanınan Aşağıdaki İmkânlardan Hangisi Daha Çok Tercih Edilmektedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

DIİB kapsamında KDV İade Sürecinde Mükelleflere Tanınan Aşağıdaki İmkânlardan Hangisi Daha Çok Tercih Edilmektedir?		
	Sıklık	Yüzde
YMM Raporu ile Mahsuben-Nakit İade	57	81,4
İndirimli Teminat Sistemi (ITUS)	4	5,7
Artırımlı Teminat Sistemi (ATU)	3	4,3
Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS)	3	4,3
Ön Kontrol Raporu ile İade	3	4,3
Toplam	70	100

Şekil 30. *DIİB kapsamında KDV İade Sürecinde Mükelleflere Tanınan Aşağıdaki İmkânlardan Hangisi Daha Çok Tercih Edilmektedir? Sorusuna Verilen Cevaplara İlişkin Dağılımı*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Globalleşmenin etkisiyle ülkeler kapalı ekonomi politikalarını terk edilip uluslararası rekabete yönelik politikaları benimsemişlerdir. Literatürde en önemli teşvik uygulaması olarak Dâhilde İşleme Rejimi olduğu kabul edilir. Toplam ihracatın yarısına yakını Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ihracatlardan kaynaklanmaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için ihracat; işsizliğin düşürülerek üretim artışı sağlanmasında bilhassa da döviz kaynaklı finansal krizlerin yaşanmamasında önemli bir faktördür.

Dâhilde İşleme Rejiminden faydalanan firmalar öncelikle dünya piyasa fiyatlarından hammadde temin etme imkanı bulmaktadırlar. Ucuz girdi maliyetleri ve kaliteli hammadde temini DİİB'in sağladığı faydalardandır. DİİB; ithalatı yapılan hammadde veya ara mal; taahhüdü yapılan işlenmiş ihracata konu malın üretiminde kullanılması ve ihracat için öngörülen sürede yurtdışı edilmesi kaydıyla ithalat sırasında gümrük politikalarına tabi olmaksızın vergi harç ve/veya fon ödemeksizin ithalat imkânı sağlar. DİİB kapsamında *Şartlı Muafiyet Sistemi* ve *Geri Ödeme Sistemi* olmak üzere iki sistem mevcuttur. Şartlı muafiyet sistemi ithalat sırasında ödemesi gereken vergi teminata bağlanmakta belirlenen şartlara uygun şekilde ihracatın gerçekleşmesi durumunda teminat mektubu geri iade edilmektedir. Geri ödeme sisteminde ise ithalat sırasında doğan ve ödenen vergi harç ve fonlar belirlenen şartlara uygun olarak taahhüt edilen ihracatın gerçekleşmesi ile teşvikten faydalananlara geri iade edilmektedir. DİİB sayesinde firmalar gümrük politikalarına tabi olmaksızın vergi harç ve fon ödemeksizin hammadde ve ara mal temini ile rekabet gücü elde edebilmektedir. Bunun sonucu olarak ihracat artmaktadır. İhracat artışı; üretim artışına istihdam artmasına ve ölçek ekonomisi yaratmasını beraberinde getirir. İhracat artışı aynı zamanda döviz girişinin artması ile birlikte finansal ekonomik yapının güçlenmesini sağlar.

Dâhilde İşleme Rejiminin sağladığı avantajlar sayesinde ihracat artışının sağlıklı temeller üzerinde yükselmesi teşvik uygulamasının da amacı olan Türk malı imajına ve üretimine zarar vermemesi ile sağlanır. Dünya piyasa şartlarında; daha ucuz ve kaliteli hammadde temini; yurtdışında hammadde ve ara mal üretimi yapan firmaları olumsuz etkilenmektedir. Yaşanan bu olumsuzluklar önce istihdam kayıplarına daha sonra ise bu firmaların piyasadan çekilmesine neden olmaktadır. Sürecin sonunda üretim durması ise

ihracatın tamamen ithalata bağımlı olmasına neden olacaktır. İhracatın artışı için isabetli bir uygulama olan Dâhilde İşleme Rejimi uygulamasının neden olduğu olumsuzlukların giderilmesi için hammadde ve ara mal üretimi yapan firmalar desteklenmeli bu firmalara yönelik teşvik uygulanmaları devreye sokulmalıdır. DİİB kapsamında döviz kullanım oranları takip edilmeli bu oranı düşürecek üretim dalları teşvik uygulamalarında öncelikli olarak belirlenmelidir.

Katma Değer Vergisi ülkemizde 01.01.1985 tarihinden itibaren günümüze kadar uygulanmaktadır. İndirim yoluyla giderilmeyen KDV tutarı istisna kapsamında olması durumunda mükellefe iade edilir. Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında yurtiçinden hammadde ve ara mallar KDV ödemeksizin temin edilmekte ve belirlenen şartlarda ihraç edilmesi durumunda imalatçı üzerinde kalan KDV tutarı mükellefe iade edilmektedir. Bu durum 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Geçici 17 maddesi hükmü gereğince düzenlenmiş olup geçerlilik süresi 31.12.2025 tarihine kadar devam etmektedir.

Türkiye’ de KDV iade süreci hem iade talep eden firmalar için hem de devlet için büyük öneme sahiptir. Firmalar açısından yüklendiği KDV tutarının iade süresinin uzaması finansal zorluk yaşamasına finansal maliyetlere katlanması neden olur ki bu firmaların üretimini etkilemektedir. Devlet açısından ise KDV iade sürecinin hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirirken haksız iadeye sebebiyet vermemesi önemlidir. Aynı zamanda firmaların üretimlerinin etkilenmesi ülke ekonomisini etkileneceği açıktır. Bu sebeple hak eden ile hak etmeyen ayrımın yapıldığı işleyen şeffaf bir KDV iade sürecinin oluşturulması gerekir.

Dâhilde İşleme Rejimi ve Katma Değer Vergisi çerçevesinde teorik alt yapısı anlatılan hususların uygulamada karşılaşılan sorunların tespit edilmesi için anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması sonucu elde edilen veriler ve bu verilere ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilecektir.

KDV iade sürecin hızlandırması ve uygulama birliği sağlanması amacıyla İhtisas Vergi Daireleri kurulmuştur. Katılımcıların çoğunluğu bu amacı gerçekleştirdiğini beyan etmektedirler. Ancak İhtisas Vergi Daireleri istenilen hizmet kalitesine ulaşabilmek için kurum içi eğitimlerin ve mevzuat güncelleme eğitimlerin düzenli periyodlarla devam etmesi gerekmektedir. İhtisas Vergi Daireleri uygulama

farklılıklarını ciddi oranda azaltıldığını söyleyebiliriz. İhtisas Vergi Daireleri kamu işleyiş sisteminden kaynaklanan prosedürlerin azaltılması ve teknolojik entegrasyonun sağlanması ile KDV iade sürecini hızlandıracağı açıktır.

KDV iade sürecinin uzaması firmaları zora sokmakta bazen finansal krizler yaşamalarına neden olmaktadır. KDV iade sürecin uzamasını engelleyen alternatif uygulamalarla bu olumsuzlukların önüne geçmeyi amaçlanmaktadır. Bu alternatif uygulamalar Hızlandırılmış İade Sistemi (HİS), İndirimli Teminat Sistemi (ITUS), Artırımlı Teminat Uygulaması (ATU) ve Ön Kontrol Raporu ile iade yöntemleridir. Bu uygulama yöntemleri KDV iadesinin alımında mükelleflere tanınan kolaylıklardır. Anket çalışması sonucunda; bu uygulamalar olumlu olarak değerlendirilmekle birlikte bu imkânlardan faydalanmak için belirlenmiş şartların isabetli olduğudur. Ancak KDV iade sürecin bu tür uygulamaya ihtiyaç duymaksızın en kısa süre içerisinde yerine getirilmesi daha isabetli olacaktır.

KDV iade sürecinin uzama gerekçesi anket çalışmasında öncelikli neden olarak YMM&SMMM'lerden kaynaklanan sebepler olarak belirtilmiştir. KDV iade sürecini uzatan sebepleri vergi dairelerinin işleyişinden kaynaklanan nedenler, KDVİRA Raporu hatalarından kaynaklanan nedenler, mevzuattan kaynaklanan nedenler ve vergi incelemelerinden kaynaklanan nedenler başlıkları altında toplayabiliriz. Her ne kadar her iade türü için istenilecek evraklar ve usuller belli olsa da her iade sürecini tıkayan sebep; sayılan sebeplerden biri veya birkaçı olabilmektedir. KDV iade sürecinde yaşanan aksaklıklar tespit edilip konun muhataplarıyla giderilmeli ve sürecin daha da şeffaflaşması sağlanmalıdır. Bu konuda geri bildirim kontrolü sağlanmalıdır.

Dâhilde İşleme İzin Belgesi almanın şartlarına bakıldığında; Türk malı imajının zedelenmemesi, işlem görmüş ürünün rekabet gücünü ve ihracat potansiyelini artıran imkanlar yaratıyor olması, ithal eşyasının işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanıldığının belirlenebilir gibi şartları içermekte olup bu durum katılımcılar ile yapılan görüşmelerde ağır şartlar olarak değerlendirilmediği düşüncesi ağır basmaktadır. Teşvik uygulamasından beklenen faydanın sağlanması ve özellikle de teşvik uygulamasının neden olduğu yurtiçi üretimindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesi için isabetli şartlar olduğunu ifade edebiliriz. Belirlenen şartların isabetli

olduğu kadar bu şartların sağlandığının denetimi ve kontrolü de teşvik politikasından beklenen faydanın gerçekleşmesinde hayati öneme sahiptir.

Dâhilde İşleme İzin Belgesi alma şartlarına haiz bazı büyük ölçekli firmalar, küçük ve orta ölçekli imalatçı firmalara komisyon karşılığında DİİB belgelerini kullanarak kullandırmadıklarına ilişkin anket sorusuna katılımcıların büyük çoğunluğunun bu konuda bilgilerinin olmadığıdır. Bunun altında yatan sebepler araştırıldığında belirtilen hususların yasal mevzuata aykırı olarak yapıldığından dolayı açık bilgi kaynaklarından bu konu hakkında bilgi sahibi olunamamasıdır. Bu durumun denetim ve incelemeler sonucunda somut delillerle ortaya konarak gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu durumun varlığı halinde; kayıt dışı üretimi yapılan malların DİİB kapsamında ihraç edilmesi halinde devletin gelir kaybına uğrayacağı açıktır.

Dâhilde İşleme İzin belgesine sahip firmaların hammadde ihtiyaçlarını yurt içinde üretiliyor olmasına rağmen maliyet kaygısı ile yurtdışından ithal etmeleri yurtiçi imalat sanayisini olumsuz etkileyip etkilemediğine ilişkin anket sorusuna verilen cevaplarda olumsuz etkilendiği sonucuna varılmıştır. Dâhilde İşleme Rejimi ile hedeflenen amaçların kalıcı olarak sağlanması ihracat artışının yanında yerli kaliteli ve uygun maliyetli hammadde yarı mamul veya mamul üretimin sağlanması ile mümkün olacaktır. Yurtiçi üretimi destekleyen politikalar istihdam artışlarına bunun sonucu olarak da ölçek ekonomilerin oluşmasına neden olacaktır. Ölçek ekonomisi ise daha ucuz ve kaliteli hammadde üretimi sağlayacaktır. Bu döngünün sağlıklı işlemesi; Dâhilde İşleme Rejimin faydasını ülke ekonomisi ve firmalar açısından maksimum seviyeye çıkacaktır.

Dahilde İşleme Rejimi kapsamında KDV iadesi alma şartları arasında imalatçı olma vasfı kaldırılması katılımcılarca olumsuz değerlendirilmektedir. İhraç kayıtlı satışlarda imalatçı olma vasfı aranırken DİİB kapsamında ihraç kayıtlı satış yapılması durumunda imalatçı olma vasfı aranmamaktadır. Yasal düzenlemeler ile bu çelişen durum giderilmelidir. Ayrıca Dahilde İşleme Rejimi kapsamında KDV iadesi alma şartları arasında imalatçı olma vasfı kaldırılması ilkesel olarak ihracat artışının yurtiçi üretimine tercih edildiği algısı yaratmaktadır. Kapasite kullanım oranlarının artırılması

ve yurtiçi imalat sanayine yönelik üretim artışının sağlanması bu yönü ile politikalar geliştirilmesi rekabet gücünü elinde bulundurmanın ön koşullarındandır.

Dâhilde İşleme İzin Belgesinin avantajlarını; İthalatta KDV ve Gümrük Vergisi muafiyeti, ödenen vergilerin iadesi, eşdeğer eşya kullanımına izin verilmesi, kota ve gözetim önlemlerinden muafiyet ve gümrük rejimi tedbirlerine tabi olmama şeklinde belirtebiliriz. Anket çalışmasının sonucunda Dâhilde İşleme İzin Belgesinin en önemli avantajının ithalatta KDV ve Gümrük vergisi muafiyeti olduğu yönünde görüşündedirler. Dâhilde İşleme Rejiminin tercih edilmesinde en önemli avantajının ithalat esnasında ödenen vergi oranlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu vergilerin ihracat gerçekleşene kadar askıya alınması DİİB'nın tercih edilmesinde önemli nedenlerindedir.

Dâhilde İşleme İzin Belgesinin dezavantajları hususunda literatür araştırması ve anket çalışması sonucu elde edilen veriler doğrultusunda haksız rekabete neden olması, ithalata bağımlılığın artışına neden olması, yerli üreticilerinin olumsuz etkilenmesi, kamu gelirlerinde azalışa sebep olması ve istihdam kayıplarına neden olması şeklinde başlıklar altında toplayabiliriz. Belirtmek gerekir ki bu nedenler birbirinden bağımsız değildir. Anket çalışmasında en önemli dezavantajı ithalata bağımlılığının artmasına neden olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Yerli üretimin artması istihdam artışlarına istihdamlar ve üretim artışları ölçek ekonomilerine ölçek ekonomileri ise ithalat bağımlılığının azalmasına neden olacaktır. Aynı zamanda sadece ihracat yapan firmaların değil yerli üreticinin desteklenmesi haksız rekabetin önüne geçmiş olacaktır. Bu döngünün güçlü ve verimli bir şekilde işleyişi pozitif dışsallığa neden olacaktır.

İndirim yoluyla giderilmeyen KDV tutarı iade olunur. Bu çerçevede; KDV iadesi tecil, mahsup ve/veya nakden olarak talep edilebilir. KDV iadesinin; tecil veya mahsup yoluyla alınması nakden yolu ile alınmasına kıyasen daha kolaydır. Bunun sebebi ise tecil veya mahsup işleminde devletin hazinesinden fiili bir para çıkışı olmayışıdır. Bu yüzden nakden KDV iade alma şartları kıyasen daha sıkı olarak belirlenmiştir. Anket çalışması sonucunda; DİİB kapsamında KDV iadesini genellikle kısmen tecil kısmen mahsup yoluyla tercih edildiği kanaatindedir. Bu durum KDV iadesi talep eden firmalarının imalatçı veya tedarikçi olmalarıyla ilişkili bir durumdur.

İmalatçı firmaların sonraki döneme devreden KDV tutarları ya olmamakta ya da bir kaç dönem içinde eriyecek durumda olması nedeniyle bu firmalar genellikle tecil veya mahsuben iade yolunu tercih etmekte. İmalatçı firmaların ödeme çıkmamak kaydıyla nakden iade talep etme imkânları bulunmakla birlikte kullanışlı bir yol değildir. DİİB kapsamında KDV iade talep eden firmalar tedarikçi olmaları durumunda ise sonraki döneme devreden KDV tutarı yüksek olması nedeniyle iade talepleri genellikle nakden olarak talep etmekte.

Anket çalışması sonucunda; DİİB kapsamında KDV İadesinin genellikle 1-3 ay arasında sonuçlandığı görülmektedir. KDV iade talebinin yerine getirilmesini etkileyen birçok nedeni olduğunu belirtmiştik. Dolayısıyla KDV iade talebinin yerine getirilme süreci; konun tarafları olan firma, mali danışmalar (YMM ve SMMM) ve vergi dairesi ile birlikte ilgili diğer kamu kurumları arasındaki koordinasyonunun ve uyumun sağlanması ile gerçekleşecektir. KDV iade süreci göz önünde bulundurulduğunda mevcut şartlar dâhilinde ortalama bir ay içinde yerine getirilmesi kabul edilebilir süredir. Teknolojik entegrasyonun sağlanması ile bu sürecin daha kısaldığı açıktır. Bunun ile birlikte KDV iade talepleri tecil ve mahsup şeklinde talep edilmesi durumunda evrakların vergi dairesine teslim edilmesi kaydıyla KDV iade talep tarihi mahsup tarihi olarak kabul edilmekte bunun sonucu olarak da mükellefler herhangi bir gecikme zammı veya gecikme faiz ile karşılaşmamaktadırlar. Dolayısıyla sürecin uzaması tecil veya mahsup talep eden mükellefler açısından herhangi bir olumsuzluk yaratmamaktadır. Ancak nakden iade taleplerinde firmaların finansal sıkıntı yaşamamaları için bu sürecin en kısa sürede gerçekleşmesi firmalar için büyük öneme sahiptir.

DİİB belgesi sahibi firmalar taahhüt ettikleri ihracat miktarlarına ulaşmak için fiktif kayıtlarla hem ihracat taahhütlerini kapatarak cezai işlemlerden kurtulmuş hem de haksız KDV iade almasına neden olabilmekte bu ve benzeri yasalara ve teşvik uygulama amaçlarına uymayan usulsüzlüklerin önlenmesi elzemdir. Elde edilen veriler ve anket çalışması sonucunda; bu mücadelede en etkin yol olarak kamu denetim zincirinin kurulması görülmektedir. Burada kastedilen; DİİB'nın başvurusundan kapatılmasına kadar geçen süreçte denetim görevi bulunan kurum ve kişilerin uyum

içinde etkin bir denetimin yapılmasıdır. Bu denetim sadece firmaların yasal sorumlulukların yerine getirilmesinin kontrolü ile sınırlı kalmamalı teşvik uygulamasının amaçlarına uygun olmayan durumlar tespit edilerek haksız faydalanmaların önüne geçilmelidir.

Elde edilen veri ile anket çalışmaları sonucunda DİİB kapsamında gerek üretilen ürünlerin çeşitliği gerekse bu ürünlerin üretimde kullanılan hammadde çeşitliği ve firmalarda bu konuda uzmanlaşmış personel yetersizliği gibi nedenler ile hazırlanan YMM raporlarında üretim süreci yeterince irdelenerek gerçek maliyet hesaplamalarına ulaşamadığı görüşü ortaya çıkmaktadır. Bu sonucu olarak ihracata konu işlenmiş ürün üretiminde kullanılan hammadde veya ara malların fiili durumdan ziyade olması gereken veriler üzerinde hesaplanmakta bunun sonucu olarak yüklenilen KDV hak edilen KDV' den daha fazla çıkmaktadır. Örnek vermek gerekirse bir ürün üretiminde fire oranı %10 ile % 30 olduğunu varsayalım. Gerçekleşen fire oranı % 10 iken olabilecek en yüksek fire oranı % 30 olarak dikkate alınarak maliyetler hesaplanmakta bu ise haksız KDV iadesine neden olmaktadır. Bu durum ayrıca fire oranın gerçekleşenden daha fazla belirlenmesi sonucu firma stokunda bulunan bu hammadde veya ara malların iç piyasaya satılması sonucu haksız kazanca neden olmaktadır. Bu sebeple maliyetlerin doğru şekilde hesaplanması ve bu durumun denetlenebilir olması ve doğruluğunun tespit edilebilir hayati öneme sahiptir.

DİİB Kapsamında; eşdeğer eşya kullanımı arz sıkıntısı nedeniyle yaşanacak krizlerini önüne geçmek için izin verilen bir kolaylıktır. Eşdeğer eşya kullanımı; DİİB kapsamında önceden ihraç edilen ürünlerin kullanımında kullanılan hammaddelerin sonradan ithalatına veya yurt içinde teminine imkân veren bir uygulamadır. DİİB kapsamında eşdeğer eşya kullanımından faydalanan firmaların KDV iade talepleri ancak DİİB'nin kapatılması şartıyla gerçekleştirilir. Elde edilen veriler ile anket çalışması sonucunda eşdeğer eşya kullanımında suistimallerin yaşandığı yönündedir. İhracat konu edilen ürünlerin fason olarak mı üretildiği yoksa eşdeğer eşya imkânından faydalandığının KDV iade sürecinin başlaması açısından önem arz etmektedir. Ayrıca eşdeğer eşya kapsamında daha alt kaliteli hammaddelerden üretilen mallar ihracatı yapılırken sonra daha kaliteli hammaddeler ithalat yoluyla veya yurtiçinden temin edilmektedir. Dolayısıyla gereğinden fazla hesaplanan bir KDV iade tutarı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gümrük Kanunu ve Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği ile Katma Değer Vergisi ve Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği genel olarak birebiriyle uyumlu olduğunu söylenebilir. Ancak Gümrük Kanunu ve Dâhilde İşleme Rejimi Tebliğinde; Geçici Kabul Rejimi ilişkin hükümler yer almazken Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliğinde Geçici Kabul Rejimi ilişkin hükümler halen yer almaktadır. Yasal bir düzenleme ile bu durumun ortadan kaldırılması uyumun sağlanması açısından önemlidir.

DİİB kapsamında KDV iade talepleri genellikle YMM raporu ile mahsuben ve/veya nakit iade alma yoluyla gerçekleştiği görülmektedir. KDV iade talep firmalar için KDV iade taleplerinin en kısa sürede gerçekleşmesinde faydası bulunması durumunda uygulamada olan HİS, ITUS, ATU veya Ön Kontrol raporuyla iade yöntemlerinde kullanılmaktadırlar. KDV iade sürecinin uzamasının öne geçecek olan HİS, İTUS, ATU ve Ön Kontrol raporuyla iade uygulamaları bu anlamda önemli bir yere sahiptir. Bu uygulamalardan bağımsız olarak tüm KDV iade taleplerin en kısa sürede etkin bir inceleme sonucunda yerine getirilmesi sürecin standart şekilde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Özetle ülkemizdeki toplam ihracatın yarısına yakını Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ihracattan kaynaklanmaktadır. Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında KDV iade taleplerinde KDV iade sürecinde karşılaşılan sorunlar tespit edilmeye ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunulmaya çalışılmıştır. Ülkemizde uygulanan Dâhilde İşleme Rejimi beklenen faydalarının sağlanması ancak aksayan yönlerin giderilmesi ile başarıyla ulaşacağı açıktır.

KAYNAKÇA

- 1996 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar'da Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar. (1995). *T.C.Resmi Gazete*, 22510 , s. 1-33, 31 Aralık 1995
- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu. (1961). *T.C.Resmi Gazete*, 1, s. 1037, 01 Ekim 1961
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu. (1999). *T.C.Resmi Gazete*, 23866, s. 7681-7740, 04 Kasım 1996.
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu. (2007), *T.C.Resmi Gazete*, 26479,31 Mart 2007.
- Akdoğan, A. (2013). *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu. (1953). *T.C. Resmi Gazete*, s. 1658, 21 Temmuz 1953.
- Arzova, B. (2006). *İhracat Hakkında Her Şey*. İstanbul: 1.Basım, Türkmen Yayınevi.
- Asar, E. (2017). *Türkiye’de Dahilde İşleme Rejimi Ve Türk Dış Ticaretine Etkileri Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü Uluslararası Ticaret Hukuku Ve AB Anabilim Dalı.
- Atan, T. (1996). Türkiye Avrupa Topluluğu Gümrük Birliği ve Gümrük Mevzuatı. *Gümrük Müfettişleri Derneği Yayınları*(1.Basım), 160-162.
- Aydemir, B. (1996). *Türkiye’de KDV Uygulamasının Değerlendirilmesi ve Efektif Katma Değer Vergi Oranlarının Hesaplanması, Uzmanlık Tezi*. Ankara: DPT.
- Aydın, D. (2018). *Dahilde İşleme Rejimi’nün Türkiye Ekonomisi ve Dış Ticareti Üzerindeki Etkilerinin Analizi*. Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma İktisadi Anabilim Dalı Yüksek lisan Tezi 01 Mart 2021 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Aydoğan, E. (2020). Telafi Edici Verginin Kdv İade Alacağından Mahsp Edilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 30(162), 249.
- Belge, S. (2019). *Türkiye’de KDV İade Sürecine İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Fmv Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bilici, N. (2013). *Kamu Maliyesi*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Bıyıkçı, C. (2010). *Bir Teşvik Rejimi Olarak Dahilde İşleme Rejiminin Ülke İhracatı ve Ülke Kalkınması Üzerindeki Etkileri: Gelişimsel ve Ekonomi-Politik Bir Analiz Yüksek Lisans Tezi*. T.C. Marmara Üniversitesi SBE.
- Candan, T. (2010). *Vergi Suçları ve Cezaları*. (3. b.). Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.
- Çağan, N., ve Öncel, M. (2010). *Vergi Hukuku* (19. b.). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Çalan, D. (2011). *İhracata Yönelik Teşvikler Kapsamında Dahilde İşleme Rejiminin Değerlendirilmesi Uzmanlık Tezi*. Ankara: T.C. Başbakanlık, Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi.
- Çiçek, H., ve Herek, H. (2012). Türkiye'de Vergi Suçu ve Cezalarının Değerlendirilmesi: Antalya İli Örneği. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 311-342.
- Dahilde İşleme Rejimi Kararı. (1999). *T.C.Resmi Gazete*, 23923 , s. 20. 31 Aralık 1999, 15 Şubat 2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23923.pdf> adresinden alındı
- Dahilde İşleme Rejimi Kararı. (2005). *T.C.Resmi Gazete* , 2005/8391, 27 Ocak 2005, 15 Şubat 2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/01/20050127-3.htm> adresinden alındı
- Dahilde İşleme Rejimi Tebliği. (2006). *T.C.Resmi Gazete*, 26382, 20 Aralık 2006, 15 Şubat 2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061220-23.htm> adresinden alındı
- Demir, Ö. (2019). KDV İadesi Ön Kontrol Raporuna Dayalı İade Uygulaması, 30 Temmuz 20019 , 12 Eylül 2021 tarihinde <https://www.verginet.net:https://www.verginet.net/dtt/1/KDV-iadesi-on-kontrol-raporu-iade-uygulamasi.aspx> adresinden alındı
- Durmaz, Ö. (2017). *Türkiye'de Dahilde İşleme Rejimi'nin İşletmelerin İhracatına Katkılarının Avrupa Birliği Ve Birleşik Krallık İle Karşılaştırmalı İncelemesi Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret Anabilim Dalı Uluslararası Ticaret Ve Finansman Bilim Dalı.

- Erden, S. (2020). İhraç Kayıtlı Satış, 11 Kasım 2020 , 12 Eylül 2021 tarihinde <https://www.alomaliye.com/>: <https://www.alomaliye.com/2020/11/11/ihrac-kayitli-satis> adresinden alındı
- Erol, A. (2019). Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım İlkesinin Önemi. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), s. 57-64.
- Gelir Vergisi Kanunu. (1960). *T.C. Resmi Gazete*, s. 850. 31 Aralık 1960.
- Gökdoğan, O. (2016). *İhracatta KDV İade Sisteminin İncelenmesi ve Bir Uygulama Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Nisantaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hayırlıoğlu, İ. (2021). 26 Temmuz 2021 tarihinde <http://mizanturk.com.tr/Akademi>. <http://mizanturk.com.tr/>: http://mizanturk.com.tr/Akademi/Akademi_25320169335567.pdf adresinden alındı
- Hekim, C. (2013). Vergi Kaçakçılığı Suçu. *Yüksek Lisans Tezi ,Bahçeşehir Üniversitesi Sosoyal Bilimler Enstitüsü*. <http://acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/153/vergi%20ka%C3%A7ak%C3%A7%C4%B1l%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20su%C3%A7lar%C4%B1.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı
- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı 2017 Faaliyet Raporu. (2018). 20 Haziran 2021 tarihinde https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/faaliyetraporlari/2017/2017_faaliyet_raporu.pdf adresinden alındı
- DİR Tebliğinde Yaşanan Değişiklikler. (2020). 25 Nisan 2021 tarihinde T.C. Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/12/20201231M5.pdf> adresinden alındı
- İdan, B. (2019). *Dahilde İşleme Rejiminde Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü.
- İnce, N. İ. (2014). Yeni Kdv Genel Uygulama Tebliği Kapsamında Hızlandırılmış İade Sistemi (His). *Mali Çözüm*(Mayıs-Haziran), 133, 12 Eylül 2021 tarihinde https://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/123malicozum/014_NESLIHAN_ICTEN_INCE.pdf adresinden alındı.
- İnamoğlu, Y. (2019). *Devlet Yardımları Ve Dahilde İşleme Rejiminin Dış Ticaretteki Yeri Ve Önemi*. İstanbul: T.C. İstanbul Gedik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Karakoç, Y. (2007). *Genel Vergi Hukuku* (4. b.). Ankara: Yetkin Yayınları,.

- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği. (2014). *T.C.Resmi Gazete*, 28983,26 Nisan 2014
- Katma Değer Vergisi Kanunu. (1984). *T.C.Resmi Gazete*, 18563, s. 47, 25 Ekim 1984,
- Kızılot, Ş., ve Kızılot, Z. (2014). *Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları*. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
- Kurt, D. (2017). *Katma Değer Vergisi Tevkifatına Tabi İşlemlerde İade, Yaşanan Sorunlar ve Bir Uygulama Doktora Tezi*. İstanbul: Arel Üniversitesi SEB Muhasebe Finansman Bilim Dalı.
- Mualla, Ö., Göker, C., Kumrulu, A., ve Çağan, N. (2019). *Vergi Hukuku* (28.Baskı b.). Ankara: Turhan Kitapevi,.
- Öcal, M. (2016). *Türkiye'de İhracatta Kdv İade Sistemi Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi SBE.
- Öz , E., ve Yeğen, B. (2014). AB Uyum Sürecinde Vergisel Düzenlemeler: İlerleme Raporları Analizleri Eşliğinde İstenenler ve Gerçekleştirilenler. *Vergi Raporu Dergisi*(179), 9-28.
- Özdemir, M. (2021). Dahilde İşleme İzin Belgesi (Diib) Kapsamında Yapılan Teslimler. 24 Ağustos 2021 tarihinde <http://www.vdd.com.tr/>: <http://www.vdd.com.tr/dahilde-isleme-izin-belgesi-diib-kapsaminda-yapilan-teslimler.html> adresinden alındı
- Pekgöz, Y. (2020). İndirimli Teminat Uygulaması Sistemi (İTUS). 12 Eylül 2021 tarihinde <http://www.muhasebetr.com/>: <http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/yalcinpekgoz/011/> adresinden alındı
- Sefer , Y., ve Sağlam, Ş. (2004). DİR, Rejimin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Gümrük Dergisi*, 81.
- Seyhan, M. (2020). *Katma Değer Vergisinde Matrah Doktora Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı.
- Süzen, H., ve Kayı, E. (2017). Dahilde İşleme Ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhraç Edilecek Malların Üretiminde Kullanılan Girdilerin Temininde Tecil-Terkin Uygulaması İle Kdv İadeleri Açısından 11 Nolu Tebliğden Sonraki Durum. 21 Şubat 2021 tarihinde <http://www.dengeymm.com.tr/>: <http://www.dengeymm.com.tr/Uploads/ozel-bulten-2017-1.pdf> adresinden alındı

- Şahin, Z. (2019). *Türkiye’de Dahilde İşleme Rejimi, Etkileri: Ambalaj Sektörü Örneği Doktora Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Maliye Programı.
- Şemin, İ. (1984). *Katma Değer Vergisi*. Ankara: TBMM Basımevi.
- Şenol, Ç. (2008). *Dahilde İşleme Rejiminin İhracat Üzerine Etkileri İle Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Üzerine Bir Değerlendirme*. Ankara: T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi. 21 Şubat 2021 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- Şenol, Ç., ve Sayılğan, G. (2015). Dahilde İşleme Rejimi Ve Türk İşletmelerinin İhracatı Üzerine Etkileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(35), 37.
- Tokat, R. (1985). Katma Değer Vergisinde Matrah ve Nispet. *Vergi Dünyası*(42), 13.
- Tunç, E. (2007). *Katma Değer Vergisi'nde İndirim ve İade Uygulamaları (Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırılması) Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uçak, H. (2013). *50 Soruda Dahilde İşleme Rejimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık San.ve Tic.A.Ş.
- Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği . (2021). 20 Mart 2021 tarihinde <https://uib.org.tr>: <https://uib.org.tr/tr/ihracat-ihracat-rehberi-dahilde-ve-haricte-isleme-rejimi-dahilde-isleme-rejimi-gerekli-evraklar.html> adresinden alındı
- Uzunoğlu, N. (2014). Son Düzenlemeler Işığında Dahilde İşleme ve Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında Yapılan Teslimlerle ilgili Uygulama. *Vergi Dünyası Dergisi*(396), s. 36-51.
- Ünal, M. (2009). *Dahilde İşleme Rejimi ve İmalat Sanayi Üzerine Etkileri*. Ankara: DPT Uzmanlık Tezleri Yıllık Programlar ve Konjonktür Genel Müdürlüğü Basım Şube Müdürlüğü.
- Vergi Usul Kanunu. (1961). *T.C. Resmi Gazete*, s. 10703-10705, 10-12 Ocak 1961.
- Vural, M. (2015). *KDV İade Rehberi*. İstanbul: Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Yılmaz, D. (2018). 5 Günde KDV İadesi (Artırımlı Teminat Uygulaması). 12 Eylül 2021 tarihinde <https://www.andspica.com.tr>:

<https://www.andspica.com.tr/makaleler/5-gunde-kdv-iadesi-artirimli-teminat-uygulamasi> adresinden alındı

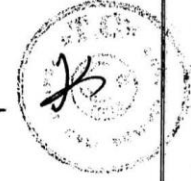
Yiğit , U. (2004). *Vergi Usul Kanununda Hükümeti Bağlayıcı Suç ve Cezalar Vergi Kaçakçılığı Suçları ve Diğer Hürriyeti Bağlayıcı Vergi Suç ve Cezaları*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Yol , D. (2019). İhrac Kayıtlı Satışlarda Tecil-Terkin Uygulaması ve KDV İadesi. 12 Eylül 2021 tarihinde <https://www.andspica.com.tr:/makaleler/ihrac-kayitli-satislarda-kdv-iadesi> adresinden alındı

Yücel, A. (2015). İndirimli Orana Tabi İşlemlerde KDV İadesi ve Muhasebesi Yüksek Lisans Tezi. *Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler* , s. 64-66.

Tebliğin Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
Tarihi		Sayısı
39071		26382
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
1	25.07.2007	26593
2	30.05.2008	26891
3	14.08.2008	26967
4	24.12.2008	27090
5	1.07.2009	27275
6	6.08.2009	27311
7	18.09.2009	27353
8	2.04.2010	27540
9	25.06.2010	27622
10	10.11.2010	27730
11	10.11.2010	27755
12	12.03.2011	27872
13	17.05.2011	27937
14	10.12.2011	28138
15	29.12.2011	28157
16	7.01.2013	28521
17	9.10.2013	28790
18	1.10.2014	29136
19	16.12.2014	29207
20	20.06.2015	29392
21	1.04.2016	29671
22	20.05.2016	29717
23	8.09.2016	29825
24	16.03.2017	30009
25	10.06.2017	30092
26	2.05.2018	30409 (Mükerrer)
27	8.06.2018	30445
28	22.01.2019	30663
29	28.11.2019	30962
30	6.03.2020	31060
31	29.05.2020	31139

Kaynak: 31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı (5.Mükerrer) Resmi Gazete

T.C. TİCARET BAKANLIĞI İhracat Genel Müdürlüğü		DAHİLDE İŞLEME İZİN BELGESİ (D1)			
		1. Belgenin Numarası	2019/D1		
		2. Belgenin Tarihi			
İZİN SAHİBİNİN					
3. Vergi Numarası			4. Vergi Dairesi		
5. Adı/Unvanı	E. TİC.LTD.ŞTİ. (İmalatçı - İhracatçı)				
6. Adresi					
7. Belgenin İhracat Süresi	9 ay		8. Belgenin İthalat Süresi	30/07/2020 (9 ay)	
9. Öngörülen İhracat Değeri	2.311.383 ABD \$		10. Öngörülen İthalat Değeri	1.486.390 ABD \$	11. Döviz Kurl.Oranı % 64.31
12. Teminat Değeri	1.486.390 ABD \$		13. Teminat Oranı	% 10	
14. Şekilde	C- İMALAT - 25- Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) - 93- Tel ürünleri, zincir ve yayların imalatı				
15. Yeni Sanayicinin; Vergi Numarası, Adı/Unvanı					
16. Özel Şartlar :					
1. İşbu belge kapsamında BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Sistemleri) sistemine dahil olmayan gümrük idarelerinden yapılacak ithalatla indirilmiş teminat uygulanmaz. Geçici veya katı anti-dumping vergisi veya sübvansiyon vergisine tabi eşyanın ithalatında sadece anti-dumping ve sübvansiyon vergisinin %100'ü teminata bağlanır, bunun dışında bu ithalattan doğan vergi, bu fıkra çerçevesinde indirilmiş teminat uygulamasından yararlandırılır. 2. 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinin 3. maddesinde "Fizik İşleme faaliyetleri sırasında özellikle kuruma, buharlaşma, sızma veya gaz kaçağı şeklinde yitirilen ve işleme olan kısmı ile ekonomik değeri olmayan atıklar" olarak tanımlandığından, işleme faaliyeti sonunda elde edilen asıl işlem görmüş ürün dışındaki ekonomik değeri olan atıkların (ikincil işlem görmüş ürün) serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre ihracat taahhüdünün kapatılmasından önce gümrük mevzuatı çerçevesinde gümrük idaresi gözetiminde imhası, gümrüğe tek edilmesi, çıkış hükmünde gümrüğe teslimi veya serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre işlem yapılması gerekmektedir.					
Bu belge, ihracatçıların Dahilde İşleme Tedbirlerinden Yararlandırılması amacıyla, İhracat Genel Müdürlüğünce düzenlenmiştir. Dahilde İşleme Tedbirleri, bu belgede belirtilen esas ve şartlara göre Dahilde İşleme Mevzuatı çerçevesinde ilgili kuruluşlar tarafından uygulanır. İşbu belge 24/10/2019 tarih ve G2019/Dİ-18851 sayılı firma müracaatının incelenmesi sonucu Bakanlar Kurulu'nun 17/01/2005 tarih ve 2005/8391 sayılı kararına istinaden elektronik ortamda düzenlenmiş ve onaylanmış belgenin basılı nüshasıdır.					
EK : İthalat ve İhracat Listesi					
Belgenin Aslı Elektronik İmzalıdır.					
 Longe MUGURU a. Bölge Müdür Yardımcısı					
					
T.C. TİCARET BAKANLIĞI DİŞ TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ					

Baskın Zamanı: 04/11/2019 14:38:31

DAHİLDE İŞLEME İZİN BELGESİ (D1)

Belgenin Numarası: 2019/D1-

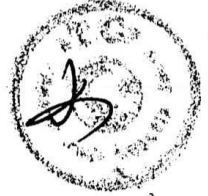
Belgenin Tarihi:

İHRACAT LİSTESİ

SATIR KODU	G.T.P.	MADDE ADI	MIKTAR	BİRİM	DEĞER (\$)
19.1.	94.04.10.00.00.00	BONNEL KARKAS	88,573	ADET	889,015.4
19.1.	94.04.10.00.00.00	TORBA YAY	14,218	ADET	1,842,027
19.1.	72.17.10.90.00.00	HURDA TEL (İkinci İşlem Görmüş Ürün)	1,813.55	KG	1,290.84
Toplam:					2,311,383.24

İTHALAT LİSTESİ

SATIR KODU	G.T.P.	MADDE ADI	MIKTAR	BİRİM	DEĞER (\$)
19.2	72.17.10.90.00.00	DEMİR/ALÜMİNYUM BİRİKİMLERİ (C-25 60/30)	1,019,548.77	KG	290,839.02
19.2	48.04.31.68.10.00	AMBALAJ KAĞIDI (Kraft Kağıt)	80,551.29	KG	80,551.29
19.2	72.17.10.90.00.00	ÇELİK SERTİ (1.15 1000) ÇEMBER TEL	60,000	KG	135,000
Toplam:					1,486,390.31

[Signature]
T.C. TİCARET BAKANLIĞI
VEDİSTİCİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Dahilde İşleme Rejimi Tebliği (İhracat:2006/12)

(Değişik: R.G.-24/12/2008-27090)

EK-8
TELAFİ EDİCİ VERGİ TABLOSUFİRMA ADI :
BELGE TARİH VE NO :
VERGİ NO :

İHRACAT						ÜÇÜNCÜ ÜLKEDEN İTHALAT										TEV HESAPLAMASI (YTL)										
SATIR KODU (*)	GTİP	MADDE ADI	MİKTAR	GB NO	GB TARİH	GÜMRÜK	SIRA	SATIR KODU (*)	GTİP	MADDE ADI	MİKTAR	DEĞER	GB NO	GB TARİH	GÜMRÜK	İTHAL VERGİ ORANI	ÖDENECEK TEV (\$)	İHRAÇ TARİHİ KUR	ÖDENEN TEV (YTL)	ÖDENMESİ GEREKEN TEV (YTL)	FARK (")					
1)							1																			
							2																			
							3																			
							4																			
							5																			
																TOPLAM:										
2)							1																			
							2																			
							3																			
							4																			
							5																			
																TOPLAM:										
3)							1																			
							2																			
							3																			
							4																			
							5																			
																TOPLAM:										
4)							1																			
							2																			
							3																			
							4																			
							5																			
																TOPLAM:										
(B) Elektronik ortamda dışlanan belgilerde, belge için belirlenen süre																										

(*) Elektronik ortamda düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgeleri için

(**) Fark; ilgili ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihinden itibaren ödenen TEV'in makbuz tarihine kadar faizi ile birlikte hesaplanan anaparadan, ödenen TEV'in çıkarılması ile elde edilir.

AÇIKLAMALAR:

- İhracat başlıklı bölümde her bir satıra bir gümrük beyannamesi bazında ihraç edilen bir işlem görmüş ürün yazılacaktır. Ancak, aynı beyannamede farklı GTİP'lerde birden fazla işlem görmüş ürün ihraç edilmiş ise bir alt satıra ilgili bilgilerin dercedilmesi gerekmektedir.
- Üçüncü Ülkeden İthalat başlıklı ikinci bölüm doldurulurken, belge kapsamında ihraç edilen eşyanın elde edilmesinde kullanılan üçüncü ülkeden ithal edilen ürünler ile ilgili bilgiler yazılacaktır.
- Üçüncü Ülkeden İthalat başlıklı bölüme, işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanılan hammaddeler 5'ten fazla ise, ek satır açılarak işlem görmüş ürünün bünyesinde kullanılan üçüncü ülkeden ithal edilmiş tüm hammaddeler yazılacaktır.
- Eşdeğer eşya kullanılmış ise kutuyu işaretleyiniz. Bu durumda TEV ithalat esnasında ödenir.
- TEV hesaplaması bölümünde yer alan "İhraç Tarihi Kur" birinci bölümde yer alan ihracata ilişkin beyannamenin tescil edildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kurudur.
- Üçüncü ülkeden ithal edilen eşya ile ilgili olarak ithalatı sırasında Toplu Konut Fonu kesintisi söz konusu ise bu kesinti tutarı TEV Hesaplaması bölümünde Ödenmesi Gereken TEV (YTL) sütununa eklenecektir.

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ
(Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1015 A
1

VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ	DÖNEM TİPİ Aylık	Yıl Ay	2021 Nisan
Onay Zamanı :			

Vergi Kimlik Numarası			
E-Posta Adresi			
Ticaret Sicil No			İrtibat Tel No
Soyadı (Unvanı)		VE TİC.A.Ş.	
Adı (Unvanın Devamı)		/E TİC.A.Ş.	

MATRAH VE VERGİ BİLDİRİMİ

TEVKİFAT UYGULANMAYAN İŞLEMLER

Matrah	KDV Oranı	Vergi
20.426.802,28	18	3.676.824,41
7.992.165,75	8	639.373,26

DiĞER İŞLEMLER

İşlem Türü	Matrah	Vergi
Alınan Malların İadesi, Gerçekleşmeyen İşlemler	26.139,84	4.705,15
Matrah Toplamı		28.445.107,87
Hesaplanan Katma Değer Vergisi		4.320.902,82
Daha Önce İndirim Konusu Yapılan KDV'nin İlavesi		0,00
Toplam Katma Değer Vergisi		4.320.902,82

İNDİRİMLER

İndirim Türü	Vergi
Önceki Dönemden Devreden İndirilecek KDV	2.115.168,97
Satıştan İade Edilen, İşlemi Gerçekleşmeyen veya İşleminde Vazgeçilen Mal ve Hizmetler	16.001,44
İthalde Ödenen KDV	525.565,56
Yurtiçi Alımlara İlişkin KDV	10.958.569,18
Sorumlu Sıfatıyla Beyan Edilen KDV	9.886,88
İndirimler Toplamı	13.625.192,03

BU DÖNEME AİT İNDİRİLECEK KDV TUTARININ ORANLARA GÖRE DAĞILIMI

KDV Oranı	Alınan Mal ve Hizmete Ait Bedel	KDV Tutarı
1	60.993,00	609,93
8	4.710.624,63	376.849,97
18	61.758.676,22	11.116.561,72
Toplam		11.494.021,62

İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLERE AIT BİLDİRİM			
İşlem Türü	Teslim Bedeli	Oran	Hesaplanan KDV
	908.001,67	18	163.440,30
İHRACATI YAPILACAK NİHAİ ÜRÜNLERİN KANUNUN 11/1-c MADDESİ KAPSAMINDA TESLİMİ			
	74.499,00	8	5.959,92
İHRACATI YAPILACAK NİHAİ ÜRÜNLERİN KANUNUN 11/1-c MADDESİ KAPSAMINDA TESLİMİ			
DAHİLDE İŞLEME VEYA GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ KAPSAMINDA İHRACATI YAPILACAK ÜRÜNÜN İMALİNDE KULLANILACAK MALLARIN DİLB VEYA GKİB SAHİPLERİNE KANUNUN GEÇİCİ 17 NCİ	1.873.908,83	18	337.303,59
İhraç Kaydıyla Teslim Bedeli Toplamı			2.856.409,50
Tecil Edilebilir KDV			506.703,81
İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek Tecil Edilemeyen KDV			506.703,81
Yurtiçi ve Yurtdışı KDV Ödenmeksizin Temin Edilen Mal Bedeli			0,00
İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek KDV			506.703,81
Yüklenilen KDV			0,00
İndirimli Orana Tabi Malların İhraç Kaydıyla Tesliminde İade Edilecek Yüklenilen Vergi Farkı			0,00
KISMI İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER			
İstisna Türü	Teslim ve Hizmet Tutarı		Yüklenilen KDV
Metal, Plastik, Lastik, Kauçuk, Kağıt, Cam Hurda	241.601,00		0,00
TAM İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER			
İstisna Türü	Teslim ve Hizmet Tutarı		Yüklenilen KDV
301 - Mal İhracatı			
İstisna Kapsamına Giren İşlemlere Ait Toplam Teslim ve Hizmet Tutarı			
İade Edilebilir KDV			4.863.293,17
Tecil Edilecek Katma Değer Vergisi			0,00
Ödenmesi Gereken Katma Değer Vergisi			0,00
İade Edilmesi Gereken Katma Değer Vergisi			4.863.293,17
Sonraki Döneme Devreden Katma Değer Vergisi			
DİĞER BİLGİLER			
Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel			0,00
Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel (aylık)			71.756.403,83
Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel (kümülatif)			280.398.599,13
Kredi Kartı İle Tahsil Edilen Teslim ve Hizmetlerin KDV Dahil Karşılığını Teşkil Eden Bedel			11.226.839,01

Beyannamenin Hangi Sıfatla Verildiği	BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN
Mükellef	
Vergi Kimlik Numarası	Vergi Kimlik Numarası
Soyadı, Adı (Unvanı)	Soyadı, Adı (Unvanı)
Ticaret Sicil No	Ticaret Sicil No
E-Posta Adresi	E-Posta Adresi
İrtibat Tel No	İrtibat Tel No

EKLER

1 NO.LU KDV BEYANNAMESİNİN DOLDURULMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR VE İŞLEM KODLARI		
(İSTİSNALAR VE DİĞER İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER LİSTESİ)		
KOD NO	KDVK MD. NO.	KISMİ İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER (TABLO-12)
201	17/1	Kültür ve eğitim amacı taşıyan işlemler
202	17/2-a	Sağlık, çevre ve sosyal yardım amaçlı işlemler
204	17/2-c	Yabancı diplomatik organ ve hayır kurumlarının yapacakları bağışlarla ilgili mal ve hizmet alımları
205	17/2-d	Taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin teslimler ve mimarlık hizmetleri
206	17/2-e	Mesleki kuruluşların işlemleri
207	17/3	Askeri fabrika, tersane ve atölyelerin işlemleri
208	17/4-c	Birleşme, devir, dönüşüm ve bölünme işlemleri
209	17/4-e	Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler
211	17/4-h	Zirai amaçlı su teslimleri ile köy tüzel kişiliklerince yapılan içme suyu teslimleri
212	17/4-ı	Serbest bölgelerde verilen hizmetler
213	17/4-j	Boru hattı ile yapılan petrol ve gaz taşımacılığı
214	17/4-k	Organize sanayi bölgelerindeki arsa ve işyeri teslimleri ile konut yapı kooperatiflerinin üyelerine konut teslimleri
215	17/4-l	Varlık yönetim şirketlerinin işlemleri
216	17/4-m	Tasarruf mevduatı sigorta fonunun işlemleri
217	17/4-n	Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne verilen haber hizmetleri
218	17/4-o	Gümrük antrepoları, geçici depolama yerleri, gümrüklü sahalar ve vergisiz satış yapılan mağazalarla ilgili hizmetler
219	17/4-p	Hazine ve Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün işlemleri
220	17/4-r	İştirak hisseleri ve gayrimenkul satışları
221	Geçici 15	Konut yapı kooperatifleri, belediyeler ve sos. güv.kuruluşlarına verilen inşaat taahhüt hizmeti
223	Geçici 20/1	Teknoloji geliştirme bölgelerinde yapılan işlemler
225	Geçici 23	Milli Eğitim Bakanlığına yapılan bilgisayar bağışları ile ilgili teslimler
226	17/2-b	Özel okullar, üniversite ve yüksekokullar tarafından verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri
227	17/2-b	Kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan teslim ve hizmetler
228	17/2-b	Kanunun (17/1) maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan teslim ve hizmetler
229	17/2-b	Gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara bağışlanan gıda,temizlik,giyecek ve yakacak maddeleri
230	17/4-g	Külçe altın, külçe gümüş, kıymetli taş teslimleri

231	17/4-g	Metal, plastik, lastik, kauçuk, kağıt, cam hurda ve atıkları teslimi
232	17/4-g	Döviz, para, damga pulu, değerli kağıtlar, hisse senedi, tahvil teslimleri
234	17/4-ş	Konut Finansmanı Amacıyla Teminat Gösterilen ve İpotek Konulan Konutların Teslimi
235	16/1-c	Transit ve gümrük antrepo rejimleri ile geçici depolama ve serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların teslimi
236	19/2	Usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslararası anlaşmalar kapsamındaki istisnalar (İade hakkı tanınmayan)
237	17/4-t	5300 Sayılı Kanuna Göre Düzenlenen Ürün Senetlerinin İhtisas/Ticaret Borsaları Aracılığıyla İlk Tesliminden Sonraki Teslimi
238	17/4-u	Varlıkların Varlık Kiralama Şirketlerine Devri ile Bu Varlıkların Varlık Kiralama Şirketlerince Kiralanması ve Devralınan Kuruma Devri
239	17/4-y	Taşınmazların Finansal Kiralama Şirketlerine Devri, Finansal Kiralama Şirketi Tarafından Devredene Kiralanması ve Devri
240	17/4-z	Patentli veya Faydalı Model Belgeli Buluşa İlişkin Gayrimaddi Hakların Kiralanması, Devri ve Satışı
250		Diğerleri
Örnek No: 2047-c		
1 NO.LU KDV BEYANNAMESİNİN DOLDURULMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR VE İŞLEM KODLARI		
(İSTİSNALAR VE DİĞER İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER LİSTESİ)		
TAM İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER (TABLO-13)		
KOD NO.	KDVK MD. NO	
301	11/1-a	Mal ihracatı
302	11/1-a	Hizmet ihracatı
303	11/1-a	Roaming hizmetleri
304	13/a	Deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının teslimi ile inşa, tadil, bakım ve onarımları
305	13/b	Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler
306	13/c	Petrol aramaları ve petrol boru hatlarının inşa ve modernizasyonuna ilişkin yapılan teslim ve hizmetler
307	13/c	Maden Arama, Altın, Gümüş veya Platin Madenleri İçin İşletme, Zenginleştirme ve Rafinaj Faaliyetlerine İlişkin Teslim ve Hizmetler [KDV GUT-(II/B-4)]
308	13/d	Teşvikli yatırım mallarının teslimi
309	13/e	Limanlara bağlantı sağlayan demiryolu hatları ile liman ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi
310	13/f	Ulusal güvenlik amaçlı teslim ve hizmetler
311	14/1	Uluslararası taşımacılık
312	15/a	Diplomatik organ ve misyonlara yapılan teslim ve hizmetler
313	15/b	Uluslararası kuruluşlara yapılan teslim ve hizmetler

314	19/2	Usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslar arası anlaşmalar kapsamındaki istisnalar (İade hakkı tanınan)
315	14/3	İhraç konusu eşyayı taşıyan kamyon, çekici ve yarı romorklara yapılan motorin teslimleri
316	11/1-a	Serbest bölgelerdeki müşteriler için yapılan fason hizmetler
317	17/4-s	Özürliülerin eğitimleri, meslekleri ve günlük yaşamlarına ilişkin araç-gereç ve bilgisayar programları
318	Geçici 29	3996 sayılı Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler, 3359 sayılı Kanuna göre kiralama karşılığı yaptırılan sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre kiralama karşılığı yaptırılan
319	13/g	Başbakanlık Merkez Teşkilatına Yapılan Araç Teslimleri
320	Geçici 16	İsmep Kapsamında, İstanbul İl Özel İdaresine Bağlı Olarak Faaliyet Gösteren İstanbul Proje Koordinasyon Birimine Yapılacak Teslim ve Hizmetler
321	Geçici 26	Birleşmiş Milletler (BM) ile Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO) temsilcilikleri ve bu teşkilatlara bağlı program, fon ve özel ihtisas kuruluşları ile İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) resmi kullanımları için yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları, bunların sosyal ve ekonomik yardım amacıyla bedelsiz olarak yapacakları mal teslimi ve hizmet ifaları ile ilgili bunlara yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları
322	11/1-a	Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Teslimler[KDVGUT-(II/A-1.2)]
323	13/g	5300 Sayılı Kanuna Göre Düzenlenen Ürün Senetlerinin İhtisas/Ticaret Borsaları Aracılığıyla İlk Teslimi
324	13/h	Türkiye Kızılay Derneğine Yapılan Teslim ve Hizmetler ile Türkiye Kızılay Derneğinin Teslim ve Hizmetleri
325	13/ı	Yem Teslimleri
326	13/ı	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarafından Tescil Edilmiş Gübrelerin Teslimi
327	13/ı	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarafından Tescil Edilmiş Gübrelerin İçeriğinde Bulunan Hammaddelerin Gübre Üreticilerine Teslimi
350		Diğerleri
1 NO.LU KDV BEYANNAMESİNİN DOLDURULMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR VE İŞLEM KODLARI		
(İSTİSNALAR VE DİĞER İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER LİSTESİ)		
KOD NO	KDVK MD. NO.	DİĞER İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER (TABLO-14)
405	11/1-c ve Geçici 17	İndirimli Orana Tabi Malların İhraç Kaydıyla Teslimleri İle İlgili Yüklenilen KDV Farkı (20)
406	29/2	Yılı İçinde Aylık Mahsuben İndirimli Orana Tabi İşlemlere İlişkin İade (21)
408	11/1-b	Türkiyede İkamet etmeyenlere Bu Dönemde İade Edilen KDV [KDVGUT-(II/A-5)] (22)
409	9/1	İstisnadan Vazgeçenlerin Hurda ve Atık Teslimlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDVGUT-(I/C-2.1.3.3.3)]
410	9/1	Yapım İşleri İle Bu İşlerle Birlikte İfa Edilen Mühendislik-Mimarlık Ve Etüt-Proje Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDVGUT-(I/C-2.1.3.2.1)]
411	9/1	Temizlik Hizmetinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDVGUT-(I/C-2.1.3.2.10)]

412	9/1	Çevre ve Bahçe Bakım Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.10)]
413	9/1	Özel Güvenlik Hizmetinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.5)]
414	9/1	Makine, Teçhizat, Demirbaş Ve Taşıtlara Ait Tadil, Bakım Ve Onarım Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.3)]
415	9/1	Yemek Servis Hizmetinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.4)]
416	9/1	Etüt, Plan-Proje, Danışmanlık, Denetim Ve Benzeri Hizmetlerde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.2)]
418	9/1	Hurda Metalden Elde Edilenler Dışındaki Bakır, Çinko, Alüminyum Ve Kurşun Külçe Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.1)]
419	9/1	Bakır, Çinko, Alüminyum, Kurşun Ve Bunların Alaşımlarından Elde Edilen Ürünlerin Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.2)]
420	9/1	Yapı Denetim Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.6)]
421	9/1	İşgücü Temin Hizmetinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.5)]
423	9/1	Fason Tekstil Ve Konfeksiyon İşleri, Çanta Ve Ayakkabı Dikim İşleri Ve Bu İşlere Aracılık Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(C-2.1.3.2.7)]
428	9/1	Pamuk, Tiftik, Yün Ve Yapağı İle Ham Post Ve Deri Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.5)]
430	9/1	Hurda Metalden Elde Edilen Külçe Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.1)]
431	9/1	Turistik Mağazalara Verilen Müşteri Bulma/Götürme Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.8)]
432	9/1	Organizasyon Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.4)]
433	9/1	Spor Kulüplerinin Yayın, Reklâm ve İsim Hakkı Gelirlerine Konu İşlemlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.9)]
434	9/1	Servis Taşımacılığı Hizmetinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.11)]
435	9/1	Her Türlü Baskı Ve Basım Hizmetlerinde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.2.12)]
436	9/1	5018 Sayılı Kanuna Ekli Cetvellerdeki İdare, Kurum Ve Kuruluşlara Yapılan Diğer Hizmetlerde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-1.3.2.13)]
437	9/1	Metal, Plastik, Lastik, Kauçuk, Kâğıt Ve Cam Hurda Ve Atıklardan Elde Edilen Hammadde Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.4)]
438	9/1	Ağaç ve Orman Ürünleri Tesliminde Tevkifata Tabi Tutulan KDV [KDV GUT-(I/C-2.1.3.3.6)]
439	29/2	İndirimli Orana Tabi İşlemlere İlişkin İade (YILLIK) (23)
440	Geçici 30	Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Asgari 500 Milyon TL Tutarında Sabit Yatırım Öngörülen Yatırımlara İlişkin İnşaat İşleri Nedeniyle Yüklenilen Ve İndirim Yoluyla Telafi Edilemeyen KDV
441	19/2	USULÜNE UYGUN YÜRÜRLÜĞE GİRMİŞ ULUSLARARASI ANLAŞMALAR KAPSAMINDA ÖDENEN VE İADEYE KONU OLAN KDV
450		Diğerleri
		AÇIKLAMALAR
1		Tevkifat uygulanmayan işlemlerde (matrah x KDV oranı), kısmi tevkifat uygulanan işlemlerde [(matrah x KDV oranı x (1-tevkifat oranı))] şeklinde hesaplanacaktır.
2		KDV Genel Uygulama Tebliğindeki alıcı için öngörülen tevkifat oranı, basit kesir (2/10, 5/10, 7/10, 9/10 gibi) olarak yazılacaktır.

3	Bu dönemde, Türkiye’de ikamet etmeyen yolculara KDV Genel Uygulama Tebliğinin (II/A-5) bölümü kapsamında yapılan teslimler beyan edilecektir. "Matrah" sütununa aynı veya farklı vergi oranlarına tabi teslim bedellerinin toplamı, "Vergi" sütununa bu teslimler üzerinden hesaplanan KDV toplamı yazılacaktır.
4	Bu dönemde veya önceki dönemlerde yapılan KDV Genel Uygulama Tebliğinin (II/A-5) bölümü kapsamındaki satışlar sırasında alıcılardan tahsil edilmiş ve bu dönemde alıcılara iade edilen vergi tutarı yazılacaktır.
5	İndirimli orana tabi işlemlerden doğan KDV iadesini yılı içinde mahsuben talep ettiği halde mahsup edilecek borcun bulunmaması nedeniyle iadesi gerçekleşmeyen KDV iade alacak tutarı yazılacaktır.
6	KDV Genel Uygulama Tebliğinin (II/A.8 ve 9) bölümü kapsamında yurtiçi ve yurtdışı KDV ödenmeksizin temin edilen mallar bulunması nedeniyle 104. satıra bir tutar yazılması halinde iadesi gerçekleşmeyen tutar olan 105. satır ile 103. satır farkı bu satıra yazılarak indirim hesaplarındaki düzeltme yapılacaktır.
7	3065 sayılı Kanunun (11/1-c) ve geçici 17 nci maddeleri kapsamındaki ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV iade alacaklarını, ihracatın gerçekleştiği bu dönemde indirim yoluyla telafi etmek isteyen mükellefler tarafından tecil edilemediği için iadesi gereken KDV tutarları yazılacaktır.
8	(39-47) farkı 102. satırdan küçükse bu fark, büyükse 102. satırdaki tutar yazılacaktır.
9	6736 Sayılı Kanunun (6/2-a) maddesi kapsamında yapılan beyana ilişkin ödemelerini defaten ödemek isteyenler için bu satırdaki tutar üzerinden tahakkuk oluşacaktır.
10	6736 Sayılı Kanunun (6/2-a) maddesi kapsamında yapılan beyana ilişkin ödemelerini taksitlendirmek isteyen mükellefler için bu satırdaki tutar üzerinden tahakkuk oluşacak ve 49. satırda sıfırdan büyük bir değer yer alması halinde bu mükellefler ayrıca EK21 beyannamesi vereceklerdir.
11	(47-39) farkı "sıfır"a eşit veya küçükse 52. satıra herhangi bir tutar yazılmayacaktır. (47-39) farkı "sıfır"dan büyükse, fark 94. satırdaki tutarla karşılaştırılacak, küçük olan 52. satıra yazılacaktır.
12	Vergisi önceki safha tarafından beyan edilen özel matrah şekline tabi işlemlerde (sigara, gazete, dergi vb.) perakendeci bayiler, tüketiciye satış bedellerinin KDV dahil toplamını bu satıra yazacaktır. Bu işlemler beyannamenin başka bir yerinde beyan edilmeyecektir. Altın, gümüş ve kıymetli taştan yapılmış eşya teslimlerinde matraha dahil olmayan tutar bu satırda, bedelin matraha dahil kısmı ise TABLO 1’de beyan edilecek ve ikisinin toplamı teslim bedeline eşit olacaktır.
13	55. Satırdaki tutarların her yıl Ocak ayından başlayarak kümülatif toplamı yazılacaktır. Kümülatif toplam, izleyen yılın Ocak ayında yeniden başlatılacaktır. Özel hesap dönemine tabi gelir/kurumlar vergisi mükelleflerinde de kümülatif toplam, her takvim yılının Ocak ayında başlatılacaktır. Yıl içinde işe başlayanlar, başladıkları aydan itibaren kümülatif alacaktır.
14	Bu dönemde gerçekleştirilen teslim ve hizmetlere ait bedelin, kredi kartı ile tahsil edilen kısmı yazılacaktır.
15	Kod ve madde numaraları bu föyde yer alan TABLO 12, 13 ve 14’den (İstisna Listeleri) seçilecektir.
16	İşlemin bünyesine giren vergi yazılacaktır.
17	Mükellefin indirimli orana tabi işlemleri ile alıcı tarafından kısmi tevkifat uygulanan teslim ve hizmetlerle ilgilidir. Satıcı tarafından doldurulacaktır. Tevkifatla ilgili işlemler TABLO 10’a aktarılırken "Teslim ve Hizmet Tutarı" sütununa işlem bedelinin KDV hariç tutarı, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa alıcının sorumlu sıfatıyla beyan etmek üzere tevkif ettiği KDV tutarı yazılacaktır.

18	KDV Genel Uygulama Tebliğinin ilgili bölümlerine göre belirlenecek iade toplamı yazılacaktır.
19	(102-104) farkı 103. satırdan küçükse bu fark, büyükse 103. satırdaki tutar yazılacaktır.
20	İndirimli orana tabi malların ihraç kaydıyla teslim edildiği dönemde bu fark 106. satıra yazılmaktadır. Mallar ihraç edildiğinde farkın gerçekleşen ihracata isabet eden kısmı TABLO 14'ün 405. satırı aracılığıyla TABLO 10'a aktarılacaktır.
21	İndirimli orana tabi işlemlerle ilgili aylık mahsuben iade talep edenler tarafından doldurulacaktır. TABLO 10'a aktarılırken "Teslim ve Hizmet Tutarı" sütununa iadesi talep edilen indirimli orana tabi işlemlere ait bedel, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa ise ilgili KDV Genel Uygulama Tebliğinin (III/B-3.1.1) bölümüne göre belirlenecek mahsuben iade tutarı yazılacaktır.
22	TABLO 10'a aktarılırken, KDV Genel Uygulama Tebliğinin (II/A-5) bölümüne göre bu dönemde veya önceki dönemlerde yapılan ve hesaplanan vergisi bu dönemde Türkiye'de ikamet emeyen alıcılara iade edilen KDV tutarı yazılacaktır.
23	İndirimli orana tabi işlemlerle ilgili yıllık mahsuben veya nakden iade talep edenler tarafından doldurulacaktır. TABLO 10'a aktarılırken "Teslim ve Hizmet Tutarı" sütununa iadesi talep edilen indirimli orana tabi işlemlere ait bedel, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa ise ilgili KDV Genel Uygulama Tebliğinin (III/B-3.1.2) bölümüne göre belirlenecek iade tutarı yazılacaktır.

GİBİntranet (KDV İadesi Kontrol Raporu (Yeni Versiyon)) VKN:

Dönem:2021 Nisan Rapor Tarihi:

Detay Rapor	Özet Rapor	Arşivdeki Raporlar	Makro Analiz Raporu	Bilanço ve Gelir Tablosu
KDV Beyannamesi	Hata Bildirim Ekranı	Kapasite Raporları Listesi		
Kontrol Raporu (Delay Rapor)		Kontrol Raporu (Özet Rapor)		

Referans No:	1000000	1
Rapor Tarih ve Saati:		
Bu rapor Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır.		

KDV İADESİ KONTROL RAPORU

(ÖZET RAPOR)

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Vergi Kimlik No :

VERGİ DAİRESİ:

İHTİSAS VERGİ DAİRESİ

Rapor Bilgileri

VERGİ NO:		UNVAN:	SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
DÖNEM:	2021/04-2021/04	DÖNEM TÜRÜ:	Aylık
RAPOR TARİHİ VE SAATİ:		RAPOR SAYISI:	3

İadeyle İlişkin Bilgiler "İnternet Vergi Dairesi KDV İadesi Talebi Girişi" Ekranından Alınmıştır

İade Hakkı Doğuran İşlem türü:	301	Mal ihracatı
İade Türü:	Mahsuben İade	
Artırımlı Teminatlı / Teminatlı / Teminatsız:	TEMİNATSIZ	
İade Talep Şekli:	YMM KDV İadesi Tasdik Raporu Olmaksızın İade	
Talep Edilen İade Tutarı:		
YMM Vergi Kimlik Numarası/Adı-Soyadı:	----	
İhracatı Yapılacak Nihai Ürünlerin KDV Kanununun 11/1 c Maddesi Kapsamında Teslimi:		
Dâhilde İşleme veya Geçici Kabul Rejimleri Kapsamında İhracatı Yapılacak Ürünün İmalinde Kullanılacak Malların DİİB veya GKİB Sahiplerine KDV Kanununun Geçici 17 nci Maddesi	337.303,59	

Bu belgenin yazdırılarak vergi dairesine verilecek iade talep dilekçesine eklenmesi gerekmektedir.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

UNVAN:	SANAYİVE TİCARET A.Ş.																		
VERGİ NO:																			
DÖNEM:	04 / 2021 - 04 / 2021																		
DÖNEM TİPİ:	Aylık																		
İADE TÜRÜ:	Mahsuben iade																		
KDV İadesi Ön Kontrol Raporu Uygulaması Kapsamında İade Talep Ediyorum:																			
İADE TALEBİNİZ İÇİN ARTIRIMLI TEMİNAT MEKTUBU VERECEK MİSİNİZ?:	Hayır																		
İADE TALEBİNİZ İÇİN TEMİNAT GÖSTERECEK MİSİNİZ?:	Hayır																		
BAŞKA FİRMALARIN İHRACATINA ARACILIK EDEN DİŞ TİCARET SERMAYE ŞİRKETİ veya SEKTÖREL DİŞ TİCARET ŞİRKETİ MİSİNİZ?:	Hayır																		
KDV BEYANNAMESİNDE BEYAN EDİLEN İADE HAKKI DOĞRAN İŞLEM TÜRÜ:	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMİN</th> </tr> <tr> <th>E-BEYANNAMEDEKİ KODU</th> <th>KANUN MADDESİ</th> <th>ADI</th> <th>YÜKLENİLEN VERGİ TUTARI / İADEYE KONU OLAN KDV</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>301</td> <td>11/1-a</td> <td>Mal İhracatı</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">TOPLAM</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMİN				E-BEYANNAMEDEKİ KODU	KANUN MADDESİ	ADI	YÜKLENİLEN VERGİ TUTARI / İADEYE KONU OLAN KDV	301	11/1-a	Mal İhracatı		TOPLAM			
İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMİN																			
E-BEYANNAMEDEKİ KODU	KANUN MADDESİ	ADI	YÜKLENİLEN VERGİ TUTARI / İADEYE KONU OLAN KDV																
301	11/1-a	Mal İhracatı																	
TOPLAM																			
İHRACATI YAPILACAK NİHAİ ÜRÜNLERİN KANUNUN 11/1-c MADDESİ KAPSAMINDA TESLİMİ:																			
DAHİLDE İŞLEME VEYA GEÇİCİ KABUL REJİMLERİ KAPSAMINDA İHRACATI YAPILACAK ÜRÜNÜN İMALİNDE KULLANILACAK MALLARIN DİİB VEYA GKİB SAHİPLERİNE KANUNUN GECİCİ 17 NCİ:	337.303,59																		
İADE TALEP ŞEKLİ:	YMM KDV İadesi Tasdik Raporu Olmaksızın İade																		
İndirimli Orana Tabi Satışların Yapıldığı Sektör:	Sektör																		

Mükellefin, yukarıda özet olarak bilgileri verilen KDV iade talebine ilişkin aşağıda belirtilen listesi/listeleri İnternet Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda alınmıştır/düzeltilmiştir.

Elektronik Ortamda Alınan/Düzenlenen
Liste/Listeler

KDV İade Listeleri - -

Sorgu Kriterleri

VERGİ NO:			
T.C. KİMLİK NO:	-----		
UNVAN:	İANAYİVE TİCARET A.Ş.		
DÖNEM:	2021 / 04	LİSTE TÜRÜ:	1- İndirilecek KDV Listesi
KAÇINCI LİSTE OLDUĞU:	3	BELGENİN İNDİRİM HAKKI KULLANDIĞI DÖNEM:	-----
İHRACATINA ARACILIK EDİLEN MÜKELLEFİN VERGİ KİMLİK/ TC KİMLİK NUMARASI (Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ve Sektörel Dış Ticaret Şirketleri İçin):	HEPSİ	İade Talep Şekli:	YMM KDV İadesi Tasdik Raporu Olmaksızın İade
ALİŞ FATURA SIRA NO:	MMS20210000		
Listenin Kayıt Tarihi ve Saati:	28/05/2021	Listenin Onaylanma Tarihi ve Saati:	07/06/2021 10:56
Toplam Sayfa / Satır Sayısı:	1 / 1		

1- İndirilecek KDV Listesi (Onaylanmış)

	ALİŞ FATURA TARİHİ	ALİŞ FATURA SERİ	ALİŞ FATURA SIRA NO	VERGİ / TC KİMLİK NO	UNVAN	Veri Ambarında yer alan Satıcının Adı- Soyadı/ Unvanı	ALINAN MAL veya HİZMETİN CİNSİ	ALINAN MAL veya HİZMET MİKTARI	ALINAN MAL veya HİZMET KDV HARÇ TUTARI	KDV'si	GGB TESCİL NO'SU(Alış İthalat İşe)	BELGENİN İNDİRİM HAKKI KULLANDIĞI DÖNEMİ	VERGİ / TC KİMLİK NO
1	14/04/2021	-----	MMS20210000		DEMİR ÇELİK A.Ş.		FİLMAŞİN	27220 KG	166.443,50	29.959,83		2021 Nisan	
							SAYFA TOPLAM		166.443,50	29.959,83			
							GENEL TOPLAM		166.443,50	29.959,83			
							Sayfa 1 / 1					1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1	

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

Sorgu Kriterleri

VERGİ NO:

T.C. KİMLİK NO:

UNVAN:

SANAYİVE TİCARET A.Ş.

DÖNEM:

2021 / 04

LISTE TÜRÜ:

2- Yüklenilen KDV Listesi

KAÇINCI LİSTE
OLDUGU:

3

İADE HAKKI
DOĞURAN İŞLEM
TÜRÜ:

ALİŞ FATURA
TARİHİ:ALİŞ FATURA
SERİ:

ALİŞ FATURA SIRA
NO:

MMS20210000

VERGİ / TC KİMLİK
NO:Listenin Kayıt
Tarihi ve Saati:

28/05/2021

Listenin
Onaylanma Tarihi
ve Saati:

07/06/2021

Toplam Sayfa /
Satır Sayısı:

1 / 1

2- Yüklenilen KDV Listesi (Onaylanmış)

ALİŞ FATURA TARİHİ	ALİŞ FATURA SERİ	ALİŞ FATURA SIRA NO	UNVAN	Veri Ambarında yer alan Satıcının Adı- Soyadı/ Unvanı	Satıcının Vergi Kimlik /TC Kimlik Numarası	ALINAN MAL veya HİZMETİN CİNSİ	ALINAN MAL veya HİZMET MİKTARI	ALINAN MAL veya HİZMET KDV HARÇ TUTARI	KDV	BÜNYEYE GİREN TESCİL MAL ve/veya HİZMETİN KDV'Sİ	GGG TESCİL NOTSU(Alış İthalat İse)	Belgeye İlişkin İade Hakkı Doğuran İşlem Türü	Yüklenim Türü	Belgenin İndirime Konu Edildiği KDV Dönemi	Belgenin Yüklenildiği KDV Dönemi	Aracın Plaka Numarası	Aracın Şasi Numarası
1 14/04/2021	----	MMS20210000	DEMİR ÇELİK A.Ş.			FİLMŞİN	27220	166.443,50	29.959,83	29.959,83		301	Doğrudan Yüklenim	202104	202104	-----	-----
SAYFA TOPLAMI									166.443,50	29.959,83	29.959,83						
GENEL TOPLAM									166.443,50	29.959,83	29.959,83						
Sayfa 1 / 1																	
1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1																	

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

Sorgu Kriterleri

VERGİ NO:

T.C. KİMLİK NO:

UNVAN:

NAYİVE TİCARET A.Ş.

LISTE TÜRÜ:

3- Satış Faturaları Listesi (301 kodlu iade türü için)

DÖNEM:

2021 Nisan

KAÇINCI LISTE OLDUĞU:

3

SATIŞ FATURASI TARİHİ:

SATIŞ FATURASI SERİ NO:

SATIŞ FATURASI SIRA NO:

MM020210000

Listenin Kayıt Tarihi ve Saati:

28/05/2021

Listenin Onaylanma Tarihi ve Saati:

07/06/2021

Toplam Sayfa / Satır Sayısı:

1 / 1

3- Satış Faturaları Listesi (301 kodlu iade türü için) (Onaylanmış)

	Gümrük Çıkış Beyannamesi/ ETGB Tescil Numarası	İhraç Edilen Malın Cinsi	İhraç Edilen Malın Miktarı	İhraç Edilen Malın Ölçü Birimi Kodu	SATIŞ FATURASI TARİHİ	SATIŞ FATURASI SERİ NO	SATIŞ FATURASI SIRA NO	UNVAN	GÇB/ETGB
1	21330100EX	340429100000	2480	C62	26/03/2021	----	MM020210000	UNIT 1	GÇB
Sayfa 1 / 1					1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1				

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

KDV İade Listeleri -

Sorgu Kriterleri

VERGİ NO:

T.C. KİMLİK NO:

UNVAN:

ANAYİVE TİCARET A.Ş.

LİSTE TÜRÜ: 5- Gümrük Çıkış Beyannameleri Listesi

DÖNEM: 2021 Nisan

KAÇINCI LİSTE
OLDUĞU:

3

Gümrük Çıkış
Beyannamesi
Tescil Numarası: 21330100EXListenin Kayıt
Tarihi ve Saati: 28/05/2021 1Listenin
Onaylanma Tarihi
ve Saati: 07/06/2021Toplam Sayfa /
Satır Sayısı: 1 / 181

5- Gümrük Çıkış Beyannameleri Listesi (Onaylanmış)

	Gümrük Çıkış Beyannamesi/ ETGB Tescil Numarası	GÇB/ ETGB'deki Döviz Cinsi	GÇB/ ETGB'ye İlişkin Toplam Fatura Tutarı (Döviz Cinsinden)	GÇB/ETGB
1	21330100EX	USD	29.169,92	GÇB
Sayfa 1 / 1			1 - 181 listeleniyor. Toplam: 181	

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

KDV İade Listeleri -

VERGİ NO:

T.C. KİMLİK NO:

UNVAN:

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

DÖNEM: 2021 / 04

LİSTE TÜRÜ:

8- İadesi Talep Edilen KDV Hesaplama Tablosu

KAÇINCI LİSTE
OLDUĞU: 3İADE HAKKI
DOĞURAN İŞLEM
TÜRÜ:

HEPSİ

Listenin Kayıt
Tarihi ve Saati: 28/05/2021 13:00Listenin
Onaylanma Tarihi
ve Saati: 07/06/2021 16:00Toplam Sayfa /
Satır Sayısı: 1 / 1

8- İadesi Talep Edilen KDV Hesaplama Tablosu (Onaylanmış)

Dönem	İade Hakkı Doğuran İşlem Türü	İade Hakkı Doğuran İşlem Bedeli	İadesi Talep Edilebilir Azami Vergi	İade Hakkı Doğuran İşlemin Bünyesine Giren Vergiler			Yüklenilen KDV Toplamı
				İşlemin Bünyesine Doğrudan Giren Vergiler	Genel İmal ve İdare Giderlerinden İade Hesabına Verilen Pay	ATIK'lar Nedeniyle Yüklenilen Vergiden İade Hesabına Verilen Pay	
04 / 2021 - 04 / 2021	301	43.069.694,96	7.752.545,09	4.728.156,98	135.136,19	0,00	4.863.293,17
TOPLAM		43.069.694,96	7.752.545,09	4.728.156,98	135.136,19	0,00	4.863.293,17
GENEL TOPLAM		43.069.694,96	7.752.545,09	4.728.156,98	135.136,19	0,00	4.863.293,17
Excel'e Çıkar				Sayfa 1 / 1	1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1		

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

VERGİ NO:

T.C. KİMLİK NO: ---

UNVAN: NAYVE TİCARET A.Ş.

VERGİ DAİRESİ: ---

LİSTE TÜRÜ: 19 - Geçici 17 Madde Kapsamındaki Teslimlere İlişkin Satış Faturası Listesi DÖNEM: 2021 Nisan

KAÇINCI LİSTE OLDUĞU: 3 SATIŞ FATURASI TARİHİ: ---

SATIŞ FATURASI SERİ NO: --- SATIŞ FATURASI SIRA NO: ---

Listenin Kayıt Tarihi ve Saati: 28/05/2021 Listenin Onaylanma Tarihi ve Saati: 07/06/2021

Toplam Sayfa / Satır Sayısı: 1 / 1

19 - Geçici 17 Madde Kapsamındaki Teslimlere İlişkin Satış Faturası Listesi (Onaylanmış)

GEÇİCİ 17. MADDE KAPSAMINDAKİ TESLİMLERE İLİŞKİN SATIŞ FATURASI BİLGİLERİ								DAHİLDE İŞLEMELERİN BELGESİ BİLGİLERİ				İHRACAT BİLGİLERİ					
Geçici 17. Madde Kapsamındaki Teslimlere Ait Satış Faturasının Tarihi	Geçici 17. Madde Kapsamındaki Teslimlere Ait Satış Faturasının Serisi	Geçici 17. Madde Kapsamındaki Teslimlere Ait Satış Faturasının Sıra No'su	Malın Cinsi (GTİP NUMARASI)	Malın Miktarı	Miktar Kodu	Malın Kdv Hariç Tutarı	Malın Kdv'si	DİB Sahibi Alıcının Adı Soyadı/Unvanı	DİB Sahibi Alıcının Vergi Kimlik Numarası / T.C. Kimlik Numarası	DİB Tarihi	DİB Numarası	İhracatçı Tarafından Yurt Dışına Düzenlenen Satış Faturasının Tarihi (ÇGB Üzerindeki Bilgiler)	İhracatçı Vergi Kimlik Numarası	Malın Cinsi (GTİP NUMARASI) (ÇGB Üzerindeki Bilgiler)	Malın Miktarı	Miktar Kodu	ÇGB Tescil No
20/04/2021	----	MMK/2021000	721710900000	26.454,72	KİLOGRAM	212.797,72	38.303,59	SAN.TIC.LTD.ŞTİ.	-----	09/02/2021	2021/D1-	-----	-----	721710900000	26.454,72	KİLOGRAM	----
TOPLAM:						212.797,72	38.303,59										
GENEL TOPLAM:						212.797,72	38.303,59										
Sayfa 1/1																	

Listelerde yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt ve herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak müeyyideleri kabul ederim.

EK 21: HİS SERTİFİKASI ÖRNEĞİ

HIZLANDIRILMIŞ KDV İADE SİSTEMİ SERTİFİKASI

**T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
.....VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

.....ŞİRKETİ

.. / .. / 20.. tarihinde yapmış olduğunuz başvurunun değerlendirilmesi sonucunda gerekli şartları taşıdığınız anlaşıldığından, KDV iadelerinde işlemlerinizin hızlandırılmasını sağlayacak bu sertifikanın tarafınıza verilmesi Başkanlığımızca uygun bulunmuştur.

Vergi Dairesi Başkanı

EK 20: İTUS SERTİFİKASI ÖRNEĞİ

İNDİRİMLİ TEMİNAT UYGULAMASI SİSTEMİ SERTİFİKASI

**T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
.....VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

.....ŞİRKETİ

.. / .. / 20.. tarihinde yapmış olduğunuz başvurunun değerlendirilmesi sonucunda gerekli şartları taşıdığınız anlaşıldığından, KDV iadelerinde işlemlerinizde indirimli teminat uygulaması sisteminden yararlanmanızı sağlayacak bu sertifikanın tarafınıza verilmesi Başkanlığımızca uygun bulunmuştur.

Vergi Dairesi Başkanı

EK 18: KESİN VE SÜRESİZ TEMİNAT MEKTUBU ÖRNEĞİ

KESİN VE SÜRESİZ

.../.../20..

..... VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

3065 sayılı KDV Kanunu hükümleri gereğince KDV iadesinden yararlanacak olan; adresinde yerleşik firmasına ödenecek, / 20.. dönemine ait KDV iadesine teminat oluşturan, bu teminat mektubu ile TL (..... Türk Lirası) ödeme konusunda, Bankamız borçlu ile birlikte müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla kefil ve sorumlu olduğunu, tarafınızdan Bankamıza yazılı olarak bildirildiği takdirde, Bankamızca veya mükellefçe hiçbir yasal yola gidilmeksizin protesto çekilmesine, hüküm alınmasına gerek kalmaksızın, yukarıda belirtilen meblağı ilk yazılı isteminiz üzerine, hemen ve geciktirilmeksizin, kayıtsız ve şartsız vergi dairenize veya vergi daireniz emrine nakden ve tamamen, istem anından ödeme anına kadar geçecek günler için gecikme zammı ile birlikte ödeyeceğimizi ve hakkımızda 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasını Bankamızın imza yetkilisi ve sorumlusu sıfatıyla ve banka nam ve hesabına yüklediğimizi kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih ve İki Yetkilinin İmzası

..... Bankası A.Ş.

..... Şubesi

NOT: Banka adına imza koyan yetkililerin adı, soyadı ve unvanları banka kaşesi altında okunaklı olarak yer alacaktır.

